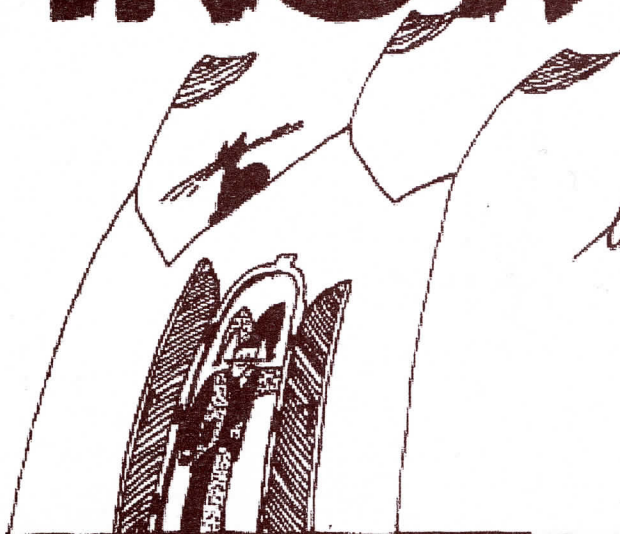

divadelní HROMADA

*upravodaj sametěských
divadelníků,
loutkářů a recitátorů
ve vhodných Čechách,
na pomoci
Moravy a v části
Sudeta*

XXXVII.

léto

2003

„ZLÉ NEMOCI, MOR, NEŠTOVICE, LÁSKA
A VŠECHNA ZLA Z NÍ PRAMENÍCÍ
MAJÍ ALESPON TU DOBROU STRÁNKU,
ŽE NÁS POSTIHUJÍ JEN JEDNOU.“

Emanuil Roidis

4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Setkání Východočechů

5 IMPULSY Z IMPULSU / bylo a bude

Alternativa po staročesku, Scénické světlo a divadelní inscenace,
Libčany letos už po třicáté

7 Divadlo ve škole

8 VIDĚLI JSME

Cikánský baron, Náchodská divadelní scéna

**10 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT
BUDOU**

... na rychnovsku...

11 Vicena v roce „dva“

12 Divadelní kolotoč v Havlíčkově Brodě

13 Amatéřské divadlo v Trutnově, Ve Vrchlabí oslaví..., A zase nový
režisér, Theatrum Kuks

15 RAČTE VSTOUPIT

Východočeské divadlo Pardubice

17 Hradecká kolaudace

18 Divadlo DRAK, Fedotovy premiéry

19 ŠKOLA HROU

Divadýlko v poschodí

20 Drama - příběh - učitel, Dramatická výchova ve škole '03

22 Dramatická výchova pro současnou školu

23 VÝCHODOČEŠI...

Náchodská prima sezóna 2003 a Východočeši, Východočeši na
trase Poděbrady Třebíč

29 Východočeši na Šrámkově Písku

30 Dětská scéna

33 Wolkrův Prostějov

35 Loutkářská Chrudim

38 VE SLUŽBÁCH THÁLIE

Vladimír Šauer, Petr Haken

39 Jiří Zahálka, sedmdesátníkem, Libuše Cermanová

40 Ladislav Sezima, Bohuslav Vejnar, Mirek Beier

41 Jiří Pošepný

43 Anna Přikrylová

44 Petr Mohr, Lenka Jányšová, Nina Martinková, Jana Portyková,
Olga Strnadová

46 10 let Dramatické školičky

47 50 let loutkové scény Dětem pro radost v Náchodě

48 200 let divadelního spolku Zdobničan Vamberk

52 Luže je magické místo...

Smutná zpráva

53 PELMEL (MIŠMAŠ)

Budujeme ochotnické divadlo, Divadelní soubor v Meziměstí

54 po uzávěrcce

Pod širým hradeckým nebem

Uzávěrka příštího čísla:
20. 10. 2003

Příspěvky a foto prosíme zasílat
na adresu:

IMPULS

Okružní 1130

500 03 Hradec Králové

e-mail:

impulshk.gregarova@worldonline.cz

http://vsvd.webpark.cz

HROMADA č. XXXVII/2003

LÉTO

Vydává:

Středisko amatérské kultury IMPULS,

Okružní 1130,

500 03 Hradec Králové

Telefon: 495 582 622

Tel./fax: 495 546 560

ve spolupráci

s Volným sdružením

východočeských divadelníků

Vychází 3x ročně

REDAKCE:

Alexandr Gregar (chefredacteur),

Josef Tejkl, Mirka Císařová, Karla

Dörrová, Jan Merta, Břetislav Lelek,

Nada Gregarová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mario Alfieri

TISK:

GRANTIS Ústí nad Orlicí

Registrováno na

MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění

MK ČR a Nadace Českého literárního
fondu

Neprodejné!

Náklad 370 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

úvodník

Zdvíhám tedy hozenou rukavici, pane šéfredaktore, a píši úvodník. Obvykle by měl být o něčem a já se přiznám, že nedostatek témat mi nehrozí. Ať začneme odkukoli, celé laviny témat se rázem utrhnou a strhávají s sebou další. Jenže slušný úvodník mívá obvykle rozsah stránky, takže selektujeme.

Není to tak dávno, co jistý Karel Šefna, ferina svitavský a člověk v kolektivu oblíbený, obdržel za jistých lehce trapných obstrukcí Cenu Ministerstva kultury ČR. Asi už také není tajemstvím, že další Cena MK ČR je na spadnutí a že ji na letošním Jiráskově Hronově, snad již bez obstrukcí, obdrží Saša Gregar, světloňoš tč. královéhradecký, druhdy ústeckoorlický. A mohli bychom takto střilet z podobně těžkých kalibrů ještě dost dlouho, než bychom všechny ty Pepíky Mlejny a Jirky Kubiny, čerstvě dekorované Zlatými Tyly, vyjmenovali.

Za každým z těchto ocenění jsou skutečná léta dřiny a mnohonásobné vzlety Fénixů z popele proher k vavřínům. Celá jezera potu a oceány času, jakož i kýble nervů, obětovaných šalebné Thálii, spolubojovníkům v souborech a tleskajícím divákům.

Odměnou bývá právě tento potlesk a buřt s pivem v těch lepších případech. Drtivá většina amatérských divadelních tvůrců se rekrutuje z vrstev příjmově průměrných, ba v případě učitelstva podprůměrných. Oním motorem, jenž každoročně zvedá nemalou masu ochotnictva, aby z libosti a bez honoráře sváděla často nerovné souboje s dramatickými texty, je touha po pospolitosti a sebevyjádření. Čas, který obětuje ochotnictvo tak marmotratně na tento oltář, dokázal by leckterý manažer hravě zpeněžit. Donkichotství amatérské žebravé cházky je však bez hranic.

A právě teď nastává čas obrátit list, lépe řečeno změnit optiku. Ještě teplá zpráva ČTK potvrzuje spíše existenci mimozemšťanů v české justici, než soudních lidí. Čeští soudci totiž podali odpor k Ústavnímu soudu, že chtějí se zpětnou platností vyplatit třinácté a čtrnácté platy za několik let dozadu. A podržte se, Ústavní soud v Brně vyhověl. Uvěřil argumentaci soudců, pobírajících již nyní průměrně 66 000 Kč měsíčně, že bez třináctých a čtrnáctých platů bude jejich nezávislost ohrožena a oni budou nadále vystaveni pokušení korupce. Je-li vám z toho na blití, máte mé sympatie. Odkud se asi za těchto okolností budou rekrutovat zapadlí kantorští vlastenci, nezištně se věnující dětem i po škole a hrající s nimi divadlo? Když si přečtou tyto zvrácené zprávy a uvědomí si, že oni pobírají 13 000 měsíčně před penzí a o nějakých čtrnáctých platech se ještě ani nedoslechli, kam asi povedou jejich kroky? Kdo z nich vydrží?

Další elita národa, 350 pilotů ČSA. Průměrný plat 90 000 Kč měsíčně, chtějí dvojnásobek. Jinak ve vzduchu nevidíme ani křídlo. Rozumíte oné vyděračské filosofii ve světle kantorských platů a ve světle čiré a bezplatné ochotničiny?

Přesto nepíšu tento úvodník proto, abych vás informoval o těchto do nebe volajících svinstvech. Ano, jistě chci postavit na mravní piedestal naši ochotnickou obec a ukázat, jak vysoko ční nad těmi soudcovskými otlemy, kteří kážou vodu a pijí víno. Zejména vás však, milí amatéři, chci vyzvat: Pokud je to jen trochu ve vašich silách, reflektujte tyto obludnosti ve svých hrách! Divadlo má především nastavovat zrcadlo. Ustupte, prosím, pokud jen trochu můžete, od bezproblémových taškařic, které nic neřeší a jsou často bezpohlavní. Neplývejte silami a jděte raději cestou nezdaru, než vyšlapanou selankou.

Satira je mocná zbraň a budeme-li my mlčet, začnou oni (dosad' si prosím své oblíbence) metat o to větší kozelce a rozmáchlejší veletoce.

Tvůj Pepa Tejkl

IMPULSY Z IMPULSU

BYLO...

DIVADELNÍ DÍLNA MATĚJE ŠEFRNY „ALTERNATIVA PO STAROČESKU“

putující z Jaroměře přes Vysočinu, skončila po šesti víkendových lekcích soustředěním při Loutkářské Chrudimi v prvním červencovém týdnu 2003.

Po soustředěné přípravě si mládež v převážně dívčím složení zkusila na vlastní kůži, co to je pouliční divadlo v bezprostředním kontaktu s nahodilými diváky a svými písničkami si otvírala cestu k srdcím publika. Nešetřila při tom humorem a bezprostředností. V zahradě domova mládeže předvedli mladí divadelníci výběr z indiánských bájí nazvaný Mrtvý Indián. Dílnou prošli: Petr Dlouhý, David Kostecký, Lucie a Linda Kaplanovy, Lenka Landrová, Jana Marková, Zuzana Martincová, Olga Gabríliková, Hana Paráková, Lenka Zárybnická, Kristýna Zámečnicková, Helena Nerudová, Jana Zerzánková, Dita Lédrová, Sandra Krejčová a Veronika Jedličková. Část dívek bude Matěje potkávat i nadále, neb jsou studentkami Střední pedagogické školy v Litomyšli, kde je jejich oblíbený lektor rovněž učí.

Tak šťastné vykročení do života s divadlem.

Karla Dörrová

pokračování praktické dílny...

SCÉNIKÉ SVĚTLO A DIVADELNÍ INSCENACE

jsme sice připravovali, ale neuskutečnili. Lektor Václav Müller z Městského divadla Brno seminář ze zdravotních důvodů odřekl.

Přejeme Václavovi, aby ho zdraví netrápilo a budeme se těšit, že příště to dopadne. Včas dáme vědět!

BUDE...

LIBČANY LETOS UŽ PO TŘICÁTÉ

Listopadová nesoutěžní přehlídka loutkářských souborů v Libčanech O cenu Matěje Kopeckého se pomalu blíží a již dnes je třeba na ni myslet. Upozorňujeme na ni loutkářské soubory, které se programově zabývají tvorbou pro děti nebo které mají ve svém repertoáru inscenaci mířenou k dětem, že se mohou na přehlídku přihlásit do 15. září u Nadi Gregarové v Impulsu. Přijedte a spolu s pořadateli oslavíme 30ti leté trvání této populární přehlídky loutkářské tvorby pro děti.

Loutkové divadlo

programově cílené k dětem - zamyšlení.

Po regionální přehlídce loutkového divadla se do redakce Hromady dostala připomínka, že na přehlídce bylo málo amatérských souborů, které by se svou tvorbou programově obracely na dětského diváka. Nutno přiznat, že je to připomínka svým způsobem oprávněná, ale na druhou stranu nic přece nebrání tomu, aby se soubory, které se tvorbou pro děti zabývají, na regionální přehlídku přihlásily. Přehlídka je přece otevřená všem loutkářským souborům. (Znamená to snad, že teď tako-

D I V A D E L N Í

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Do uzávěrky XXXVII. Hromady
přišly na účet VSVD další příspěvky.

Děkujeme.

okr. Rychnov nad Kněžnou:

Petr MALÝ, Josef ŽID, Miroslav VORLÍK

Adresář odběratelů Hromady a členů VSVD je aktualizován a je celý zaveden do počítače. Jakékoliv případné nesrovnalosti nám hlase na naši adresu do Impulsu. Další zájemce o předplatné Hromady nebo o členství ve VSVD samozřejmě velice vítáme.

Valná hromada VSVD na svém zasedání 10. února 2001 stanovila vyšší ročního příspěvku:

- roční příspěvek pro fyzickou osobu se stanoví minimálně ve výši 150,- Kč,
- snižený (důchodci a studenti) minimálně ve výši 100,- Kč
- roční příspěvek právnické osoby se stanoví ve výši minimálně 600,- Kč
- nečlenové, zájemci o Hromadu platí 200,- Kč/rok (3 čísla včetně poštovního)

VSVD, Okružní 1130, 500 03 Hradec Králové

Pozor – změna!

Z důvodu krachu Unionbanky, kterou nám bylo ukradeno cca 20 tis. Kč, jsme změnili správce našeho účtu, a to na Českou spořitelnu a.s.

nové bankovní spojení:

Česká spořitelna a.s. Hradec Králové
1085997309/0800

REDAKČNÍ OMLUVA

Velmi se omlouvám Svatce Hejralové. Nedopatřením byl otištěn její článek o Marii a Josefu Hejralových (Hromada č. 36, str. 13) s podpisem Jirky Pošepného a bez posledního odstavce. Celé jaro mě trápil počítač, který nakonec do věčných lovišť poslal i některé materiály, bohužel i ten poslední odstavec, který již neotisknem. Autorství celého článku patří Svatce Hejralové, Jiří P. byl podepsán pod dopisem, kterým nám příspěvek přišel a tak se ta překerní situace stala...

Nad'a Gregarová

Od minulé Divadelní Hromady, která se zpožděním vyšla až v květnu, se toho v našem spolkovém životě příliš neudálo, kromě toho, že se nám konečně podařilo převést na náš nový účet u České spořitelny poněkud okleštěný majetek ze zkrachovávající Union banky. Dali jsme si vytisknout nové složenky na zaslání členských příspěvků, viz příloha. Ten tisíc nových složenek, které jsme objednali v lednu, jsme hodili do sběru, když číslo účtu ani banka již neexistuje. Zlodějské banky nás přicházejí drah.

Dohodli jsme předávání letošních Zlatých Tytů - Jiřímu Kubinovi na Jiráskově Hronovu a pak ještě jednou při oslavě v domácím souboru. Panu učiteli Mlejnkovi ve Vysokém Mýtě na podzim při nejbližší vysokomýtské premiéře, manželům Hejralovým spolu s SČDO předáme Zlatého Tyla na Krakonošově divadelním podzimu ve Vysokém nad Jizerou.

Volné sdružení východočeských divadelníků zastupovala Nad'a G. na jednání Festivalového výboru JH i na programové radě. Předseda Saša G. zasedal v grantové komisi MK ČR pro cesty do zahraničí (podporu ministerstva získal i výjezd ústeckoorlického souboru OSDO do Francie na claudelovský festival).

Usilovně připravujeme Open festival. Až tuto Hromadu budete číst, bude to za námi a o festivalu se už dočtete podrobněji.

A taky máme radost - komise pro udělování Ceny ministra kultury akceptovala návrh našeho sdružení a cenu za rok 2003 přikla našemu předsedovi Sašovi Gregarovi. Předána bude rovněž na JH. A naše 3 představení se vešla do programu Jiráskova Hronova.

**A PROTOŽE JE TEDY CO OSLAVOVAT,
ZVEME VÁS....**

SETKÁNÍ VÝCHODOČECHŮ,

členů Volného sdružení východočeských divadelníků,
všech spřízněných duší a přátel v rámci Jiráskova Hronova

**VE ČTVRTEK 7. SRPNA VE 21 HODIN
V DIVADELNÍM KLUBU
(TJ. FOYER ČAPKOVA SÁLU).**

Závěrečné setkání a závěr divadelní sezóny

se slavnostním předáním všech ocenění ze všech divadelních přehlídek se uskuteční v sobotu 29. listopadu 2003

v Divadle Jesličky. Zapište si termín do diáře!

Pozvánky včas budeme poslat.

Radu VSVD svoláme na sobotu 18. října.

Členové! – prosím, taky zapsat do diáře!

D I V A D E L N Í

LS Smiřice: Zatoulané písmenko, foto M. Drtina

vé soubory po rozdělení krajů v našem kraji nejsou?)

Na to soubory pracující většinou tradičními formami odpovídají, že na regionální přehlídce je ze strany poroty o jejich činnost malý zájem a že je jejich tvorba přehlížena. Mám zato, že v minulých ročnících takové soubory na přehlídce byly a nikdo jim, podle mého mínění, nezkřivil ani vlas a dokonce, pokud to bylo možné,

LS ŠÍRO, Lázně Bělohrad: Čertovské pohádky

byly doporučovány i k účasti na národní přehlídce. Ale pravda je i to, že adresnost se v poslední době moc nenosí. Poroty se jí soustavně nezabývají, hledí hlavně na divadelní stránku věci a neptají se na to, pro koho je představení určeno, kromě inscenací vysloveně adresovaných dospělému divákovi. Platí tu v tvorbě již delší dobu myšlenka, že děti si na představení něco najdou i když není určeno přímo jim a pochopí je později. Ale je tu i druhá možnost, která praví: hrajme adresně pro děti v takové kvalitě, která je cele zaujme a pobaví i dospělého diváka. Kvalitou je myšlena realizace pomocí výrazových prostředků odpovídajících dnešní době a jí příslušné dramaturgii. Ta první myšlenka je neobyčejně láková, neboť poskytuje inscenátorům velkou svobodu v seberealizaci. Jí se řídí soubory od dob, kdy amatérské loutkové divadlo hledalo v 70. letech úporně svoji novou tvář a nové inscenační postupy. Tehdy byla oprávněně používána ve prospěch pokroku a ke zvládnutí nového "řemesla". Mám zato, že platí dodnes. První myšlenka však nevylučuje druhou. Rozhodnutí je jen na inscenátorech samých, podle které z nich se budou řídit. Dnes už je snad doba, kdy je možné více myslet na dětského diváka upřímněji a adresněji. Odklon od kvalitní tvorby pro děti není jen problém amatérského loutkového divadla, ale i amatérského činoherního divadla hrají-

ciho pro děti. Stagnace tu stále trvá, jen občasné dobré výjimky potvrzují pravidlo.

Přemýšleli jsme o tom a hledali cesty, jak tomu napomoci. Jednou z nich by mohlo být využití libčanské přehlídky jako dílny loutkového divadla pro děti, jak pro soubory hrajícími pro ně současnými, ale i tradičními prostředky. Tak by dostaly šanci soubory, zabírající se programově touto tvorbou i mimo regionální přehlídku. Účast na této přehlídce by samozřejmě nebránila účasti na přehlídce regionální. I když lze namítnout, že libčanská přehlídka v podstatě už léta takto pro dětského diváka funguje, nabízíme znovu její prostor, už také proto, že tu je mnoho malých diváků, kteří o loutkové divadlo stojí. Přehlídka oslaví letos již 30 ročníků.

Jan Merta

připravujeme

DIVADLO VE ŠKOLE

Víme, že podmínky pro dětské divadlo na školách jsou složité a pedagog musí v jedné osobě pojmout všechny divadelní profese.

Nabízíme tudíž možnost společného hledání divadelního tvaru s možností konzultace s divadelními profesionály při jeho vzniku a také možnost konzultace dětské sólové recitace v dílně, určené učitelům a všem, kteří se snaží dojít s dětmi k divadelnímu tvaru.

Seminář povede Mgr. Ema Zámečnicková, zkušená pedagožka literárně dramatického oboru ZUŠ Na Střezi-
ně Hradec Králové, režisérka dětských souborů i divadel
dospělých, autorka scénářů, lektorka úspěšných seminářů
na Dětských scénách – a bude si zvat odborníky
(dramaturga, režiséra, scénografa.)

Seminář se uskuteční na podzim 2003 v pěti víkendových termínech. V průběhu celé dílny se účastníci budou podílet na procesu vzniku divadelní inscenace. Seminaristé projdou spolu se zkušenými lektory celou cestu od počátku (hledání tématu), až k divadelnímu představení.

Pro orientaci uvádíme stručný průběh celého semináře:

- seznámení, sžívání skupiny
- vybírání látky, textu
- rozbor textů
- otázka vhodnosti textu k dramatizaci

- společná dramatizace vybraného textu
- převod psaného textu do prostoru
- konzultace vznikajícího divadelního tvaru s režisérem
- otázka dětského herectví
- uplatnění hudební složky v inscenaci
- návrhy výtvarné podoby inscenace - kostým, scéna, kulisa....
- dokončovací práce
- předvedení výsledků práce v semináři
- rozbor s dětským psychologem – dopad procesu vzniku inscenace na dítě

Předložený program není konečný, v průběhu jednotlivých setkání se bude přizpůsobovat dosaženým výsledkům a potřebám semináře.

V rámci seminářů nabízí Ema Zámečnicková i možnost konzultovat problémy spojené s přípravou dětských recitátorů (výběr textu, rozbor...)

Semináře se budou konat v Hradci Králové, v Divadle Jesličky, příp. v kulturním centru Medium. V obou místech je možnost noclehu ve vlastním spacáku a na vlastní karimatce. Můžeme nabídnout i zajištění ubytování v hotelovém domě za 170,- Kč na osobu a noc. Účastnický poplatek: 1500,- Kč.

Byly již stanoveny první tři termíny
v Divadle Jesličky, a to:
12. - 14. září, 3. - 5. října, 24. - 26. října

**PRVNÍ SETKÁNÍ
(12. - 14. ZÁŘÍ)
BUDE VĚNOVÁNO
"DRAMATURGIÍ ŠKOLNÍHO
DIVADLA"**

**- JE MOŽNÉ SE PŘIHLÁSIT I NA JEDNOTLIVÉ LEKCE - ÚČASTNICKÝ POPLATEK
PAK ČINÍ 300,- Kč**

Organizační vedoucí:
Klára Jedličková, tel. 605 287 675
Informace rovněž:
Nad'a Gregarová, 495 582 622

Přihlášky s uvedením kontaktů písemně,
mailem či telefonicky na adresu SAK Impuls
(Okružní 1130, 500 03 Hradec Králové)
do 15. 8. 2003.

VIDĚLI JME

Johan Strauss **CIKÁNSKÝ BARON**

Orchestrální sdružení
REGION,
Světlá nad Sázavou.

Poslední slavná árie Cikánského barona, několik závěrečných akordů hudby a zavřela se opona ve vyprodaném Pipichově divadle v Chrudimi. V zápětí zazněl bouřlivý, dlouhotrvající potlesk spokojených diváků. Tak vypadal závěr představení, které jsme s Nad'ou Gregarovou navštívili v pondělí 24.3. večer.

Hostoval zde soubor Orchestrálního sdružení REGION ze Světlé nad Sázavou, který připravil ojedinělou podívanou, opět operetu, tentokrát Cikánského barona Johanna Strausse. Viděli jsme již patnácté představení souboru. Jen ve Světlé šest vyprodaných představení! Ostatní v okolních městech.

Naposledy jsme se s členy souboru setkali v roce 1998, kdy podobným způsobem a na stejných principech vytvořili inscenaci Polské krve Oskara Nedbala, jejíž premiéra tenkrát byla 18. 10. 1998. O čtyři roky později, 20. 10. 2002, předvádějí další náročnou inscenaci. Čtyři roky jim stačily na nabrání sil a na přípravu nové operety. Po náročných přípravách probíhaly finální zkoušky o všech víkendech od začátku srpna do říjnové premiéry. Vidíme-li na jevišti zhruba 90 ti členů souboru, složený z asi 30ti hudebníků, 27 členů pěveckého sboru, 12ti tanečníků a 14ti sólistů, (některé role jsou alternovány), pak si uvědomíme jaké množství práce a s ní spojeného času za inscenátory stojí. O zdárný průběh přípravy se staralo 8 členů v obslužných funk-

cích. Z nich pak režisérka Lída Honzová a dirigent Jaroslav Průša, občanským povoláním ekonomický inženýr v jihlavských sklárnách, který také vedl hudební nastudování. Vlastně v inscenaci působí sami amatéři, jen dvě hlavní role sólistů jsou obsazeny školenými hlasy profesionálů. V tomto představení jsme viděli Miloslava Pelikána v roli Sándora Bárinkaye a Lianou Somičovou v roli cikánského děvčete Saffi.

Představení bylo po hudební i divadelní stránce dobře a vkusně zpracováno. Inscenováno v duchu klasické operety se snahou po přirozeném jednání na jevišti. Bylo odehráno v příslušném tempu a s nadšením, bez kterého by tak náročné dílo ani nemohlo vzniknout a které dávalo divákovi přehlednout i některé drobné nedostatky. Scéna stylizovaná ve stavbě i barevném pojednání, usporně řešená, funkční. Kostýmy působily jednotou i barevností. Výraznou stránkou představení byly sborové pěvecké scény, výstupy sólistů i dobře vedený orchestr. Pečlivě prováděné výstupy tanečníků působily však místy jednotvárně. Úvod představení byl sice trochu rozpačitý, ale s nástupem velkých sborových scén a také jak se soubor postupně rozehrával, byly výkony na jevišti odměňovány častým potleskem na otevřené scéně. Obecenstvo se bavilo a odcházelo spokojené. Vidělo a zažilo úctyhodný počín vykonaný z radost a s radostí účinkujících pro radost diváků.

Amatéři ze Světlé se náročného úkolu, který si pro sebe stanovili, zhostili se cit.

Jan Merta

Náchodská divadelní scéna
Alois Jirásek

M. D. RETTIGOVÁ

13. května 2003 odpoledne přelo, jen se lilo. Přesto jsme s autem Honzika Merty a pochopitelně s ním osobně přijali dřívější pozvání a navštívili odpoledne delší dobu očekávanou premiéru Náchodské divadelní scény, a to Jiráskovu M. D. Rettigovou.

Samí inscenátoři ve svém programu upozorňují, že „uvádět v dnešní době Jiráskova díla, se možná někomu zdá být odvážné nebo dokonce nemožné“. Dnešní repertoár profesionálních i amatérských divadel jakoby tato slova jen potvrzoval. Svým způsobem není divu. Nejde jen o jazykový či stylistický problém; v této souvislosti si neodpustím nevzpomenout repliku z jedné z meziher V+W, ve které při hledání vhodného repertoáru již tehdy paroduje tato dvojice archaičnost, mnohomluvnost a rozvláčnost Jiráskova literárního vyjadřování. Jirásek se v nich vrací většinou k autentickým historickým pramenům, které zpracovává v duchu svého názoru na svět a jeho uspořádání. Připočteme-li k těmto aspektům (zorným úhlům) na Jiráskovy hry ještě fakt, že valná většina z nich má značný počet charakterově odlišných postav, pro které řada amatérských souborů postrádá vhodné představitele, jsou jeho hry v repertoáru těchto divadel jen poskrovnu.

Náchodská divadelní scéna si byla předem vědoma těchto handicapů. Režisérka a upravovatelka textu v jedné osobě (+ představitelka titulní postavy) Ludmila Šmído-

vá, se s neobyčejnou pečlivostí a pílí apriori vyrovnala s úpravou textu. Kromě podstatných škrtů a zkrácením textu okleštila text od archaismů. Jeho „zčeštění“ výrazně prospělo na sdělnosti jednotlivým aktérům hry.

Při volbě této hry šlo inscenátorům zřejmě také o to (jak píše v programu), že „spolu s Boženou Němcovou je (Alois Jirásek) našemu kraji nejbližší“.

Odvaha s jakou se náhodští pustili do inscenování vybraného textu není „pouze“ v překonání zmíněných formálních a dalších obtížností. Apel, jaký se v inscenaci klade na naše češství, svědčí též o odvaze připomínat vlastenectví, které se podle mého názoru jakoby vytrácí v kontextu se všeobecným povědomím evropanství.

Je to prosté vlastenectví M. Rettigové, oproštěné od patosu, které má oprávnění i dnes, a které se stá-

vá hlavním motivem hry. Jemu jsou podřízeny i další motivy hry: postoje řemeslníků vůči místní smetance a v neposlední řadě i pojetí Lenčina příběhu v kontextu celé hry.

Premiéra s sebou nese snad po každé napětí z konečného jejího vyznění. Mnohdy na jeho úkor svazuje herce obava z výsledku a zodpovědnosti vlastního výkonu. Tato opatrnost se nevyhnula ani náhodským. Přesto lze vysledovat z odpoledního prvního představení úsilí všech co nejlépe zúročit onu všude patrnou poctivou práci a upřímnou snahu vypovědět zmíněnou motivaci inscenátorů.

Při značném počtu postav je pro režii obtížné zvládnout jednotný herecký styl. Přesto herectví u žádného z představitelů nejde přes hranice vkusu, i když by to např. u postav obuvníků, či měšťanů leckdy k tomu svádělo. U řady herců jsme viděli velmi dobré herecké výkony,

které dobře korespondovaly s režijním pojetím uváděné hry.

Režijní aranžmá jednotlivých scén navazuje a je plynulé. Režisérka vtipně pomáhá hercům omezit v několika případech jejich nežádoucí „aktivitu“ v gestech vhodně volenými rekvizitami.

Výtvarné pojetí a provedení scény bylo realistické v duchu jiráskovské tradice a nabídlo volbou exteriéru zámeckého parku a nedošinského háje pro celou inscenaci volný jevištní prostor, který herci i režie v plné míře využívají.

Hudební složka představení využívá výběru ze skladeb Bedřicha Smetany a vytváří tak nejen příznivou atmosféru litomyšlského obrozeneckého podhoubí, ale doplňuje a podtrhuje vlastenecké úsilí Rettigové.

Mgr. Břetislav Lelek

PRKNA PRAŠTĚLA

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

CO SE UDÁLO A DĚJE, JAKOŽ I UDĚJE NA RYCHNOVSKU NA AMATÉRSKÝCH SCÉNÁCH

V TÝNIŠTI

jsem 11. dubna t.r. zhlédla Příběh ??? člověka aneb Kdo byl první na Měsíci, Meresjev, nebo Armstrong. Dílko pražského souboru Buchty a loutky pro své studio Temno při souboru Jirásek Týniště upravila a s výbornými nápady zrežisovala Eva Drábková. Báječně k tomu přispěli Eva Bartošová, Irena Tábořská, Alena Větvičková, Iva Vychodilová, David Derner, Josef Krb, Jiří Novák, Libor Stolín, David Šabata, jakož i skvělé stříbrné hlasy unizono i dvojhlasně zpěvandulí Jitky Březkové, Ladky Šťovíčkové, Aleny Ullrichové a Pavly Vlčkové. Zvuk zařídil, a to výborně, Jiří Duchoslav, stejně obratně si počínal se světlý Jan Novák.

My, kteří milujeme ten nejčernější humor bez laciné podbízivosti, fantazii až k absurditě, oceníme přirozené talenty, z nichž režisérka dovedně zorganizovala pohybové a výtvarně zajímavé obrazy, a co jsme pamětníky dob, kdy se z rádia i na ulicích nelinuly jiné než ruské, ba sovětské písně neboli songy, jsme se bavili tak královsky, že si na to po třech měsících vzpomínám, div neslízím.

V OPOČNĚ

se v květnu-červnu hrálo S tvoji dcerou ne. Podle sdělení Hanky Drašnarové ze Sedloňova, která to viděla na vlastní oko, byli perfektní.

V SEDLOŇOVĚ,

odkud je Hanka, měli v pátek 20. června derniéru svého veleúspěšného představení Goldoniho Treperend, v nichž si zařadily zmíněná Hanka v roli Anzoletty, režisérka Jarmila Škodová v roli Sgualdy, dále Eva Vojtěchová, Helena Čermáková, Hana Ježková a Štěpánka Haldová, jejíž dva bratři Jakub a Josef si zahráli též a maminka Jarmila navrhla prima scénu. V pánské části si Beppa vystříhl Honza Derner a pak už plejáda dalších, Václav Vojtěch a Josef Ježek, druhé to polovičky výše uvedených dam, Bohumír Joo, Rudolf Kratochvíl, Pavel Cserenyi. Náповědka Libuše Čtvrtečková vzala Hospodskou, autorka kostýmů a hudby Jarka Marvanová jednu z cikánek, druhou cikánku a účesy provedla Kamila Marvanová, třetí do party byla Hana Mičková a Lucie Čermáková pomáhala se sledováním textu. Jak mi Hanka psala, soubor se už ohlíží po další věci a já mohu prozradit, co vím, že úspěch posledního představení Treperend souboru Max Sedloňov byl ohlušující.

V DEŠTNĚM

V ORLICKÝCH HORÁCH

se ve dnech 30. 5. - 14. 6. 2003 konalo za celkové účasti 80 + 70 + 80 + 90 = 320 diváků Česko - polské

divadelní léto, a to ve Společenském sále Hasičské zbrojnice v Deštném. Zahajoval domácí soubor Kačenka s hudební komedií Miroslava Švandrlíka a Karla Čejky Rodiče se zbláznili v režii Elišky Kollárovičové. Z doslechu vím, že je to "řachanda" v deštnském provedení a že si roli úřednice místní státní správy s obrovskou chutí zahrála naše nová senátorka Václava Domšová, která v Deštném dříve starostovala. Teď je v Praze, úřad doma předala svému muži, což jsou mimodivadelní klepy, ale jeden nikdy neví, kdy byste mohli někdo z vás přimluvu paní senátorky Domšové potřebovat, že. V neděli 1. června přijel soubor Severka z Olešnice v Orlických horách a pod vedením režiséra Zdeňka Bachury jn. předvedl hudební scénky z televizních pořadů pro děti a dospělé pod názvem Večer u televize. Hanka, která to viděla, byla mile překvapena citlivou prací s dětmi. V sobotu 7. června přibyl DS Bystřé u Dobrušky a v režii Hančína bratra, Václava Drašnara, potažmo myslím i starosty obce, ale to jsem nestačila ověřit, dali k lepšímu nestárnoucí Charleyovu tetu J. Brandona-Thomase. Píšte si, že zabrala. Však taky! O týden později přehlídku zakončil zmíněný již Max Sedloňov s Treperendami. O svoz diváků ze vzdálenějších obcí, jako je Sněžné, Dobřany i zmíněné obce, z nichž byli herci, se staral zvláštní autobus, peníze se podařilo získat přes paní senátorku, dotováno Evropskou unií (jak uvedeno na plakátě).

A NAKONEC ZPRÁVA Z VAMBERKA.

Podle všech dostupných zpráv slaví tamní soubor Zdobničan právě dvě stě let činnosti, což je číslo hodně úctyhodné. Bohatou historií souboru zpracoval v rozsáhlém seriálu, který vycházel ve vambereckém zpravodaji, talentovaný herec a v současnosti v civilu pracovník kabelové televize, Karel Uhlíř, jenž ho zaslal v plném znění Nadě a já jsem slíbila, že provedu pro účely hromadné informace případných zájemců alespoň stručný výťah (viz rubrika Ve službách.). Ted' snad jen sdělení, že vamberecké oslavy vzácného jubilea vyvrcholí v prosinci t.r. otevřením výstavy sestavené z fotografií, dobových dokumentů, plakátů, kostýmů i rekvizit. Pokračovat budou divadelními večery profesionálů i pozvaných amatérů z okolí a zakončí je 26. prosinec, na kterýžto svátek vánoční připravuje nestárnoucí režisér, herec a zpěvák Vlastík Procházka PESTRÝ VEČER, ukázky z nejúspěšnějších inscenací z historie Zdobničanů, kde vystoupí všichni dosud žijící vamberští ochotníci. Hudební skupina Antonína Urbana bere společně zkoušky už teď vážně.

Na závěr: v současnosti má Zdobničan 25 řádných členů, těch, kteří již aktivně nevystupují je nejméně třikrát tolik. Předsedou je Oldřich Doležal, který už jistě něco chystá. Nemohu nevzpomenout předčasný odchod Vaška Podolského, který se před dvaceti lety postaral, aby krásný plamen vambereckého divadla nevyhasl. Je skvělé, že štafeta pokračuje...

24. 6. Jana Albrechtová

A co jsme ještě na rychnovsku zjistili my?

V rychnovském divadelním souboru začal režirovat Jan Kráčmer, kdysi dávno působící v divadelním souboru Studio O2 Saši Gregara v České Třebové - tento soubor začínal hrou J. Calábka Hra o životě a smrti doktora Johana Fausta, ve které si Honza zahrál roli Kašpara. Dnes se k ní Honza vrací jako režisér a premiéra by měla být do konce roku.

VICENA V ROCE „DVA“

Nedávna valná hromada občanského sdružení DS VICENA v Ústí nad Orlicí hodnotila „rok dva“ své samostatné existence. A věřte, že bylo o čem hovořit.

V roce 2002 měl tento soubor na svém repertoáru hned čtyři divadelní inscenace, jednu pohádku pro děti a několik pásem poezie.

Úspěšně si razila cestu k divákovi inscenace „Osamělost fotbalového brankáře“, ve které dokazoval své herecké, ale i režisérské umění Petr Hájek. Však také získal cenu za nejlepší inscenaci a herecký výkon na regionální postupové přehlídce v Červeném Kostelci s přímou nominací na národní přehlídku FEMAD Poděbrady a cenu za nejlepší herecký výkon na postupové přehlídce divadel jednoho herce Štronzo v Moravské Třebové s nominací na národní přehlídku divadla jednoho herce Kaznějov 2003.

Úspěchy také sklízela inscenace několika mikrokomedii „Camiáda“ režisérky Jany Staňkové. Ta obdržela cenu za režijní debut na postupové přehlídce mladého a netradičního divadla v Kostelci nad Orlicí, a cenu za zajímavý režijní přínos na přehlídce Štronzo v Moravské Třebové.

Lenka Kaplanová povzbuzena cenou za režijní debut na přehlídce v Kostelci nad Orlicí připravila několik repríz úspěšné inscenace s mladými herci „Bláhový čas“.

V průběhu roku si odbyla svoji premiéru nová hra režiséra Jana Štěpánského „Právo na hřích“ a vydala se na cestu za svými diváky. Příležitost k velké a náročné roli dostala opět Zuzana Průchová, která v roli matky táhne celé představení a chopila tuto příležitost opravdu „za pačesy“. První úspěchy této inscenace se dostavily již v první polovině roku 2003. DS VICENA se zúčastnil s touto hrou postupové divadelní přehlídky „Zlom vaz po třetí“ v Ústí nad Orlicí, kde porotu zaujalo pouze epizodní vystoupení

renomovaného herce Petra Hájka. Zato další účast na VI. Štramberské divadelní přehlídce amatérských divadelních souborů přinesl souboru celou řadu ocenění - hlavní cenu přehlídky, cenu diváků, Zuzana Průchová získala cenu za nejlepší herecký výkon a Jan Štěpánský obdržel cenu za režii.

Valná hromada vysoko oceňovala skutečnost, že soubor je schopný udržet na repertoáru najednou čtyři inscenace. Bylo však konstatováno, že tato situace přináší na druhé straně problémy s organizačním zajištěním a zapojením členů souboru, kteří nejsou obsazeni v žádné z uvedených inscenací. Vyřešit tyto problémy se bude snažit výbor souboru v příští sezóně.

Vedle hlavní činnosti souboru se velmi dobře rozběhly večery poezie, jejichž obsah již druhým rokem úspěšně naplňuje Vítězslav Bucháček s několika dalšími členy souboru.

Na závěr ještě několik zajímavých čísel:

Soubor odehrál v roce 2002 celkem 54 představení, z toho bylo 7 představení určeno pro dětské publikum. Soubor se zúčastnil tří postupových divadelních přehlídek a byl pozván a zúčastnil se divadelních festivalů v Hradci Králové, Polici nad Metují, Šumperku, Vysokém nad Jizerou, Vysokém Mýtě, Meziměstí, Týništi nad Orlicí, Chrastí a Úpici.

Jak ob stojí ústeční divadelní ochotníci z Viceny ve třetím roce své samostatnosti? To ukáže letošní rok a zatím to nevypadá vůbec špatně.

-sč-

DIVADELNÍ KOLOTOČ v Havlíčkově Brodě v sezóně 2002/2003

Divadelní sezóna 2002/2003 byla pro havlíčkobrodské Adivadlo velmi významná. Téměř po pěti desítkách let se kulturní veřejnost konečně dočkala otevření skutečného divadelního jeviště. Jeho křest proběhl v neděli 6. října 2002 současně se křtem publikace o brodském ochotnickém divadle za přítomnosti spisovatele a novináře Karla Havlíčka Borovského alias jemu velmi podobného Františka Štíbor. Byla uvedena Havlíčkovská férie z díla Tyrolské elegie, Epigramy a Král Lávro.

Před tím však ještě sehrálo brodské Adivadlo pro děti i dospělé představení Tři...veteráni?! ve prospěch povodněmi zničeného pražského Divadla v Dlouhé.

Havlíčkovská férie byla na podzim 2002 sehrána ještě devětkrát pro 1800 starších žáků základních škol a studentů středních škol v Havlíčkově Brodě a v březnu 2003 na tradiční přehlídce Divadelní Přibyslav.

S obcí Česká Bělá pokračovala na podzim 2002 spolupráce v oblasti kultury uvedením pásma z básnického díla Bohuslava Reynka Krajina oblačných ptáků, spojená s fotografickou výstavou z básnickova života. S potěšením můžeme konstatovat, že obec počítá s naší spoluprací i nadále.

Rok 2003 začal hned v lednu už podesáté organizačně velmi náročnou akcí Velký dětský karneval, který přináší nějaký ten peníz do souborového rozpočtu.

Podobně organizačně náročnou akcí byla tradiční březnová přehlídka Náš pohádkový strom, na které se představily dětské divadelní a recitační kolektivy z havlíčkobrodského regionu. Ty nejlepší postoupily na krajskou přehlídku - již po dva roky nikoliv do Hradce Králové, ale do Třebíče. Náš pohádkový strom je dvoudenní dramatická dílna pro děti i jejich vedoucí, při které, po vzniku nových krajů a rozpa-

du finančního zajištění (alespoň u nás), se spoluorganizace ujalo právě Adivadlo. Ovšem nevíme, jak dlouho bude tuto akci, tak důležitou pro estetickou výchovu dětí, ochotno sponzorovat Město Havlíkův Brod a Adivadlo.

Jistě se už ptáte: A co vlastní divadelní představení místního souboru?

Stojí za to žít...?!

Únor 2003

- ženská věznice Světlá nad S.

Duben 2003

- Golčův Jeníkov

Třešťské divadelní jaro - nesoutěžní představení v rámci postupové přehlídky do Třebíče, oceněné 3. místem v divácké anketě (po dvou domácích inscenacích)

Tři...veteráni?!

Únor 2003

- KD Světlá nad Sázavou

Duben 2003 - Golčův Jeníkov

Paní Piperová zasahuje

Premiéra 6. dubna 2003

- reprízy v Havlíčkově Brodě

- 15. 4., 25. 5. a 21. 6.

Nejnáročnější akcí roku byla a bezesporu je postupová přehlídka na národní přehlídce Popelka Rakovník, letos pod názvem Dospělí (pro radost) dětem 2003. Konala se ve dnech 8. až 11. května 2003 a byla spojena s výstavou všech výtvarných prací dětí mateřských, základních, zvláštních a základních uměleckých škol havlíčkobrodského regionu (5. až 11. 5. 2003). Zároveň se soutěžilo o nejlepší výtvarnou práci jednotlivce či školního kolektivu a o nejlepší napsanou po-

hádku. Bylo oceněno celkem 35 výtvarných prací jednotlivců a 25 kolektivů. V literární soutěži bylo oceněno 23 jednotlivců a 2 kolektivy. Všechny výtvarné práce byly prezentovány na výstavě, vyhodnocené literární práce jsou publikovány v brožurě, která byla všem zúčastněným školám a vyhodnoceným dětem zaslána.

Již 4 roky pracuje při Adivadle dětský soubor DAdivadlo, který dramatickou výchovou pro nás vychovává mláď. Za zmínku stojí jeho veřejná akce v polovině listopadu, Příjezd svatého Martina.

Koncem května 2003 se rozjela pod novým režijním vedením a s řadou nových mladých členů inscenace Ledová královna. Na motivy Andersenovy Sněhové královny ji chce realizovat František Štíbor.

Sezóna končí 7. až 11. července 2003 již 12. ročníkem prázdninového setkání dětí s komunikací v němčině a angličtině spojeným s dramatickou výchovou pod názvem Spielen und Lernen, Play and Learn. Může se stát, že je to poslední ročník, protože školy jsou za těch 12 let již daleko dál se svými možnostmi a nabídkami, s nimiž jsme my byli tehdy první. Uvidíme za rok!

Velmi rádi bychom s Vámi zachovali kontakt i nadále, buďte k nám, prosím, vstřícní, i když jsme teď v kraji Vysočina.

Upřímně za všechny Vaše přátele
z ADIVADLA

Marta Hermannová st. + ml.

Pozn. red.:

Děkujeme havlíčkobrodským za zprávu z jejich života. A vysíláme ujištění: I když jste v kraji Vysočina, jste pořád "Východočeši" a členové opravdu volného a širokého (a především přátelského) společenství VSVD. Rádi Vás uvítáme na přehlídkách kraje Královéhradeckého a rádi se přijdeme podívat k Vám. Přejeme mnoho divadelních a obyčejných životních radostí.

-ng-

AMATÉRSKÉ DIVADLO OŽIVÁ V TRUTNOVĚ

Před dvěma lety do Základní umělecké školy v Trutnově nastoupil jako nový ředitel Tomáš Komárek, kdysi dávno absolvent Jesliček a posléze i DAMU Praha. Díky Tomášovi začíná v Trutnově oživat i amatérské divadlo. V březnu měl soubor čítající 23 členů a skládající se z pedagogů, žáků, přátel a za výpomoci spřátelených divadelníků ze souboru BAF Hostinné (Luděk Hašek, Přemek Jiran) svou první premiéru. A nic jednoduchého na začátek - uvedli Shakespearův Sen noci svatojánské.

VE VRCHLABÍ OSLAVÍ PÁTÉ VÝROČÍ VZNIKU SOUBORU

Na otázku "jak žijete, co děláte, co připravujete?" se dozvíme:

„Co se týče nás, jedeme tak nějak dál. Většina z nás je angažována i v dalších aktivitách, a jak to bývá a jistě to znáte, přicházejí časy, kdy ty jiné dostávají přednost apod.

A pak je to takový ten mlejn, kdy dáváte jenom pozor, aby vás to alespoň nesemlelo.

Pořádali jsme právě poměrně velkou bitvu se šermíři, kde část souboru působí, do toho Krakonošovu „100“, začali jsme oprašovat naše předchozí představení, jelikož v říjnu chceme náš divadelní festival, který každoročně pořádáme, naplnit k pátému výročí fungování souboru vlastníma představeníma a do všeho nastudováváme druhý díl mušketýrů a připravujeme další akce místního formátu.

Uf, až jsem se z toho orosil, co bylo a bude. Ale jak říká klasik: Vo tom to je....

Mládež zatím držíme. Nebo ona nás? Ani vlastně nevím. Napsali

jsme jim nejdříve "Někdo to rád horké" podle filmu, moc je to lákalo, ale chlapci nevydrželi a dezertýrovali, tak nakonec jsme jim napsali několik scének ze života a perem se s tím. Jenom bych s nima chtěl dělat ještě takovou tu klasickou dramatickou výchovu, ale nějak pořád nevím, jak na to. Asi bych potřeboval stáž v Jesličkách. A to už ani nemluví o své vlastní práci.“

-mt-

pozn. red.: Jo, vo tom to je... Tak držíme palce, hodně sil...

A ZASE NOVÝ REŽISÉR

V ČERVENÉM KOSTELCI

Vlastimil Klepáček, který v letošním roce oslaví 50-té narozeniny je chce oslavit s Vámi. Vezměte prosím níže uvedený text jako pozvání na oslavu.

„Vážení přátelé ochotnického divadla.

Rád bych Vám oznámil velmi radostnou událost. Na podzim totiž zavítá do Červeného Kostelce návštěva z nejvzácnějších, perla divadelních prken a brilant dramatu. Ano - on přichází! Je nejkrásnější, nejušlechtlejší, tělo jeho jest ocelová pružina a úsměv mu závidí i King Kong. Jeho játra jsou měkká, nezvětšená - alkoholem nedotčená a z jeho dechu omamně voní Cola loca. Plesejte dámy a páni, neboť je to on, Limonádový Joe - Arizonský Jánošík! A proč přichází právě do Červeného Kostelce? Tak za prvé, je zde na podorlických prériích doma a už mu chybělo monumentální panorama Hejšovina Hills a stříbrný hlas peřejí Rio Úpa, a za druhé proto, aby se kostelecké ochotnictvo na jevišti pořádně vyblbilo a vetklo tomahawk smíchu do srdcí svých i jejich báječných diváků.

A to není zas tak málo, ne? Divadelní soubor při MKS v Červeném Kostelci opět pilně zkouší. 6. a 7. prosince 2003 uvede "kov-

bojku" Jiřího Brdečky - Limonádový Joe.“

Režie: Vlastimil Klepáček
Kontakt: Kateřina Kultová
(Mědílková)
tel.491 465 919

THEATRUM KUKS

21. - 24. 8. 2003

GATE, OBEC KUKS, KUKS,
HOSPITAL KUKS
pořádají v Kuksu
1. ročník festivalu
THEATRUM KUKS
v celém areálu kuského
"krásného oudolí"
THEATRUM KUKS

Vstup do areálu v pátek
a v sobotu 50,- Kč
zahrnuje představení
v exteriérech mimo stanovené
vstupné.

Prodej vstupenek před zahájením každého představení na místě, do vyčerpání kapacity.

Středa 20. srpna 2003

16.00

Vernisáž výstavy CTNOSTI A NEŘESTI
z ateliéru studentů AVU Brno

Čtvrtek 21. srpna 2003

15.00

Zahájení pouti - STIVÍNOVA POUŤ NA
KUKS J. Stivín, V. Uhlíř

18.00

Slavnostní zahájení - STIVÍNOVA
POUŤ NA KUKS J. Stivín, V. Uhlíř

19.00

G. B. Hancke: POPIS LÁZNÍ KUKS
(1722) Z. Vrága

20.00

V. Vlnas: POLOJASNO
režie M. Teplý Vlastenecký divadelní
spolek "Vlastík" Vrchlabí

21.45

J. J. Božan: SLAVÍČEK RAJSKÝ,
A. Vivaldi: MISSA GLORIA, Collegium
419, Praha a Ospedale della Pietà

22.00

J. Komarek – J. Libansky:

TRAU MEN VILLE, výtvarně-pohybový projekt podle skleněných negativů nalezlých Abe Libanským ve vídeňském špitále

23.30

PANIS ET CEREVISIA (preclíky a pivo) na terase hospitálu s výhledem na osvětlenou rekonstrukci průčelí zámku

Pátek 22. srpna 2003

12.00

BALLATA Barokní poezie a tanec

12.00

HRA O RÁJI – lidová barokní hra
PITVORA, Praha

13.00

PASQUINUS A MARFORIO VEZOU HERKOMANNA DO PODSVĚTÍ
Geisslers Hofkomedianten

13.30

de Waldt: **KÁZÁNÍ**
Josef Tejkl / Michal Novák

14.00

POLAPENÁ NEVĚRA Čára, Brno

14.30

TANEC SMRTI Due di Kuckcus

15.00

BALLATA Barokní poezie a tanec
BAROKNÍ KEJKLÍŘI

18.00

B. M. Černohorský:
LAUDETUR JESUS CHRISTUS
F. I. Túma: **STABAT MATER**
Siloé Cantus, Praha

19.00

SCHOLA CHRISTI ET SCHOLA MUNDI
benediktinská školská hra z roku 1743 z Broumova s původními hudebními částmi Geisslers Hofkomedianten (světová premiéra)

20.00

A. Denzi/A. Vivaldi: **PRAGA NASCENTE DA LIBUSSA E PRIMISLAO** (1734)
Výběr z opery oslavující založení Prahy Libuší a Přemyslem, hudba – Antonio Vivaldi Musica Florea, Praha

21.00

FAUST, loutková hra Kasperle Náchod

21.15

J. Komarek – J. Libansky:

TRAU MEN VILLE, výtvarně-pohybový projekt podle skleněných negativů nalezlých Abe Libanským ve vídeňském špitále

22.00

BAROKNÍ FASCINACE

J. Houdek – trubka, F. Vaníček – varhany

23.15

MUZEUM VÍN – s ochutnávkou a výkladem o českých vínech

Sobota 23. srpna 2003

12.00

33 FRANCOUZSKÝCH SIGNÁLŮ PRO PARFORZNÍ HON

podle Jourdaina J. Molinger – lesní roh

13.00

M. C. Saavedra:
DON QUIJOTE DE LA ANCHA
Divadlo Klauinky Brno, Lenoire Montain a L. Štěpánová, rež. B. Polívka

14.30

HAUS-MUSIK

F. Sweerts-Sporck – flétna
D. Špička – cembalo

14.30

PASQUINUS A MARFORIO VEZOU HERKOMANNA DO PODSVĚTÍ
Geisslers Hofkomedianten

15.15

DANZA BAROCCA
(výuka tanců) Hartig, Praha
doc. Kazárová

15.00

BAROKNÍ VYTRUBOVÁNÍ, Corpus delicti, žesť. kvintet a tympány, Slaný

15.30

A. Vivaldi: **KONCERTY**, Primavera

15.30

de Waldt: **KÁZÁNÍ**
Josef Tejkl / Michal Novák

16.00

NEŘESTI, pantomimická kreace u Braunových soch J. Straková
M. Zpěvák-kontrabas

16.30

POLAPENÁ NEVĚRA Čára, Brno

17.00

F. Scala detto Flavio Comico:
SOGGETTI – Dětský soubor (Kuks)
rekonstruuje scénáře commedia dell'arte (Venetia 1611)

18.00

RADOST SRDCE, velikonoční barokní hudba G. Ph. Telemanna, J. D. Heinichena, J. S. Bacha aj. a poezie J. Ch. Gunthera a dalších německých básníků.
Musica Poetica Brno

20.00

G. F. Händel: **VODNÍ HUDBA**
Cappella Bioni

21.00

ENDYMIONE, opera T. Hanzlíka na libreto z r. 1727 Ensemble Damian, Olomouc

21.30

AMOR TYRAN

Geisslers Hofkomedianten

22.00

TANEC SMRTI Due di Kuckcus

23.00

BAROKNÍ FANFÁRY Corpus delicti, žesť. kvintet a tympány, Slaný

23.30

MUZEUM VÍN s ochutnávkou a výkladem o českých vínech

Neděle 24. srpna 2003

9.45

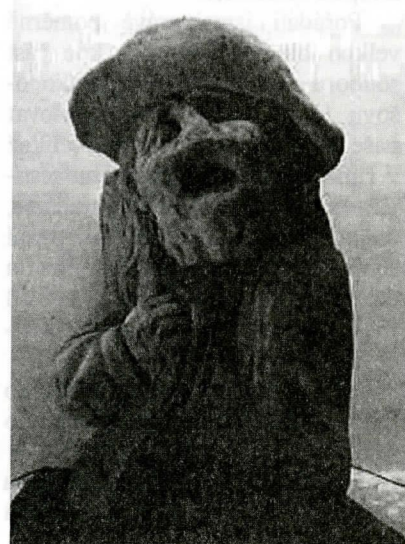
AMOR TYRAN / SCHOLA CHRISTI
Geisslers Hofkomedianten

11.00

J.S. Bach: **MAGNIFICAT**, A. Vivaldi: **MAGNIFICAT** Jitro, Hradec Králové

Podrobné informace:

www.theatrum.zde.cz

H R O M A D A

RAČTE VSTOUPIT!

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE

Pozvánka na představení východočeských profesionálních scén by mohla být poměrně rozsáhlá. Jedna sezóna končí a připravuje se nová. Vstoupí do ní sice i některé jarní premiéry, ale v divadlech se toho chystá mnohem víc.

V Pardubicích mají po dalším ročníku Grand festivalu smíchu. Což je taková specialitka pro zábavychtivé publikum – jediná v České republice co se divadla týče, v Novém městě mají svůj smích filmový. Mezi pardubické novinky, které provází výborný ohlas patří několikero jarních premiér, především M. BUTTERLY od D.H. Hwanga, moderní drama na motivy skutečného příběhu o soudním procesu francouzského diplomata Gallimarda, obviněného ze špionáže pro komunistickou Čínu. Téma jako by vypadlo z novinových článků, ale uvidíte strhující divadelní podívanou s nádhernými áriemi z Pucciniho opery (Madame Buterfly). V představení působí i nefalšovaná čínská zpěvačka Feng – Jün Song.

V dubnu měla premiéru slavná SUGAR, muzikál známý z filmového plátna jako Někdo to rád horké. Jednak mají Pardubice krásnou herečku Petru Janečkovou a neméně krásnou charismatickou Lídu Vláškovou (Sladká Sue), jednak Martin Mejzlík s Milanem Němcem (Josefina a Dafné) dovedou na jevišti pěkně řídit a navíc se pardubická scéna po řadu let pohybuje skvěle na půdě hudebního divadla. Co tedy dodat?

Květnová premiéra přilákala pozornost publika i kritiky – František Laurin zinscenoval její Pastorkyňu jak ji zřejmě neznáme – v moderní básnické úpravě Ivana Wernische, citlivě odhalující baladický půvab a

živoucí dramatickост tohoto klenotu českého divadla. S hudbou Daniela Fikejze a v hlavních rolích se Zdeňkou Bittlovou a Lucií Štěpánkovou jde o jedinečný zážitek.

Pardubičtí na letošních královéhradeckých „Regionech“ hráli svůj Měsíční běs, ale týden před tím stihli poslední premiéru sezóny – HROBKU S VYHLÍDKOU od Normana Robbinse, která je další součástí osvěžujícího a zábavného repertoáru Východočechů. Podivné události při kterých tuhne krev, potrhá rodinka, vila na samotě... Detektivka jak z partesu, režíroval Zdeněk Dušek ml.

Někdo to rád horké, foto: L. Formánek

KLICPEROVO DIVADLO

Dům Bernardy Alby, foto: J. Ptáček

O Klicperově divadle píšeme v době, kdy ještě probíhá fantastický, až fantasmagorický mezinárodní divadelní festival. Šedesát osm představení In programu, šedesát čtyři v Open Air programu (dvě ale vyhnal déšť), ale o tom na jiném místě... Královéhradecké předjarní premiéry propukly únorovým DOMEM BERNARDY ALBY – slovenský režisér Marián Pecko představil Lorcovu hru v neuvěřitelně bohatém výtvarném surrealistické vyjádření a se strhujícími výkony Pavly Tomicové, Petry Výtvarové, Andrey Marečkové a dalších současných skvělých hradeckých hereček.

V březnu spatřil světlo ramp Molière v režii Ivana Rajmonta, a jak píše Vladimír Just - je to „herecký koncert“ v minimalistickém DONU JUANOVÍ, aktuálním dnes jak za časů Grossmanových. Báječně v něm hrají zase mužští – Filipové Richtmocer a mladý Rajmont...

Stran pestrosti repertoáru si ani v Hradci nezadají s Pardubicemi - Arnošt Goldflam připravil rodinnou zábavu o lidech, kterým je naše země těsná. O tom, že prý svět nás čeká

s otevřenou náručí, totiž Tylovu LESNÍ PANNU ANEB CESTU DO AMERIKY. A konečně poslední premiérou sezóny je strhující drama z cyklu Good Save W. S. Již dvanáctý titul shakespearovského seriálu po nástupu Vladimíra Morávka do KD – v jeho režii je OTHELLO bílý a Desdemona černá (hraje skutečně hereč-

ka černé pleti), ale není to schválnost – hraje se taky o respektu a toleranci. Ondra Malý je vynikající Jago, mouřenína hraje Martin Pechlát a Desdemonu alternuje i Kateřina Holánová (současná Julie z Národního divadla), vynikající hudbu složil Michal Pavlíček.

Othello, foto: P. Nesvadba

Hradecká kolaudace

Vskutku pěkný Dům Bernardy Alby

První zvonění. Jevišťe potažené bílou plachtou, sedm - domov symbolizujících židlí, modravé nebe na horizontu. Druhé zvonění. Devět charismatických královéhradeckých hereček se na scéně připravuje k velkolepému výkonu. Zvonění třetí. Světelný střih, hudební podkres - základní kameny byly položeny. Nezbývá, než začít stavět.

V roli stavbyvedoucího se v Hradci již podruhé představil slovenský režisér **Marián Pecko**. Nutno poznamenat, že ani tentokrát nezklamal! Španělské divadelní hry básníka a dramatika **Federica Garcii Lorcy-Dům Bernardy Alby** (v překladu **Antonína Přídala**) se ujal s nejvyšší mírou citu, pokory a porozumění. Zkrátka opět dokázal, že umí velice jemně pracovat s herci, že ženské téma mu není cizí, zkrátka, že je velkým básníkem duše a lidských srdcí.

Také kostýmní výtvarník a scénograf **Pavol Andraško** je mu v této inscenaci silnou oporou. Strohost a černo-bílé ladění scény vytváří nevšední obraz ztracení, spoutání, samoty, navíc otevírá nový prostor mnoha hereckým akcím. To vše ještě skvěle podporuje hudba **Róberta Mankoveckého**. Teskné melodie přecházejí v romantické leitmotivy doplněné libým zpěvem všestranné herečky **Andrei Marečkové** (divákům se zde také představuje v roli Adély-jedné z Bernardiných dcer), aby je posléze náhle vystřídal zběsilý forte bubnů. Právě značné zastoupení hudební složky umožňuje místy taneční, až baletní projev (choreografie **Zuzana Hájková**), jež všechny protagonistky zvládly na výbornou.

Tím vším neustále provokuje diváka, klade mu nové a nové otázky, nabízí rozhřešení. Velmi riskantně tak balancuje na hranici srozumitelnosti nepřipravenému návštěvníkovi. Přidá-li se k tomu ovšem herecká chuť a odhodlání, vyrůstá nám před očima silný emotivní příběh pětice dcer žijících v jednom domě společně se svojí matkou, jež se pod její despoticou vládou stává vězením.

Titulní role Doni Bernardy se bravurně zhostila **Marie Kleplová**. Pochvalu za dobře odvedenou práci si ale bezpochyby zaslouží všech devět protagonistek.

Hudba sílí. Oblaka rudnou krví. Hudba umlká. Ticho. Lehké zašumění v hledišti. Potlesk. První opona, druhá opona, výkřiky „Bravo!“. Opona stále střídá oponu. Diváci nepřestávají bouřlivě aplaudovat.

A tak na světě je další krásná stavba do projektu „Velká tavba“!

*Jaroslav Pokorný
(absolvent Jesliček, student
Soukromé herecké školy v Praze)*

Shakespeare na závěr

Morávkovy černo-bílé obrazy

Už je to opět tady!

Zase ten Shakespeare. Zase ten Morávek. Zase ten soubor hradecký z divadla Klicperova.

Opět ty úpravy. Odborná kritika.

A věčné debaty, polemika.

SLOVA, SLOVA, SLOVA.

Převeliké nadšení zavládlo s koncem sezóny u Klicperů. Jak by také ne, vždyť pod heslem „Bůh ochraňuj Williama Shakespeara!“, spatřil zde světlo světa již dvanáctý titul tohoto alžbětinského velíkána.

Fanfáry. Scéna se rozsvěcí, pár úvodních proslovů a čtyři sta let starý příběh o lásce, která krásně začne, leč skončí tragicky, se počal odvíjet. V Morávkově provedení však opět nabývá nových rozměrů. Co je to za svět, kde se za slovy skrývají zase jenom slova? Uprostřed války se vrší jedna zaručená pravda na spousty dalších pravd a vůbec není jisté, že pravda označená za lež není také lží. Není pevného bodu, chybí jistota. Lidé v tomto příběhu hodně mluví, ale máločemu věří a když už konečně uvěří, tak záhy zjistí, že se mýlili. Napravit už bohužel nic nelze.

Protiklad černé a bílé má v Othellovi stěžejní význam a prorůstá do samotné tkáně hry. Právě s tím velmi dobře pracují (a Morávkovi tak jdou na ruku), scénograf **Martin Chocholoušek** a kostýmní výtvarnice **Petra Štětínová-Gold-**

flamová. Hlavním motivem výpravy je zde čarovný kód coby reprezentant barevného střetu a zároveň jako symbol „zboží“, jemuž nekompromisně vládne ruka trhu, tak jako nám všem. Pouze Kyperské scénám navíc dominuje zelené oko žárlivosti, stejně jako Othellově černo-bílé uniformě zelený drahokam a forbině zelená písmena sdružující se ve slovo „WORDS“.

Hlavní hrdina - maur Othello, zůstává tentokrát bílý, vždyť barva není to nejpodstatnější, co určuje člověka, a díky Martinu Pechlátovi se stává prototypem dokonalého arijského generála s nesmírnou noblesou a kulturou projevu. O to markantnější je jeho pozdější proměna zapříčiněná Jagovými nástrahami a vlastní chorobnou žárlivostí. Jago-režisér lidských osudů ve výtečném podání Ondřeje Malého patří ke stěžejním pilířům inscenace. Mnohovrstevnatostí svého projevu a střídáním nejrozličnějších hereckých poloh, před námi vykouzluje ničeho neštítící se slizkou postavu pokrytce, prospěcháře a neutuchajícího intrikána s vlastnostmi natolik lidskými a věrohodnými, že jen těžko si neuvědomit, kolik takových chodí mezi námi, a jak snadno a rychle se v naší společnosti množí. Oproti tomu Desdemona Kateřiny Holánové jest díky svému hereckému projevu a nasazení symbolem čistoty, půvabu a naprosté nevinnosti. Další výborně ztvárněnou postavou je Othellov pobočník Cassio, jehož s naprostou lehkostí a přirozeností sobě vlastní převádí ze strany komiky na břeh tragédie talentovaný Petr Jeništa. Hovoříme-li o humoru, nelze opomenout Emilii Andrei Marečkové. Ta díky svému nemalému vnitřnímu napětí, pohybovému nadání, naprosto přesnému timingu jevištních příchodů a hlavně výtečnému citu pro stylizaci figury, nenechává diváky klidně spočinout. A ještě jedna postava stojí za zmínku. Je jí As You Like It, alias Jan Sklenář - investigativní novinář, po celou dobu nás „objektivně“ informující, jak to dnešní naše média dovedou, o bojové náladě v hlavním stanu.

Režisér Morávek, ač se tentokrát velmi snažil udržet mistrovu předlo-

hu, předkládá jako již tradičně, svým divákům zajímavý a hudebně (Michal Pavlíček) skvěle doplněný, leč přece jen vlastní trojrozměrný obraz velké lidské tragédie. A jak již to u takových obrazů bývá, ne kaž-

dému se zkrátka hodí do pokoje. Ovšem vedle onoho „výkresu“ pořízeného na pražských Vinohradech, působí přinejmenším inspirativně.

Zase ovace, potlesk a nadšení, gratulace. Kritiky, jásání a hlavou

kroucení, naprosté zhnusení, nepochopení.

SLOVA, SLOVA, SLOVA.

Jaroslav Pokorný

DIVADLO DRAK

Andílci

V Divadle Drak mají stále na repertoáru vynikající kusy, s nimiž brázdí celý svět. Mor na ty vaše rody, Všechno lítá co peří má, či Hopla, kukla pukla milují děti po celé Evropě i dál – ve Skotsku na soubor i na ulici pokřikovali Hallo, Babies!

Z novinek jsou tu dvě práce Josefa Krofty, a to JAK SE JANČI STAL KRÁLEM V INDII, pěkně na róm-ské téma. Další Josefova hra je o sváru dobra a zla v nás samých, uvnitř našich křehkých lidských schránek, i o lásce, která to překoná.

Hraje se podle Rozdvojeného vikomta Itala Calvina. Na festivalu měla českou premiéru práce Jakuba Krofty ANDÍLCI - o tom, že děti zajímá, jak to vypadá v nebi a kudy se tam jde...

Takto stručně o repertoáru současném, s poznámkou, že v Pardubicích na podzim chystají Zelenkovy PŘÍBĚHY OBYČEJNEHO ŠILENSTVÍ a ONDINU Jeana Giraudoxe, v Hradci Králové Zamjatinovu BLECHU v režii Zoji Mikotové, Arnošt Golflam uvede vlastní hru JÁ JE NĚKDO JINÝ a Jan Kačer nastuduje českou klasiku, adaptaci Vančurova PEKAŘE JANA MARHOULA. Na konci roku se chystá v režii Sergeje Fedotova či J. A. Pitínského TICHÁ HRŮZA I. (Gogol, Hitchcock, E. A. Poe).

Tož – pilně chodte na divadla, průkazka VSVD nabízí slevu!

-sg-

Fedotovovy premiéry

Poslední půlrok byly ruskému režisérovi Sergeji Fedotovovi domovem Morava a Slezsko. Režiroval tam tři inscenace, z toho dvě současně, což je při jeho pověstném pracovním nasazení ve zkouškách obzvlášť kaskadérský kousek.

Do 7. prosince se Sergej zabydlel v Brně, kde se studenty 4. ročníku JAMU připravil pro Studio Marta inscenaci hry autorů M. Gindina a V. Sinakeviče Zvíře. Text z ruštiny přeložila Alena Morávková, která v Čechách s režisérem Fedotovem průběžně spolupracuje a vítá jeho hostování u nás. Modelový příběh je zasazen do doby po válečné apokalyipse, kdy lidé v sobě vzájemně znovu objevují základní životní hodnoty a pokoušejí se z nich vykresat naději pro budoucnost. Inscenace je velmi působivá.

O hledání lidské důstojnosti a smysluplného uplatnění vědy je inscenace, která měla premiéru 1. února 2003. Jedná se o Fedotovovu dramatizaci Bulgakovovy povídky Psi srdce. Režisér ji nastudoval s herci Komorní scény Aréna Ostrava. Setkali jsme se s vynikajícími hereckými výkony, které v intimním prostoru divadélka doléhaly opravdu ke každému divákovi svou výpovědí.

Třetí premiéra ruského režiséra probíhala 15. února v ostravském Divadle Petra Bezruče. Dostojevského Idiot byl s ovacemi přijat, bohužel za nepřítomnosti Sergeje Fedotova, který po veřejné generálce odcestoval do své vlasti na pohřeb zesnulé matky. Upřímně s ním cítíme v jeho zármutku.

Karla Dörrová

ŠKOLA
HROUDIVADÝLKO
V POSCHODÍ

Únorem 2003 počínaje se takto nazývá veškerá aktivita Literárně dramatického oboru Základní umělecké školy v Rychnově nad Kněžnou. Oficiální název oboru je sice fakticky přesnější, ale jistě uznáte, že nezní příliš zajímavě nebo přitažlivě. Prostě sděluje obsah toho, co se v oboru vyučuje. „Divadýlko v poschodí“ pak už nabízí výsledky této výuky v podobě divadelních představení, scének, přednesových vystoupení, přednesů divadelních monologů a dialogů, autorských představení... A tak tedy nejen plakáty, po-

zvánky, programy, ale i okna „divadýlka“ poneseš teď již toto „všezahrnující logo“.

Dovolte mi teď ještě – právě při příležitosti „zrození“ Divadýlka v poschodí malé osobně pracovní ohlédnutí. Literárně dramatický obor v rychnovské ZUŠ vyučuji interně přes dvanáct let. Za tu dobu se obor rozrostl do deseti ročníků a v současné době čítá osmdesát jednoho žáka. Za tuto dobu uskutečnil přibližně 250 souborových vystoupení (divadýlek malých i větších) a asi 219 vystoupení přednesových. Ze strany učitelky – často ve spolupráci s jednotlivými soubory – to znamenalo asi 80 původních scénářů (inspirovaných různými literárními předlohami, autorskými nápady

apod.). Vedle vystoupení to bylo množství pracovních i jiných soustředění, několik zájezdů do divadel nebo poznávacích. V rámci všech vystoupení nás navštěvují tradičně rodiče, přátelé, známi, vystupujeme pro Klub seniorů, spolupracovali jsme i při dětských šibřinkách nebo v programech plesových. V loňském roce si několik dívek zahrálo i s herci Národního divadla Brno ve Veselých paničkách windsorských při Poláčkově létě. Vystupujeme – docela pravidelně – pro základní školy, hráli jsme i pro školy střední.

Do sálku Divadýlka v poschodí se vejde maximálně 60 diváků. A nemůžeme si naříkat – většinou máme plno, zažili jsme i „nabito“, kdy diváci stáli všude, kde ještě bylo kou-

sek místečka. S návštěvou škol máme také jen ty nejlepší zkušenosti a zážitky. Přesto – diváci, kteří u nás nemají své děti, zase až tak moc nechodí. Snad teď, až na oknech 1. patra naší školy uvidí nápis, budou se zajímat...

Když jsem před téměř dvaceti lety externě začínala, měli jsme jednu bednu s rekvizitami typu vařečky, staré krabičky, noviny, hadry... A protože tehdejší LŠU byla malinká, zkoušeli jsme občas v tanečním sálečku, ale hlavně v sálku tehdejšího Národního domu (dnešního Pelclova divadla). Žádné jeviště, žádné pevné zázemí... Dnes máme divadelní sálek, zákulisíčko, reflektorky, audiovizuální zázemí, kabinet plný kostýmů, rekvizit (vydatně pomohly různé mamky – vyřazené šatstvo a jiný "sortiment" často velmi přispěly...), máme své knížky, kameru – abychom taky pěkně detailně rozebrali klady a zápory našeho snažení... Prostě – docela se máme... A zázemí ve škole jsme měli vždycky, ať v době externí nebo interní – dobré a vstřícné.

A tak do dalšího tuctu let vykračujeme s nadějí, že nás energie, radost z tvoření, chuť zdolat i „trny“ na cestě dramatickou výchovou neopustí a že i Vám předáme něco z té radosti...

Přeji holky a kluci a Eva Žatečková z Divadýlka v poschodí

*při Základní umělecké škole
v Rychnově nad Kněžnou*

Eva ŽATEČKOVÁ

o sobě dosud tvrdí, že o divadle vlastně nic neví, což pramení z její příslušné skromnosti. Prošla totiž mnoha dílnami zaměřenými na tvorbu dramatiky a absolvovala pětímestrový kurz pro vedoucí dětských divadelních kolektivů. Ani po dváctiletém působení v rychnovské "zušce" neztrácí elán a věří v nové dětské generace s volnou a bohatou fantazií. Hledá stále nové cesty k ozvláštňení výuky a plně se věnuje objevování a otvírání dětské duše.

K. Dörrová

SDRUŽENÍ TVOŘIVÉ
DRAMATIKY A DĚTSKÉ
CENTRUM IPOS/ARTAMA
NABÍZÍ:

DRAMA PŘÍBĚH - UČITEL

- Absolvovali jste už základní celoroční kurz dramatické výchovy a zaujalo vás v něm drama, ať už mělo přívlastek "strukturované", "příběhové", "rolové", případně "školní"?
- Zkoušíte tento typ dramatu uplatňovat ve své práci s dětmi nebo se

k tomu teprve odhodláváte?

- Kladete si někdy otázky, jako například: Existují pro tento typ dramatu nějaké zákonitosti a modely? Jak vůbec drama plánovat? Kde pro drama hledat témata a jak si je formulovat? Je lépe příběh pro drama vymyslet, nebo využít literatury? Kolika různými způsoby lze pracovat se známým příběhem? Vadí, když děti znají jeho rozuzlení? Je třeba, aby učitel také vstupoval do rolí a hrál spolu s dětmi? Přijmou žáci tuto jeho novou podobu? Jaké funkce může učitel v roli plnit? A může si na to vůbec troufnout neherec?
- Hledáte příležitost ke kontaktu s lidmi, kteří se v praxi setkávají s podobnými problémy jako vy?
- Chcete zažít nějaká nová dramata?
- A máte odvahu pokusit se vytvořit drama vlastní?

Pak právě vám je určen pokračovací celoroční kurz pod vedením IRINY ULRYCHOVÉ, pedagoga katedry výchovné dramatiky DAMU. Kurz se bude konat od října 2003 do května 2004 jednou za měsíc vždy v sobotu od 9,30 do 17,30 v Centru tvořivé dramatiky Červený Vrch, Arabská 681, 160 00 Praha 6.

(Pozn.: v Centru tvořivé dramatiky je možné přespat zdarma ve vlastním spacím pytli z pátku na sobotu, případně ze soboty na neděli.)

Termíny prvních čtyř setkání:

18. 10. / 8. 11. / 6. 12. 2003 / 10.1.2004. Další termíny budou včas upřesněny. Kurzovné za celý rok (8 sobot): 1200,- Kč.

DRAMATICKÁ VÝCHOVA VE ŠKOLE '03

9. celostátní dílna
dramatické výchovy
Jičín 18. - 24. září 2003

Celostátní praktická dílna v Jičíně je - vedle seminářů pořádaných v rámci Dětské scény - nejvýznamnější každoroční akcí v oboru dramatické výchovy v ČR. Je určena pedagogům a studentům, kteří se už se-

H R O M A D A

tkali s dramatickou výchovou (zejména pak pro absolventy celoročních a dalších dlouhodobých kurzů) a kteří chtějí prohloubit své znalosti v tomto oboru a získat další podněty a inspiraci pro práci s dětmi a mládeží - ať už působí na prvním, nebo druhém stupni ZŠ, v mateřských školách, ve školách středních i na pedagogických, filozofických a uměleckých fakultách.

Letošní dílna nabízí tyto třídy:

1.

Cesty k realitě: Užití analogie v procesuálnímu dramatu

lektor:

ALLEN OWENS
učitel dramatu v College v Chesteru,
Velká Británie

Analogie v dramatické práci (využívání různých úhlů pohledu při vyprávění příběhu) se může stát odrazovým můstkem (a zároveň strukturou) k odhalování průsečíků, ve kterých se protínají různé zkušenosti a zážitky jednoho člověka nebo ve kterých se protínají a vstupují do vzájemné hry zkušenosti různých lidí. Během dílny se budeme pohybovat mezi těmito průsečíky a zaměříme se na zkoumání toho, jak budování analogie prostřednictvím dialogu umožňuje sjednotit vlastní já s ostatními a pozitivně přijímat odlišnosti. Účastníci budou mít příležitost podělit se o své postřehy a názory na práci s tímto typem dramatu a na to, jak my všichni - různé lidské bytosti, které se sešly v jedné místnosti - můžeme znovuobjevit svou skutečnou existenci tím, že se vymezíme v určité pozici vůči ostatním. Budeme si všimnout toho, jak tento proces umožňuje lidem vyjadřovat dojmy a postřehy v bezpečném prostředí a vede je k tomu, aby hledali další "potenciální stránky svých já a alternativní světy" (O' Neillová). Budeme sledovat, jak nám proces dramatu umožňuje odhalit "husté předivo toho, co jednotliví lidé chápou jako skutečnost" (Merleau-Ponty), a jak nám díky tomu dává příležitost dozvědět se něco nového o sobě samých prostřednictvím našeho propo-

jení s druhými lidmi. Budeme také uvažovat o možných způsobech využití analogie v procesuálním dramatu nejen ve školní praxi, se kterou bývá tento typ dramatu spojován, ale i mimo ni.

Dílna bude tlumočena do češtiny.

2.

Drama kolem dějepisu

lektorka:

VERONIKA RODRIGUEZOVÁ:
absolventka oboru historie-
archivnictví a distančního studia
dramatické výchovy,
učitelka dějepisu
a dramatické výchovy,
pedagog Centra pro volný čas Ulita
Brno, střediska DDM Brno,
Kyjevská 2

Kurz je určen především učitelům druhého stupně ZŠ, učitelům středních škol a všem, kteří hledají pro svůj způsob učení novou inspiraci. Účastníci kurzu budou zkoumat možnosti využití pramenného historického materiálu jako východního zdroje historických informací. Při následném zapojení alternativních metod a technik - inspirovaných dramatickou výchovou - si frekventanti vyzkouší motivační prvek osobního zážitku při výuce. Budete svědky ukázky užití těchto metod v náhodně vybrané třídě z Jičína. Vedle nabídky inovačních metod, použitelných při běžné výuce, nabídneme cestu, jak tyto metody a techniky realizovat ve školním divadle. Historické znalosti nejsou pro účast v kurzu nezbytné.

3.

Tělo - prostor - komunikace

lektor:

JIRÍ LÖSSL,
odborný pracovník Centra dětských
aktivit v ARTAMĚ Praha
pro scénický tanec, pedagog
Univerzity Hradec Králové, atelier
textilní tvorby

Cestou vědomého pohybu budou účastníci dílny objevovat architekturu vlastního těla a budovat citlivost komunikace s prostorem. V praktické

dílně se bude pracovat s tématy každodennosti: emoce, dialog, prostor, důvod, příčina, následek, inspirace, citlivost, vnímavost, relativnost, nezávislost, povrchnost, pravdivost, tvar, kompozice. Dílna je určena všem, kteří již přišli do styku s pohybem a s prostorem, popřípadě je tato problematika zajímavá. Půjde především o proces hledání a zkoumání možností, které dané téma nabízí, které nám daný prostor i možnosti vlastního těla umožňují.

4.

"MAXI, NEZLOB!" aneb Práce s příběhem s dětmi předškolními i s nejmladšími školáky v kontextu s Rámcovým vzdělávacím programem

Lektorka:

Hana Švejdomá, učitelka mateřské
školy a LDO ZUŠ Klatovy

V rámci semináře budeme společně objevovat, co konkrétně příběhy mohou dětem nabídnout, jak s nimi lze s dětmi pracovat, jakými konkrétními činnostmi a technikami budeme zvolená téma nebo cíle naplňovat. Příběhy - pohádkové i realistické - budeme mapovat a zkoumat v souvislosti s možnostmi dramatické výchovy, ale i v souvislosti s naplňováním obecných i specifických cílů Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Zaměříme se i na plánování konkrétních tematických celků vycházejících z příběhů. Účastníci semináře si s sebou přivezou text libovolného příběhu (pohádkového i ze života), který považují za inspirativní pro práci s malými dětmi a případně jej zhruba dvacetkrát namnoží pro inspiraci ostatních.

5.

Dramatické průhledy do psychologie morálky

lektor:

PhDr. PAVEL VACEK, pedagog
katedry psychologie Pedagogické
fakulty Univerzity Hradec Králové

a katedry výchovné dramatiky
DAMU, Praha

Dramatická výchova a morální rozvoj; podněty pro rozvoj některých mravních kvalit. Morální dilemata a dnešní děti a možnosti dramatické výchovy.

Součástí dílny je rovněž minipřehlídka nejinspirativnějších představení dětských divadelních souborů roku 2002, která se uskuteční v sobotu 21. září 2002.

Kurzovné:

(v němž je zahrnuto také ubytování):

- kurzovné seminaristů, kteří budou ubytováni v hotelu Paříž (včetně členů STD): 2200,- Kč
- kurzovné seminaristů, kteří budou ubytováni v motelu Rumcajs (včetně členů STD): 1500,- Kč
- kurzovné seminaristů, kteří budou spát v sokolovně 700,- Kč
- kurzovné studentů a řádných členů Sdružení pro tvořivou dramaturgii, kteří budou ubytováni v sokolovně: 500,- Kč,

Stravu a dopravu si hradí každý účastník sám. Akce je akreditována MŠMT ČR.

DRAMATICKÁ VÝCHOVA PRO SOUČASNOU ŠKOLU

Systematický kurz dramatické výchovy pro učitele základních, středních i mateřských škol a další zájemce o dramatickou výchovu
říjen 2003 - leden 2005

Hlavní lektor:

Nina Martínková
pedagog katedry výchovné
dramatiky DAMU

Také v novém školním roce nabízí Sdružení pro tvořivou dramaturgii celoroční kurz dramatické výchovy pro učitele všech typů škol. Kurz je

pořádán ve spolupráci s katedrou výchovné dramatiky DAMU a Centrem dětských aktivit v ARTAMĚ, tedy s institucemi, které se dramatickou výchovou zabývají dlouhodobě a systematicky od počátku 90. let.

Dramatická výchova je vedle výtvarné a hudební výchovy součástí připravovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, a tak ji mohou školy zařadit jako samostatný předmět do svých učebních plánů. Kromě toho má dramatická výchova uplatnění - jak je to už řadu let obvyklé - také jako velmi efektivní metoda výuky jiným předmětům (český jazyk a literatura, prvouka/vlastivěda, dějepis, občanská výchova...).

Některým učitelům napomůže absolvování specializačního kurzu i při systematické přípravě na studium dramatické výchovy na pedagogických fakultách, na katedře výchovné dramatiky DAMU a v ateliéru dramatické výchovy na JAMU.

Kurz je koncipován jako celek, z něhož si nelze vybírat jen některá témata. Protože základem výuky je praktická činnost frekventantů, podmínkou absolvování kurzu je pravidelná a aktivní účast na dílnách a seminářích a na týdenním soustředění.

Cílem třísemestrálního kurzu je zprostředkování aktivního kontaktu frekventantů zejména formou praktických cvičení s dramatickou výchovou a seznámení se základními principy tohoto oboru. V první řadě je zaměřen na osobnostní a sociální rozvoj, který je jedním z požadavků vyučování tohoto předmětu. Dále napomáhá orientovat se v různých variantách aplikace dramatické výchovy a pochopit místo dramatické výchovy v současné škole (dramatická výchova jako samostatný předmět, dramatická výchova v podobě osobnostního a sociálního rozvoje, dramatická výchova jako metoda výuky). Frekventanti kurzu si ve třetím semestru tohoto kurzu od října 2004 do ledna 2005 při praktických ukázkách své pedagogické práce vy-

zkoušejí nejen konkrétní postupy práce, ale pod vedením lektora se budou spolupodílet na rozboru ukázky své i kolegů.

Kurz trvá od října 2003 do ledna 2005. Výuka probíhá ve dvanácti dvacetihodinových blocích (1 hodina = 45 minut) vždy o víkendech (pátek večer od 18.30 hod., sobota celý den od 9.00 -18.00, neděle dopoledne od 9.00 do 13.00 hodin). Nedílnou součástí je pětidenní soustředění v Jičíně, které se bude konat třetí týden v září 2004. Termíny prvních čtyř setkání: 17.-19. 10., 7.-9. 11., 5.-7. 12. 2003, 9.-11. 1. 2004. Další termíny budou včas upřesněny.

Podmínkou úspěšného absolvování kurzu je pravidelná, nejméně však pětasedmdesátiprocentní aktivní účast, písemné vyhotovení přípravy alespoň na jednu lekci dramatické výchovy a její realizace. Další podmínkou absolvování kurzu je účast na pětidenním soustředění v rámci celostátní dílny Dramatická výchova v Jičíně, kde seminaristé pracují v dílně, kterou si vyberou podle svého zájmu a zaměření. Celkový rozsah třísemestrálního kurzu je 296 hodin.

- Místo konání kurzu: Centrum tvořivé dramatiky Červený Vrch, Arabská 681/20, Praha 6.
- Kurz je akreditován MŠMT ČR, to znamená, že zaměstnavatel může seminaristovi hradit školné z peněz určených na další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Kurzovné: 3000,- Kč (12 víkendových setkání = 240 hodin). (Pozn.: V ceně není zahrnuta platba za pětidenní soustředění v Jičíně.)

Přihlášky - informace:

IPOS-ARTAMA, Blanická 4
120 00 Praha 2
tel. 221 507 968
e mail: std@seznam.cz
Jaroslav Provazník
tel., fax.: 221 111 052-3

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

NÁCHODSKÁ PRIMA SEZÓNA 2003 A VÝCHODOČEŠI

Festival, již tradičně zarámovaný lásky časem a kvetoucími třešněmi (30. 4.-7. 5.), se vymezuje. Ponechal si svou mnohobarevnou tvář (výtvarno, muzika, poezie, scénáře...), letos poprvé se však stal i platformou pro národní přehlídku studentských divadel.

Lektorský sbor ve složení Vladimír Hulec, Štěpán Filčík a Josef Tejkl mohl (a také tak učinil) doporučit některá představení k výběru na Jiráskův Hronov. Žádné harašení ambicemi se však naštěstí nekonalo a debaty o představeních byly dělné a přátelské.

Ředitelka přehlídky, ing. Pohanová, našla přes obrovské osobní nasazení společnou řeč se zástupcem Artamy Karlem Tomasem a kromě řady zpřesnění ve statutu přehlídky nás napříště čeká zhuštění soutěžní divadelní části do cca čtyř dní.

Neopakovatelnou atmosféru kvetoucího Náchoda nasávalo hned několik souborů Východočeských. Již ve středu 30. 4. v přednáškovém sále se ctí vystoupili studenti Emy Zámečnickové z královéhradeckých Jeslíček se svou kreací *Že by se(n)?* Oceněna byla nápaditost většiny etud (nejvíce televizní), spojených však dle mínění lektorů rámcem velmi volným a matně konturovaným.

Na 1. máje vybojovala marný boj sympatická parta z Integrované školy v Semilech. Zařazení jejich *Salome* do přehlídky bylo nešťastným

omylem, o to tristnějším, že jejich vystoupení na národní přehlídce při vší snaze připomínalo první čtenou zkoušku.

Šťastnější, byť nepříliš divadelně poučené, bylo vystoupení pardubického Dramatáku s Pravdivým příběhem Dicka Wittingtona a jeho kočky. Záskok za jednoho z aktérů na poslední chvíli se odrazil zejména v kolísavém temporytmu hříčky a chaotických nástupů.

Tolik tedy letos Východočeši. K vrcholům přehlídky patřily povytce soubory akademické, tedy neslyšící z brněnské JAMU (O Marišce) a Divadlo Čára FF MU Brno (Mastíkář a Polapená nevěra).

Potěšily též soubory pouze hostující, zejména náchodská Valérie a týden divů. Tradičně skvělí byli Poláci - Divadlo tvůrčí myšlenky SURYA Jawor s inscenací *Co pan powie, panie Freud?*

V soutěžní části lektorský sbor dále zaujaly:

- Dividlo Ostrava (Jak jsem potkal pštrosa)
- Mrst'a Prst'a Kouřim (Western)
- Brnkadla Lužánky (Koně se přece střilejí)
- DS ZUŠ Veveří (Romeo, Julie a tma)
- ZUŠ Uherské Hradiště (Hodina tance)

Josef Tejkl

Pozn. red.

Odborná porota rovněž rozhodla o udělení ocenění, z těch východočeských *Emě Zámečnickové* za divadelní uchopení mediální současnosti v inscenaci *Že by se(n)?* a *Petru Haškovi* za režijně velkorysé uchopení Nezvalovy předlohy Valérie a týden divů.

VÝCHODOČEŠI NA TRASE PODĚBRADY TŘEBÍČ

Prožívám to se všemi soubory na přehlídkách všech typů. Napětí, vzrušení, úzkost, naděje, zklamání. V těch nejlepších případech – euforie z úspěchu. Pokaždé znovu, pokaždé jinak a pokaždé stejně. Zázrak divadla na přehlídkách s během na cíl. Když ale jde o soubory územně východočeské, tak už se u mne jedná vyloženě o „ujímání“. Východočechy jsem schopná prostát vzadu, poslouchat za dveřmi hlediště, trpět v zákulisí, potit se na sedadle a zkřivit si malíčky od samého držení pro štěstí. A letošní Východočechy jsem si tedy na trase Poděbrady – Třebíč skutečně užila, a jak to tak vypadá, užiju si je v jistém počtu i na trase Poděbrady – Třebíč – Hronov. Protože uplynulá divadelní sezóna byla pro východočeské amatérské divadelní soubory (v oborech činoherního a hudebního divadla a snad i v oborech dalších) opravdu mimořádně úspěšná.

Nejvíce jsem „trpěla“ v Poděbradech. Červenokostelečtí mají za sebou na tamním problematicky komunikativním jevišti s hlubokou forbinou své špatné zkušenosti. V průběhu přehlídky jsem si navíc ještě uvědomovala, jak na tuto skutečnost doplácí i řada dalších souborů. Přivést sem představení tak křehké, a bez kontaktu s publikem vlastně nehratelné, jako je *Zelňačka*, bylo velké riziko. Ještě když král Jiří se svou družinou vlétali do kola Pavla Labí-

ka a vyslychali ho pravem utrpnym (jedna se o pekny vitaci ceremoniál vystupujících souborů, ve kterém se s chutí angažují členové místního poděbradského souboru Jiří) řikala jsem si: Pavle, Pavle, kdybys raději prověřoval úskali jeviště, to je větší utrpení. Leč zjistila jsem, že v té době v zázemí vědoucně „jistil“ autor dramaturgie Saša Gregar, a jak bylo na výsledku patrné – „ujistil“ to. Rozkošní dědkové (ať mi to označení prominou) Kubina a Brož dílo dokonali a předali nám všem v hledišti svoje hluboce lidské poselství o tom, že život je krásný a stojí za to ho žít, ať je jakkoliv těžký. A že stojí za to ho chránit v jeho základních kvalitách i v civilizačním třesku. Pán, který seděl při představení za mnou mi při závěrečném potlesku nadšeně říkal. „Tak tohle je divadlo!!!“ Nemyslím si, že jen tohle je divadlo, ale je to ta jeho magická schopnost, sdělovat sugestivně především herectvím. Musím dodat, že v pozitivním hodnocení dominující herecké složky se vzácně shodla i celá porota. Viděla jsem Zelňáčku v několika jejích vývojových fázích. Takže si velmi přeju, aby jí její další vývoj byl jen ku prospěchu. Doufám ale, že „dědkové“ vydrží leccos a nezklamou. Mám je v tom představení moc ráda.

Třebíč – to už vůbec byla východočeská nakládačka. Opět Kostelec, ale tentokrát ten nad Orlicí. Pepa Tejkl a jeho Černí šviháci! Setkání drsné, trochu šokující. Ale s tejklovskou zvláštní poetickou nadrovinou, která toto opilecké funebrické „podnikání“ posunuje do další, kupodivu až mrazivě současné dimenze. Tejkl? – ano. ANO! Ale bez té svébytné kostelecké party by nebyl nic. Snad by to ani nenapsal. Ale určitě by to nerealizoval! Musím se přiznat, že původně, zaslepená svou minulou profesí, jsem se při seznámení s názvem **Amatéri** domnívala, že Pepík zúročil své bohaté zkušenosti z pohybu v amatérském divadle. (Jistě je ještě také zúročil!) Leč to mne teda převezl! Původně jsem si také myslela, že po skončení představení musí nutně následovat fernetové šílenství. Leč nenastupuje. I když Pavel Pulkrábek (člen poroty) po skončeném hodnocení představení

Autor a režisér Josef Tejkl na rozborovém semináři příjemně naladěni

přistoupil k souboru s tácem prcků a lahvi tohoto moku a chtěl se bratřit. Ale ono to nejde tak nějak prvoplánově. Jestli se nám kostelečtí hoši neupijou, budeme mít možnost – snad – si ten zážitek z jejich představení vychutnat – nebo vypít? – ještě v Hronově. Protože tam byli Černí šviháci navrženi zrovna ze dvou národních přehlídek. Mimo Třebíč i ze Šrámkova Písku. (Jak nám to ty stříbrné větry dují, což?!) A Pepíku, abych byla spravedlivá – text je krásný, i když se jen čte.

Cena lektora Pulkrábka Černým švihákům

A do toho všeho najednou BUM! Soubor z Vysokého nad Jizerou s něčím v jejich kontextu zcela neočekávaným, neobvyklým, svěžím, současným a při tom zcela souznějícím s jejich prostředím. Milan Strotzer to nazval „mateřtinou“. Myslím, že je to výstižné označení pro sepětí s místem vzniku. A sluší se ho Milanu Strotzerovi pro budoucno autorizovat. Protože i my, ať jsme byli tímto autorským textem cimrmanovského ražení tak překvapeni, v provedení vysokého souboru s jeho tradičními kořeny lidového divadla jsme se cítili už jako doma. A naléhavosti místního opěrného dokumentačního materiálu jsme už ochotně uvěřili. Moc jsem na toto představení čekala. Měla jsem po pravdě řečeno strach. Postupovalo z přehlídky libereckého kraje a výstupní reference nebyly až tak moc přesvědčivé. Po pár minutách od zahájení jsem ale fandila. Zcela východočesky. Bylo to setkání úsměvné, milé, lehké – ale i vědoucí, prosté a inteligentní. Text místního učitele Petra Pýchy **Republiku za koně a fotbal aneb obrázky z dějin národa Havlase Pavlaty** v provedení souboru z Vysokého nad Jizerou mi v mé osobní i divadelní paměti uvízl nesmazatelně.

No, a aby toho nebylo málo, adoptovala jsem ještě za „svůj“ východočeský“ ještě jeden soubor, ať

DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou - Republiku za koně...

východočeským vlastně není. Východočeské má jen místo, kde představení **Biloxi blues** vzniklo. To místo se jmenuje Řetová a je na ústecko-orlicku, tedy na území bývalého východočeského regionu, ta sympatická parta, která ho vytvořila, se jmenuje Občanské sdružení ParkOta. Vůbec jsou s tím souborem potíže. Místem zřizovatelským patří do souborů vesnických, ale po duchu jde o soubor městský. Za svou režisérkou Markétou Světlíkovou (hrála titulní roli ve filmu *Metráček*) sem jezdí parta vysokoškoláků z Prahy jen proto, že ona se sem přestěhovala. Takže zkouší u ní na chalupě a někdy také v prostorách ZUŠ v Ústí nad Orlicí. Je to parta, která to spolu táhne už od gymnáziu (vyhlášené Keplerovo gymnázium v Praze), zná se, je k sobě otevřená a stejně otevřená a až nebezpečně důvěrně obnažené je i jejich představení. Když chceš to představení přijmout a prožít, musíš

vlas-tně trochu zapomenout na důvěrně známá, ověřená klišé. Já osobně jsem jim velice vděčná za to, co mi svým absolutním odevzdáním dovolili jako divákovi prožít. Snad i proto bych chtěla, aby to byl soubor východočeský nejen podle místa zkoušení.

Tak tohle jsou mé zážitky s Východočechy na národních přehlídkách. Ale zajímavých představení bylo letos mnohem víc. Byly to přehlídky vzrušující a představení velmi, velmi různorodá, tak nesrovnatelná, že si při konečném hodnocení nevěděla zcela rady ani fundovaná a zkušená porota a profesor Císař nebyl při závěrečném říkání v Třebíči ve zbytcích scény slovenských hostů na jevišti ukřižován náhodou. Ono ani to jeho říkání nebylo vůbec obvyklé, ale bylo jakýmsi úpěnlivým pokusem vyburcovat nás, abychom o všem, co jsme tu zažili, začali přemýšlet poněkud jinak.

Celkově ale bylo dobře. V Poděbradech s novým vedením přímo kvalitativní poskok kupředu směrem k všeobjímající harmonii a to přesto, že vyslýcháno bylo právem útrpným a objevil se skandál dosud nepamatovaný. To když rozezlený soubor z Veverské Býtičky opustil demonstrativně seminář, který pak ale pokračoval a zbytky souboru i semináristé se ještě ledacos zajímavého dozvěděli. Vše to ale vyvážilo krásné počasí, rozkvetlé kaštiny, prostředí zámku, místní zmrzlinařna, ochotní, přeochootní organizátoři a jejich laskavá péče. Když se pak v noci nesly nádvořím zámku chlapské zpěvy mužských z Karolinky, šťastných z toho, že se jim Maryša povedla, nemělo to už prostě vůbec chybu. No a Třebíč? Napsala jsem to mnohokrát. My, co jezdíme, máme tam už důležitý dávno vysezený, teploučký, někteří ba i peříčky vystlaný. Pan ředitel Dejhl se snaží svou jedinečnou

osobností nahradit oproti poděbradským chybějící domácí soubor. Je tu fungující a všechny chápající profesionální zázemí, podpora města, sponzoři atd atd. Když mne každý rok porotce Zajíc na závěrečném rautu honí, že už se jede domů, nikdy se mi nechce. Protože tohle má Třebíč oproti Poděbradům navíc. Sejdou se tu pak všichni. Alespoň zástupci všech hrajících souborů, organizátoři, porotci atd. atd. To je nějakého potřásání rukou a loučit se nechce.

Tak co zbývá. Těšit se do Poděbrad i Třebíče v roce 2004. Těším se už teď. Pojed'te taky. A končím, protože povídáního by bylo ještě na celou fůru.

Mirka Císařová

PS. Odborné a rozsáhlé hodnocení přehlídek vyjde v Amatérské scéně. Doporučuji ke čtení. Protože se objevuje i řada v současné době aktuálních problémů na amatérských luzích. Ty by vydaly na řadu článků.

**Ze Zpravodaje
Poděbrady/Divadelní Třebíč
jsme převzali recenze
uvedených představení
z pera členky poroty
Alenky Exnarové:**

FRAŠKA S HOŘKÝM PODTEXTEM

Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí se představili s inscenací původní hry Josefa Tejkla *Amatéri*. Tejklova předloha je napsaná cíleně a vědomě. Má pevnou výstavbu – nejen celek, ale i každá postava má svůj vývoj a gradaci. Text má navíc také literární hodnotu, postavenou na kontrastu citátů z bible a hrubozrnosti hospody čtvrté cenové kategorie, do jejíhož prostředí je hra zasazena.

Iluze této hospody byla úspěšně navozena i v trebičském divadelním sále – část vojenského hangáru místo horizontu, pár ošoupaných stolů a židlí, výčep (a nošení piv divákům do sálu) – to všechno charakterizovalo prostředí velmi přesně. Z inscenace samotné (režie autor) cítíme, že Černí šviháci vzali předlohu za svou,

DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou - Republiku za koně...

že jí věří a že se jí sami baví. Jsou uvolnění, autentičtí a nezkratní. Pravdou sice je, že vidíme určité rozdíly v jevištní zkušenosti a hereckých schopnostech a tak pro nás některé vymyšlené detaily či nápady nemusejí vyrůstat z konkrétní situace (vadí například příliš velký časový prostor věnovaný klepajícím se rukou přichozích po obživení mrtvoly v rakvi). Ale na druhé straně oceňujeme gejzír nápadů a především jejich gradaci a dotažení až k samému konci. Za všechny jmenujme ono permanentní pití fernetu, kdy se začíná od malých štamprlat přes větší, posléze následují láhve a pulitry na pivo, až se v závěru Morges propracuje k pití z velké dvoulitrové láhve. Nebo nápad s hudebními nástroji, kdy Mědílek vrazí muzikantům to, co právě urve někde v prostoru - elektrický rozvaděč a odpadní sifon – a oni si jej po svém dále dotvoří a hrají na ně. Inscenace funguje a baví-

me se. O to víc nás mrzí, že nerozumíme některým slovním informacím, které bychom měli z jeviště dostat. Nejvíce to pak vadí v závěrečné nahrávce hovoru z mobilního telefonu, kdy Dr. Stehno telefonuje s mafiánem Trunečkem. Závěrečná tečka tak nemůže vyznít naplno.

Co dodat na závěr? Sledovali jsme žánr frašky, která nebere ohled na nic. Kdo je schopen tento žánr akceptovat, dobře se pobavil. Ale nejen to. Neboť onen závěr, kdy velký podnikatel převálcuje malé amatéry, má vskutku hořký podtext.

VÝSOSTNĚ HERECKÉ DIVADLO

Divadelní soubor Městského kulturního střediska v Červeném Kostelci nastudoval Gregarovu dramatizaci Falettovy *Zelňačky* v režii Pavla Labíka. Viděli jsme divadlo výsostně herecké, s nímž se v dnešní době nasetkáváme zase až tak často. Ale i

H R O M A D A

komunikativnost představení v Poděbradech a jeho úspěch u diváků dokazuje, že má smysl tento typ divadla pěstovat a rozvíjet, že se práce s herci vyplatí. Vůbec je herecká práce výraznou kvalitou této inscenace.

Především oba představitelé "dědků" - Jiří Kubina jako Glód a Jan Brož jako Kastlík - jsou báječní a jejich postavy jsou propracované, jednající v situacích, jsou naplněné lidstvem. Naturalistické věci (například "prdění") zvládají s nadhledem a vkusem. (U „prdění“ jim opravdu skvěle sekunduje zvuk trubky.) Velmi hezky pracuje režisér s postavou Ufounka (Viktor Polák), s jeho postupným zlidšťováním a narůstáním vztahu ke Glódovi.

Přesto se inscenace nevyhnula některým problémům, odvíjejícím se zřejmě už z dramatisace a její úpravy. Postava Franciny je natolik okleštěna, že není motivováno její jednání (například důvod, proč na sebe prozrazuje nevěru) a tak ve scénách loučení s Glódem místo lidskosti zůstává jenom sentiment. Vůbec je sentiment do inscenace poněkud nadbytečně implantován - především v postavě vypravěče a pak ve složce hudební (použití křídlovky). Klademe si otázku, nakolik je postava vypravěče v této inscenaci vůbec nutná. Možná při jejím zrodu bylo třeba podat některé důležité informace tímto způsobem. Dnes ale tento pocit nemáme, protože všechno podstatné dokážou oba hlavní protagonisté uhrát. A hrají své postavy tak, že sentiment nejen nepotřebují, ale naštěstí mu ani nepodléhají. Proto ono hluboké lidství, ona komunikativnost. Proto naše porozumění jejich útěku navždy před supermarket, Disneyland a současným odlidštěním způsobem života.

AUTENTICKÁ VÝPOVĚĚ

Občanské sdružení PrakOta Řetová se představilo s inscenací hry známého amerického autora Neila Simona *Biloxi Blues* v režii Markéty Světlíkové a rozhodně nás potěšilo. Hra z prostředí výcvikového tábora americké armády v období druhé světové války zaujala současné mladé lidi zřejmě především tím, co má obec-

nější platnost, co se jich dotýká i dnes. Čím vším se tehdy (a potažmo i dnes) museli prokousat od jinošství téměř k dospělosti.

Všechno, co se na jevišti děje, vychází z herců - z osobností těch kluků. Vychází z jejich autenticity, s níž je ovšem divadelně pracováno a je jistě zásluhou režisérky, kam až dokázala mladé lidi dovést. Je vidět, že hrají, co je zajímavé a co cítí. Vše je nám sdělováno úspornými, jednoduchými prostředky. Jednoduché je i řešení scénického prostoru a přestavby (jen černý samet těsně za "pryčnami" poněkud ruší - chtělo by to větší odstup). Velmi hezky a funkčně je vyřešen i vstup do bordelu zatažením opony. Odpovídající jsou i kostýmy, snad jen "bundo-košile" seržanta příliš připomíná socialistického „lampasáka“. Hudebně pohybové předěly působí příjemně a dodávají celku zvláštní "šmrnc". A vůbec nevádí, že je použita hudba až z šedesátých let.

Herecky vycházely nejsilněji společné scény Eugena Ondřeje Rysky a Daisy Julie Exnerové. Mimochodem, v této roli se dařilo herečce lépe než v roli Roweny, což nespíš souvisí s onou výše zmíněnou autenticitou projevu a osobnostní zkušeností. Ale v podstatě lze říci, že všichni zúčastnění odvedli kvalitní výsledek své práce.

Zkrátka a dobře - viděli jsme inscenaci, která nás oslovila svým humorem i jímavostí a především osobnostní výpovědí mladého kolektivu a zprostředkovala nám - byť především v rovině mimodivadelní - skutečně silný emotivní zážitek.

SOUSEDSKÉ DIVADLO S PŘESAHEM

Divadelní spolek Krakonoš z Vysokého nad Jizerou se představil s autorskou inscenací Petra Pýchy *Republiku za koně a fotbal aneb Obrazky z dějin národa Havlase Pavlaty*. Text čerpá z místních pověstí a je šikovně napsaný, samotná inscenace pak je přesně zakotvena v prostředí, z něhož vychází. Herci nám sdělují texty a evidentně se hlásí k prvkům lidového divadla, které prezentují s mírným nadhledem, jako by se sty-

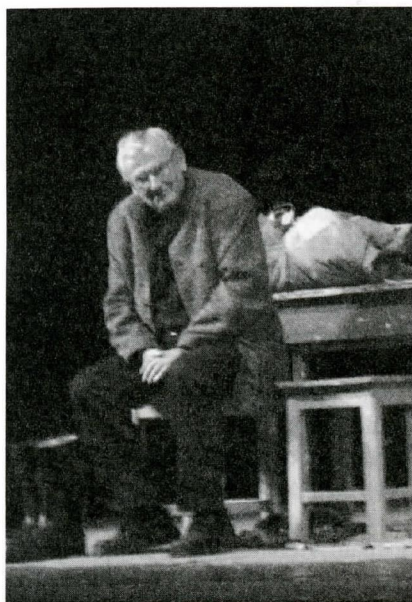
lizovali do rolí starých ochotníků. Je to způsob herectví, který je jim vlastní, protože vychází ze zdejších kořenů a pamatujeme si jej z dřívějších inscenací Vodsedálkových lidových her, které soubor nastudoval. A Petr Pýcha těchto daností herců využívá a vědomě s nimi pracuje.

Scénické řešení vytváří odpovídající prostředí pro hru - plátěné dekorace jsou v řádu inscenace a navíc nás Vysočtí dokážou překvapit krásným stěhováním chalup na začátku druhé části, které vyprávění příběhu zrychlí a dodá mu dynamiku. Bavi nás řada vtipně udělaných scén - například v úvodu ono současné trojí jednání v chalupách - stejné a přece jiné. Nebo vzájemné honění chlapů po chalupách s vysvětlujícím „zásahem“ pana učitele. Nebo závěrečná scéna („hoří!“) vybudovaná šikovně až do samotné tečky. Některým jiným situacím zase ale naopak výrazná tečka chybí. Celku by také prospěly některé škrty (například v závěru první poloviny či v dohadování, co s pokladem), protože přece jen místy působí poněkud zdlouhavě.

Vysockou inscenaci můžeme nazvat v dobrém slova smyslu současným sousedským divadlem, které určitě musí v domácím prostředí fungovat dokonale. Ale je v ní i něco navíc, co způsobuje, že je přenosná i tam, kde Vysoké a Vysocké osobně neznají. Je to zřejmě onou schopností mírného nadhledu nad věcí, oním - byť vzdáleným - cimrmanovským "šmrncnutím", které způsobují, že kromě „obrázků ze života horalů“ sledujeme také úsměvný pohled na zrod demokracie i její odpůrce, což je jistě téma, která má obecnější platnost i dnes.

A na závěr - jeden krátký článkuček z Hradeckých novin:

Po době otázek našlo české amatérské divadlo svá vlastní témata. Divadelní vědec a pedagog, vedoucí katedry teorie a kritiky DAMU v Praze Jan Císař, který předsedal porotě hodnotící představení třebičské přehlídky, považuje rozdíl mezi současnou podobou amatérského divadla a stavem před deseti lety za zcela zásadní.

Prof. Císař při závěrečné řeči

V čem se liší nynější amatérská scéna od té v roce 1993?

Myslím, že rozdíl je velký, řekl bych dokonce zásadní a podstatný, jak právě letošní přehlídka ukazuje. Dospěli jsme do fáze, kdy v amatérském divadle znovu dochází na základě hledání a zkoumání k velmi výraznému třibení a třídění. Po době otázek - co hrát, jak hrát a zda vůbec amatérské divadlo hrát bude mít nějaký smysl, a pokud, tak v čem ho budeme hledat, už nyní se hledá na daleko vyšším stupni. Objevuje se řada podnětů a výzev amatérských divadelníků, které jsou adresovány nejen dovnitř amatérského divadla, ale přesahují i ven. Dokazuje to třeba pražská profesionální scéna Divadlo V Dlouhé, která uvádí "železničářskou" hru Ještě žiju s věšákem plácačkou a čepicí autora René Levinského. Tedy amatérský text psaný pro konkrétní amatérský divadelní soubor najednou vstupuje do kontextu celého českého divadla.

Jaká byla tvář Divadelní Třebiče 2003?

Uvedené rozdíly se projevíly právě i v Třebíči, a to ohromným rozsahem rozvrstvení nejrozumnějších tendencí a proudů, slohů, stylů, postupů a výstupů amatérského divadla, které ze všech stran kladou právě tu již zmiňovanou centrální otázku. Tedy

jak, k čemu a pro koho divadlo dělat a jak se vyrovnávat se všemi možnými podněty jdoucími jak zevnitř amatérského divadla tak především z celé společnosti. Z hlediska přehlídky se dokonce prokazuje velice vzestupná úroveň českého amatérského divadla. Nedovedu ovšem posoudit, do jaké míry tato vzestupná úroveň bude pokračovat se stoupající tendencí v příštích letech, ale v každém případě je to veliký příslib, velká naděje a veliká perspektiva.

(bor),

(Převzato z Hradeckých novin)

A na závěr přinášíme několik zajímavých statistických údajů (autor Jan Strejcovský), které celé činoherní přehlídkové klání dokumentují:

- Konalo se stejně jako loni celkem 14 soutěžních postupových přehlídek;
- Na přehlídkách bylo odehráno celkem 109 soutěžních představení (loni 95);
- Na přehlídkách bylo obsazeno celkem 46 porotcovských míst (loni 52), jména některých porotců se několikrát opakovala;
- Nejčastěji v porotě zasedli: Milan Schejbal, Milan Strotzer a Dušan Zakopal - 3 x;
- Do jednání programové rady vstoupilo v prvním sledu celkem 34 inscenací, po vyřazení 3 insce-

nací z loňského roku a 1 s neúplnými materiály a po zařazení 2 návrhů odborné rady, vybírala programová rada ze 32 inscenací;

- Programová rada vybírala z 51 hodin a 10 minut celkového hracího času včetně přestávek (loni ze 42 hodin a 50 minut);
- Do programu přehlídky bylo zařazeno včetně hosta přehlídky 33 hodin a 30 minut celkového hracího času včetně přestávek - FEMAD Poděbrady 13 hodin a 10 minut (loni 12 h. a 35 m.) a Divadelní Třebíč 20 hodin a 20 minut (loni 21 h. 55 m.);
- Odborná porota stráví na poradách v porotovně celkem 22 hodin 25 minut a na rozborových seminářích 28 hodin a 30 minut. Když k tomu připočteme ještě celkový odehraný čas jednotlivých představení, dostaneme se v Poděbradách na 36 hodin a 5 minut, v Třebíči 58 hodin a 20 minut! A to jsou v porotě i tací, kteří absolvují obě části přehlídky, ti tedy stráví práci porotce na národní přehlídce celkem 94 hodin a 25 minut!!

Za to jim patří můj obdiv a veliký dík.

Jan Strejcovský

Pozn. red.: I my se k obdivu a děkovaní Honzy S. připojujeme.

„Rozkošní dědkové“ J. Brož a J. Kubina - Zelňačka

VÝCHODOČEŠI NA ŠRÁMKOVĚ PÍSKU

Ten letošní konal se již po 42. ve dnech 23.-25. 5. 2003. Ovšem s důležitou, ba přímo převratnou inovací. Již nikoli „divadlo mladé a netradiční“, ale „divadlo v pohybu“.

Tak se mohlo stát, že mezi třinácti soubory, jež se na přehlídce předvedly, byly první i takové, jež by dřívějším kritériím mladosti nevyhověly ani náhodou, ledaže by přecházely ostentativně po jevišti s novorozenci v náručí, aby si snížily frapantní věkový průměr (jak vskutku činila jedna z legendárních formací Jana Dvořáka). Pomineme-li emigrovavšího úpického pragocentristu Lantu, přesto zjistíme, že hned pět souborů v Písku bylo východočeského původu. Loď andělů Matěje Šefrny a lito-myšlské Elevace na Písku příliš neuspěla, hrána na velkém sále postrádala především kontakt.

Ani TRIARIUS z České Třebové, jenž přivezl Bílou noc F. M. Dostojevského v úpravě L.A. Krasova, neměl své dny.

Lépe se dařilo inscenaci tvůrčího tria Meyrink – Dvořák – Janáková „Praha, ani ne tak magická jako komická“, ověřené krajo-ovou nominací. Divadelníci z královéhradeckých Jesliček zkušeně zalidnili prostor Divadla Fráni Šrámka a kontakt s divákem se jim navázat podařilo. Porotce však svérázná poetika, nesusoucí jasnou pečeť především Dvořákovou osobitého humoru, nezaujala do té míry, aby ji výrazněji ocenila.

Problematická Valérie a týden divů Náchodského DREDU (úprava Nezvalova textu Ondřeje Pumr, režie Petr Hašek) se na Písku dočkala 5. doporučení do výběru na Jiráskův Hronov. Problematická v tom, že přesahující, obtížně zaškatulkovatelná. Jistě lze tvůrcům vytýknout leccos, ale rozhodně nikoliv nedostatek invence a imaginace.

Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí s Tejklovými Amatéry dosáhli letos ze všech východočechů na Písku nejdále, na 3. doporučení. Hráli

v Divadle Pod čarou, prostoru poměrně příjemném, v němž těsně před nimi excelovali vítězové přehlídky, pražští Vosto5. Vzдор slušnému výsledku vypadli v první polovině z temporytmu, dokud spolehlivě nezachránil Morges v podání Milana Pergera st.

Zbývá prozradit, že v Písku bylo příjemně, divadelníci měli v těch vedrech náležitý splav a porota pracovala ve složení Vladimír Hulec, Peter Janků a René Vápeník (Praha, Banská Bystrica, Volyně). Stříbrný vítr jim namnoze čečral vlas.

Josef Tejkl

> Jak bylo v Písku?

(tento dotaz jsem položila Štěpánu Macurovi ze souboru DRED) No, v Písku ... děkujuj za optání, nám bylo krásně, měli jsme a máme pocit, že přes všechny lidské, technické, dopravní a jiné chystací potíže se nám to představení moc a moc povedlo. Rejza byl spokojen, chválil až do nebe, herci byli spokojeni, maskéři, osvětlovači, oponáři, nápo- věda..., všichni byli spokojeni, snad jen porota o něco méně, ale na kvalitu holt musí být větší přísnost. No a potom tu byli také Lantovi překrásní Krásové a s těmi to bylo Krásně překrásné, Macbeth, a nocleh, a povídání a... třeba z toho ještě něco vykve- te...

zdraví Štěpán

A na závěr našeho zpravodajství z Písku přinášíme recenze jednotlivých představení, které jsme vybrali z článku Vladimíra Hulce *Patos, ironie a hlubší význam* a který si celý můžete přečíst v příští *Amatérské scéně*.

... srdce však bezpečně zasáhla inscenace *Matěje Šefrny Loď andělů*. Tragické a bolestné téma dětských sebevražd zpracoval soubor *Elevace Litomyšl* obsahově silným příběhem. Strážní andělé, kteří neuhlídali své děti, se plaví vesmírem (či po řece Léthé?) za svými křídly. Nakonec dojdou odpuštění a křídla jsou jim vrácena. Proč však, co se odehrálo, se divák nedozví. A to mu příběh sděluje vnější postava psychiatricky! Vkusnému představení chybí hlubší vrstvy, více rovin a hlavně rafinovanější práce s příběhem a situacemi.

Celek tak může spíš sloužit jako úvod do diskuse o tématu, než jako právoplatné představení, ve kterém by něco podstatného bylo sděleno. Neříkám odpovězeno, neb divadlo nemá za povinnost dávat odpovědi, spíš klást otázky. Nicméně ty lito-myšlskými pokládané byly – jako u novojičínských – až příliš na emocích založené, do abstraktních rovin „hozené“, vnějškové. Byť divadelně propracovanější se skvělými pěveckými v(y)stupy, opět spíš patos bez opory ve formě a obsahu.

... A ještě jedno drama a ještě jedna dramtizace a ještě jeden respekt před jménem (a spolehnout se na něj): umělecká skupina *Triarius Česká Třebová* s dramtizací *Dostojevského Bílých nocí*. Přiznaná literatura na jevišti. Židle a prázdný prostor. Herec a jeho slovo doprovázené jednoduchými akcemi. Opět příliš velké sousto. Některé jevištní prvky (kavárenský stolek ve formě papírové rekvizity) zcela mimo poetiku a herecká zdatnost nepřiměřená velikosti úkolu. A tak nakonec to byl víc romantický Puškin než osudový Dostojevský.

... Ovšem legendami jsou dnes už *královéhradecké Jesličky*. Jejich *Dospělá embrya*, což jsou již absolventi této ZUŠ, přivezla letos humoristické pásmo *Praha, ani ne tak magická jako komická*. Navazuje na jejich předchozí feministický opus, formálně jde vlastně téměř o totéž. Tentokrát však humor trochu kulhá. Nápadité scény střídají divadelně hluchá místa, která nezachrání ani charismatický vedoucí souboru a průvodce pořadem Jan Dvořák. Nebylo to zbytečné představení ani mrtvé divadlo, jak na začátku proponoval, nicméně jistě rozpaky vzbudilo. Možná už sám Meyrink, z něhož hradecští údajně čerpají, nebyl zrovna největším satirikem ani humoristou...

... Další surrealistickou předlohou byla na festivalu novela *Vítězslava Nezvala Valérie a týden divů*. Překvapivě ji však *náchodští Dred* nezpracovali výtvarně košatým jazykem, ale formou téměř tradičního činoherního divadla. Připoměli mi Topolův Konec masopustu. Hlavní roli v jejich inscenaci má totiž chór

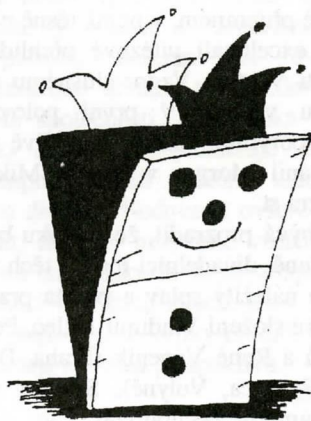

DS DRED

masek – zprvu svatebních, pak vesničanů, slepic na dvoře a herců. Ambiciózní inscenace naráží na herecké výkony. Úkoly, které jsou před mladými náhodskými herci jsou zjevně nad jejich možnostmi. Jedině Markéta Lelková v roli Elzy nabízí to, co by měly všechny postavy – dráždivost i tajemství současně. Děs i nezvladatelnou touhu. Problematické jeví se mi i zarámování celku do iniciačního pseudoobřadu první menstruace. Původní idea možná byla provokativní, i samo téma konvenuje s možným výkladem Nezvalova textu jako projev podvědomí Valérie, nicméně ironické zpracování se s textem i obsahem hry tlouklo jak slaneček s jahodami. Obě ingredience by k sobě možná mohly jít, musely by se ale jinak namíchat...

... Surrealismus sui generis je text Josefa Tejklá *Amatéri*. Otisk Klímovy ducha z něj přímo číší. A taky černý humor E.A. Poea či temně nahlédnuté historky Bohumila Hrabala. Nehledejme ale vzory. Tejkův text je osobitý a původní. Já jen otevírám vaši fantazii. Ponechávám tedy Amatéry ještě k dalším rozborům a pohledům, neb jde rozhodně o autorský počín textový i formální, který nelze jen tak se stolu smést. (Těž viz články prof. J. Císaře a A. Exnarové o FEMADu Poděbrady/Divadelní Třebíči *Pozn. red.*) Autentičtí herci, toť Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí jsou. Když se zadaří, nemůže být lépe česká hospoda na divadle obitštěna. V Pisku se až tak nevedlo, ale to nechejme na bohu zvaném Fernet, jemuž je inscenace zasvěcena. Ještě mnohokrát jej budou divadelní šviháci vzývat. Možná až do skonání světa.

Vladimír Hulec

DĚTSKÁ
SCÉNA

DĚTSKÁ SCÉNA

se v Trutnově v letošním roce konala již počtvrté. A moc mě potěšilo, že se přehlídka v Trutnově usadila, že díky Zině Rýgrové, která je naší kamarádkou a divadelnicí v Úpici, ale především ředitelkou Domu kultury v Trutnově, se jí tady vede čím dál líp. A tak moc držím palce, aby to vydrželo.

Letos si programová rada Dětské scény z naší nabídky pěti představení vybrala tři. „Čertovu nevěstu“ Emy Zámečnickové, která se svými žáky poprvé zalovila v loutkářských vodách. Romanka Hlubučková ze ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou je pravidelnou účastnicí loutkářských přehlídek a na Dětskou scénu přivezla dvě představení – „Malé pohádky“ těch nejmenších dětí a „Dokud nás čápi nerozdělí“ těch nejstarších. Všechna tři východočeská představení byla zařazena do bloku s dalšími dvěma rovněž loutkářskými divadélky. No, tolik loutkářů na Dětské scéně – to tedy nebývalo. Při psaní recenze pro Deník DS to inspirovalo i Jardu Provazníka. Jeho článek tiskneme – je krácen, podrobnější hodnocení dvou „nevýchodočechů“ vynecháváme.

-ng-

Loutkářské inspirace

Byla doba, kdy po loutkářských inscenacích nebylo na Dětské scéně ani vidu ani slechu. A pokud se tu a tam nějaká přece jen objevila, byla to spíš ona pověstná výjimka potvrzující pravidlo. Jenže v posledních několika letech lze zaznamenat zajímavý úkaz – někteří vedoucí neloutkářských souborů začínají objevovat možnosti, které divadlu nabízejí loutkářské postupy a principy. Po Ireně Konývkové (Za Ludmilou! a Naslouchej) a Mirkovi Slavíkovi (inscenace Andersenova Slavíka) přišla letos s „plnokrevnou“ loutkářskou inscenací také Ema Zámečnicková (Čertova nevěsta). A náznaky loutkářského přístupu lze objevit také u další „neloutkářky“, u Jany Machalíkové (Pohádka o rybáři a rybce). Kromě toho se tyto dvě inscenace setkaly ještě s třemi inscenacemi dvou souborů, pro které je hra s loutkou samozřejmostí, souborů Jany Štrbové a Romany Hlubučkové.

Je to náhoda, že loutkářské citění a vidění prosakuje do dětských inscenací a často i tam, kde bychom se toho nenadáli? Jsem přesvědčen, že nikoliv. Protože loutkářské principy v celé své široké škále – od jednoduchého rozehrávání předmětů a materiálů po animaci figurální loutky – podstatným způsobem množí inscenační prostředky a jdou navíc dobře dohromady s dětským divadlem. Argumenty pro tohle na první pohled možná odvážné tvrzení mně přilhrály prakticky všechny inscenace včerejšího dne.

V Čertově nevěstě využívá Ema Zámečnicková loutkářských principů překvapivě suverénně. Na konkrétním materiálu ukazuje, co všechno hra s loutkou nabízí.

Na prvním místě je to odstup, brechtovská distance herce od postavy. Přímo na scéně vedle sebe divák vidí zvlášť herce a zvlášť figuru a na vlastní oči sleduje, jak se ze vztahu mezi oběma rodí dramatická osoba. Královéhradecký soubor tohoto principu využíval často a s gusem. Vzpomeňme si na to, jak zajímavé napětí vznikalo ve chvíli, kdy se figur Mařenky, Kačenky a Aninky zmocnil Čert a unášel je z makového

pole do dále, a osiřelé herečky děvčátek překvapeně kvílely za paravánem.

Tohle zveřejněné „rozpolcení“ s sebou přináší také další výhodu: inscenátor ho může využít k zpřehlednění, eventuálně zvýraznění vztahu mezi vypravěčem, zprostředkovatelem příběhu a postavami. Viz např. úvod, kdy jsou tři hlavní hrdinky nejen exponovány, ale také s patřičným nadhledem komentovány. Díky tomu se mj. Emě Zámečnickové a jejímu souboru dařilo zachovat mluvní, řečový charakter Kubínovy pohádky a adekvátně, ale po svém ho převést na jeviště.

Loutkářské postupy více než postupy činoherního divadla využívají jevištní metafory. Kubín popisuje, jak podivně se chová „veliký pták“, který přilítnul na pole, a nakonec musí dodat na vysvětlenou: „byl to čert“. V královéhradecké inscenaci stačí, když se na scénu přizene podivně se chovající černovlasý kluk v černém kostýmu a ze svých rukou - i to může být materiál, jehož oživením vznikne loutka - stylizovaným pohybem stvoří zlověstného černého ptáka. (Dokonce ani to červené přisvícení by k tomu konec konců být nemuselo, i když v tomto případě dobře podporuje atmosféru.)

A ještě jedna výhoda loutek mně napadá nad královéhradeckou Čertovou nevěstou. Režisér, který se rozhodne pracovat s loutkami, může bez většího problému uvést na scénu relativně nekonečné množství postav bez ohledu na počet herců, které má k dispozici. Mimochodem škoda že čertovských svatebních hostů není v Čertově nevěstě daleko víc. Těšil jsem se, že čerti v závěru přímo zaplaví scénu, čímž by závěrečný ženičův „trapas“ mohl být patřičně podtržen a umocněn.

Ema Zámečnicková dobře cítí, že hra s loutkou ovlivňuje také to, jak jsou herečky stylizovány postavy hrané činoherně, v tomto případě Čert. To byl zjevně důvod jeho výrazné, zcela nerealistické, záměrně „ujeté“ stylizace. Myslím si ale, že bude ještě třeba hledat takovou polohu (zvláště v druhé polovině inscenace), v níž by se představitel Čerta nemusel uchýlovat k fistuli a křeči.

Romanka a Ema po skončení rozborového semináře. Ten radostný úsměv vyloudily, přestože mají za sebou Ema tři a Romča dokonce šest představení

Zbylé dvě inscenace včerejšího dne byly dílem další loutkářky. Romana Hlubučková, která učí na loutkářském oddělení ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou, byla letos na celostátní přehlídce doporučena hned se dvěma inscenacemi.

Pásmo **Dokud nás čápi nerozdělí**, které je dílem starší party, jejíž dvě členky známe už z úspěšné loňské **Lakomé Barky**, je jakýmsi recesistickým kabaretem. Většinou jde o tu více, tu méně invenčně loutkářsky pojedené nonsensové texty Jiřího Dědečka, doplněné o několik textů vlastních. Nejzajímavější jsou ta čísla, u nichž se souboru povedlo vyřešit pointu loutkářským nápadem, překvapením, kterým je text povýšen nebo obrácen naruby (úvodní **Chytré prasátko**, **Proměny**...). Jsou tu však i čísla slabá, málo nápaditá. A bohužel jich je v druhé půlce spíše více než méně, takže pásmo má sestupnou tendenci, až vyústí v závěrečnou rozvleklou, upovídanou anekdotu o zábach očekávajících čápi nálet. Po korekci nebo spíše úplně jiném řešení volá také nemastné neslané uvádění maňasy-králíky.

I když pásmo vnímám hlavně jako kolektivní dílo souboru, jako pořad, který si skupina „stříhla“ hlavně pro vlastní pobavení, nestačí se spoléhat na to, že to „nějak“ vyjde. Jakmile se soubor s pásmem roz-

hodl předstoupit před diváky, jako sůl by tu bylo třeba vnějšího kritického oka. Tvořiví loutkáři mají smysl pro funkčnost každého detailu, pro metaforu, umění pracovat s pointou, přesným timingem, temporytmem.

Druhý pořad **Romany Hlubučkové, Černíkovy Malé pohádky**, otevírá pohled do herny nejmladší skupiny loutkářského oddělení chlumecké ZUŠ. Je to ukázka, jak lze elementární hrou s předmětem a jednoduchou loutkou pomoci nejmenším dětem, které jsou ještě minimálně vybavené, aby si vyzkoušely jednoduché situace a učily se rozlišovat part vypravěče a part postav (viz např. **Mouchu v kleci** nebo **Žízalu a kosa**), nacházet podtexty, pronikat pod povrch textu (**Brouk...**). V práci souboru má velký význam, když se i drobné etudky začínajícího souboru sestaví do jednoduchého tvaru a ten se předvede např. rodičům nebo spolužákům. Ale držet takovou inscenaci delší dobu a vystupovat s ní jako s „regulérním“ divadelním tvarem, je diskutabilní. I když jsou tedy **Malé pohádky** ukázkou vcelku adekvátně zvolených úkolů pro nejmenší děti a pěkných motivací, na celostátní přehlídce se ocitly v kontextu, který jim po mém soudu tak docela neseděl.

Jaroslav Provazník
Deník Dětské scény 2003, č. 4

Soubor „Tak co?“

Oba soubory jsem prostřednictvím vedoucích požádala o reflexi:

Jak vypadá pobyt na Dětské scéně očima Davida Míffeka z "Malých pohádek" ze 3.C ZŠ?

1. den. Nejdříve jsme přijeli. Pak jsme se šli nahlásit. Ubytovali se všichni v ZŠ. Šli jsme na večeri. Hráli jsme si na hřišti.

2. den. Po snídani jsme šli na seminář s lektorkou Janou. Ve dvanáct hodin jsme vyrazili na oběd. Po obědě byl na řadě odpočinek. A hurá na divadlo. Na večer máme zkoušku v Národním domě.

3. Dopoledne jsme byli v divadle. Před obědem hrajeme my. Odpoledne opět hrajeme a to dvě představení. Pak jdeme na zmrzku.

4. den. Hned jak vstanem balíme si věci. Nasnídáme se a jdeme do Národního domu. A odjíždíme vlakem do Chlumce.

...A ještě něco o podmínkách pro hraní. V přihlášce jsme jasně uváděli "MALÝ PROSTOR"... nakonec jsme hráli ve velkém sále Národního domu. No, že by to bylo úplně ideální, to se říct nedá, ale bylo tam alespoň osvětlení, černé pozadí a umluvit se to dalo (tak nějak). Ale uznejte, je možné, aby maňasci (velikosti 10 - 30 cm) hráli na takovém sále? Ale zvládli jsme to!!! A rádi bychom moc poděkovali panu osvětlovači, který nám upravil podium jak jsme

potřebovali, dračici Petře, která se o nás tak krásně starala a divákům při našem druhém vystoupení.

soubor „Tak co“?

...V Trutnově jsem z nich (členů souborů Tak co a Čtyřlístek ZUŠ Chlumec) měla velikou radost, zvládly i ten šílený prostor a krásně jsme si to společně užili. Jsem s nimi moc spokojená. Obě skupiny jsou bezva parta a moc si pomáhali. A to je pro mě - i pro ně - to nejdůležitější.

Romana Hlubučková

Jak se měla Čertova nevěsta v Trutnově....

...no báječně. Chtěli jsme o té báječnosti taky něco napsat, ale konec června byl pro nás táááák hektický, že se mi pak všichni rozutekli a nic

představení Divadla Jesličky Čertova nevěsta

nenapsali a já taky nějak více než v jiných letech lapala po dechu...

Ale musím na něco upozornit. Že na Dětské scéně organizace klapě jako hodinky, to se ví. Novinkou pro mne ale bylo, že jsme měli možnost hrát v kouzelném a po všech stránkách vybaveném malém divádylku ZUŠ v Trutnově, kde jsme byli tak hýčkaní (zejména ze strany pana ředitele), že na to do smrti nezapomenou. Ten prostůrek je opravdu nádherný a dětem se hrálo opravdu dobře a vůbec jim nevadilo, že hráli třikrát (aby se účastníci DS mohli vystřídat). Doporučuji toto divadlo pozornosti všem malým souborům, ale pozor na parkování před budovou ZUŠ! Byla nám obuta "botička", ale představte si, šarm a kouzlo pana ředitele zapůsobily i na městskou policii a pokuta nám byla prominuta (nebo dokonce i policisté v Trutnově fandí Dětské scéně?).

Ema Zámečníková

O vystoupení nejen našich dětských recitátorů na národní přehlídce v Trutnově

Vzhledem k tomu, že jsem byla členkou lektorského spolku, měla jsem možnost (tedy spíše povinnost) zhlédnout všechna vystoupení - bylo jich téměř devadesát. Odpůrce recitace a děti může tato představa vyděsit k smrti, ale já si samozřejmě nestěžuji. Dovolím si tvrdit, že teď vím, jak si stojí dětský přednes v Čechách, což je pro mne, coby učitelku LDO ZUŠ, jistě dobře.

Rozdíly mezi špičkovými výkony a těmi ...no, těmi nešpičkovými...byly dosti velké. Děti byly zajímavé všechny, některé poznamenala třeba více, některé méně, ale, dle mého názoru, před narvanou aulu lesnické školy v Trutnově nepředstoupil špatný recitátor. Horší to bylo s dospělými. Ovšem, chovali se mravně a způsobně, při diskusích byli milí a pokorní, ale velká část dovolila dětem, či přímo zřejmě předložila. Texty buď zcela nezajímavé, prázdné, či zcela banální a povrchní. Tak i výkon velice schopného recitátora pak nemohl dosáhnout oné pomyslné špičky, i když tu zjevně předpoklady byly. V zákulisí

jsme hovořili o "novácké vlně", která dnešní společnost, děti zejména, zaplavuje nejen v podobě televize... Vlna to je mohutná a nakažlivá, boj s ní těžký a ne vždy vítaný. Není proto divu, že pronikla i do výběru textů dětských recitátorů... Ale ne, není to tak strašné. Měla jsem možnost vidět výkony, před kterými jsem se musela hluboce sklonit a vzdát úctu mladinkému - dovolím si to silné slovo - umělci.

Samozřejmě jsem vyslechla i vystoupení "našich" dětí, tedy recitátorů, kteří reprezentovali náš královéhradecký kraj. I když nebyla tak pěkná jako v krajském kole, všichni obstáli se ctí a čistým štítem (neposkyvněni ani zdaleka onou "nováckou" hrůzou). Bohužel chyběl nominovaný recitátor ze III. kategorie - Přemek Ježek, postihla ho drobná "tragedie" (jeho, i jeho pedagožku, čili mě). Onemocněl a nemohl se dostavit. Nároky byly veliké - psychické vypětí od rána (jedna dívka vystupovala poslední, Ondrův text někdo zase recitoval před ním), náročný program, vedro a pod. - to vše by bylo těžké pro "dospěláka" natož pro dítě. Krom toho my zkušenější víme, že doba od nastudování textu po národní kolo je dlouhá, a tak jiskra ze začátku někdy poněkud vyhasne. Jednalo se však o přehlídku, čili nikdo "nevyhrál" a nikdo "neprohrál", děti i my ostatní jsme odjížděli plni dojmů a vzpomínek.

Bylo to náročné, ale příjemné, zajímavé a inspirativní...

Ema Zámečníková

WOLKRŮV PROSTĚJOV

Jak na Wolkrově Prostějově...

Ne, nebyla jsem tentokrát ráda, když mne Nad'a Gregarová požádala, abych napsala o letošní národní přehlídce uměleckého přednesu a divadel poezie, ačkoliv jsem měla letos mohutné zastoupení z řad svých svěřenců (čtyři sólisté a představení). Není tomu ještě tak dávno, co jsme se, celí schlíplí, vrátili, a proto ještě nejsem schopna nezaujatého, neosobního pohledu.

Začnu proto raději tím nejpříjemnějším - a to ubytováním. Neptám k těm nejmladším a nejsem sportovně založená, proto různá provizorní přespávání na festivalech velice těžko snáším, přijde mi to vždy trochu jako za trest, než za odměnu. Dále jsem do Prostějova "dopřela" s vyplazeným jazykem, protože pro mne naprosto nepochopitelně se dvě významné přehlídky, WP a Dětská scéna, překrývají, a já opět musila z Trutnova ujet (a samozřejmě odvézt našťavané děti, které tak byly ošizeny o pro ně vzrušující pobyt na DS), protože i tam hráli moji svěřenci. (Pro nezasevěné - tento problém mívám, a se mnou několik dalších aktivních vedoucích souborů, rok co rok.) V Prostějově jsme byli ubytováni v luxusním hotelu (televize, lednička, koupelna s fénem, co vám mám povídat - super!) se švédským stolem ke snídani. To vše jsem velice ocenila nejen po příjezdu, ale hlavně když jsem se proplakávala ze šoku, který jsem zažila při hodnocení porotou...

Nyní si každý protřelý účastník různých amatérských divadelních festivalů řekne: aha, oni byli zkritizováni a to se jim nelíbí... To známe! Ano, bylo tomu tak, hodnocení poroty bylo krajně negativní, ale to jsem zažila za své více než dvacetileté existování v amatérském divadelnictví všech možných oborů mnohokrát. Nikdy však nepřišlo ostré odsouzení tak náhle - buď se "nezadařilo" a inscenace nepostoupila, nebo nevyšlo představení přímo na přehlídce, takže jsem mohla negativní kritiku předpokládat. U naší *Vzpomínky na dívku ze skla* tomu tak nebylo, snad až na poněkud "těžkopádný temporytmus", zapříčiněný podstatně větším prostorem a snahou aktérů o co nejmaximálnější výkon. Následovalo nekompromisní odsouzení (porotou, nikoliv divákem, ale nechci používat tento tolik častý argument pro obhajobu kýče) a já jsem si říkala: jak to, že si dříve nikdo nevšiml, že je to takový, takový brak? Naše inscenace byla nominována z velké přehlídky, tam i jinde ji vidělo větší množství odborníků skutečně zvukných jmen a nikdo ji ani zdaleka takto neodsoudil (krom několika zaujatých jedinců,

kterým se nelíbí nikdy nic z mé tvorby). Budiž, i to se zřejmě může stát. S čím se však nemohu vyrovnat, je forma, jakou nám na WP odsouzení naší práce bylo sdělováno.

Za prvé - nebylo s námi hovořeno. O nás, bez nás, za naší přítomnosti... Jako bychom v sále nebyli... Přitom všichni členové poroty znají mě i moji práci několik let (asi sedm let se rok co rok účastním WP coby postupující soubor). Někdy ji chválili, někdy hodně chválili, někdy s výhradami, vždy však byla nějak respektována. Mohli se tedy mnohokrát přesvědčit alespoň o upřímnosti mého úsilí, když ne o něčem jiném a nepodezřívát mne z podbízivosti. Hned v začátku "popravy" bylo oznámeno, že Jesličky (v Jesličkách nás je pedagogů více, přinejmenším čtyři se někdy účastnili WP) jsou zkušený soubor, a tudíž není třeba mluvit nepřímou. I to lze přijmout - ale převážná část členů souboru byla na WP poprvé. Těšili se, toužili po inspiraci, radě, motivaci... Slyšeli příkré odsouzení a padala tak silná slova, že se je zde stydím napsat (i ta bych unesla, ale třeba za rohem u skleničky, ne před celým fórem, z něhož někteří mladí nezkušení měli pocit, že si též mohou hrubě "kopnou", když ti "vpředu" si neberou servítky)... Výsledkem, věřím, že dobře míněné kritiky, byl zmatek v našich hlavách. Přitom spolupracuji s mladými, kteří jsou kritiku připraveni přijímat jako rady zkušených.

Tak se stalo, že člen souboru, který, jak jsem se dozvěděla, po prvním sólovém vystoupení byl adeptem na laureáta WP, druhý text odmumlal a odejel. Tak se stalo, že představitel hlavní postavy Vašek Bartoš napsal níže uvedený článek.... Tak se stalo, že nemohu podat nezaujatou zprávu o WP, kam jsem jezdila tak ráda a kde jsem se letos ani nemohla radovat z úspěchu našich sólistů (dvě čestná uznání). Pravda, porotce není psycholog ani pedagog, ale nemá být tak trochu obojím? Ale třeba jsem jen ještě příliš rozbolavěná, třeba to tak všechno nebylo, třeba jsem jen režírovala špatné představení...

Ema Zámečníková

Co se mi ještě honí hlavou:

... nyní v Hradci Králové končí mezinárodní festival... vychází festivalový "list" Hadrián... rozhovory, vtipné glosy, "fotomomentky z natáčení" atd... vše... milé, příjemné, radostné... v kuloárech se zřejmě posuzuje, hodnotí, rozebírá... asi o všem něco vyjde v "divadelkách" ... veřejně se nepopravuje? ...

Wolkrův Prostějov místo setkávání

Prý se v článku snažím téma zakalit. Tak čím začít? Asi prostě tím, že ho budeme dál kalit. Z mého subjektivního hlediska totiž Wolkrův Prostějov zkrátka melancholický charakter nabírá. Nejenže se vám po rozumném slovu poroty stýská, ale k tomu se také konec školního roku a stále nové štace nočním Prostějovem přidávají, až cosi ve mně na poplach bije. Za chvíli ale to cosi ve mně cesták vyplní a štěstím bez sebe je, že v luxusním hotelu bydlí, a na pokoji si pak něčím z ledničky záhu zchladí. Společně s kluky, co z nich již dobře odvedená práce čpí a příjemně zasloužilá sklenka alkoholu sálá.

V rámci nekalení tedy první názor porotce uvádím: Marek Pivovar - dramaturg ND Moravskoslezského, Ostrava - na adresu základních uměleckých škol poznamenal, jak již nadšených amatérů není, jak už sem jen samé ZUŠky jezdí.

Pravé kouzlo Wolkrova Prostějova na hladinu až ráno vypluje. Teprve tehdy tento festival jako potěchu citlivějších duší objevíme, totiž sólisté recitují. Nutno dodat, že by klidně v expresivitě některých pasáží neškodilo ubrat (Michaela Hlavatá, co šiléným mastodontem v jeho monologu na chvíli se stala a Vojtěch Hanák, propuknuvší v řev „Bláznových zápisků“ oči třeštíci), ale i představení (soubor De facto mimo, Jihlava - Karel Hynek: „Inu mládí je mládí“ v expresivitě ponuré poezie padesátých let kulisy a sebe ničící). Dnešní divák přece jen vnímavější je a sám si rád ještě dlouho po vystoupení všechny možné myšlenky rozšifrovává. Probuzen být nechce, neb již pro-

budivší se z liknavého spánku frází a monotónní doby po upřímném lidském slovu dychtí. A tam někde uvnitř toho slova se moudro vznáší, jen je uchopit.

Kdo by snad po upřímném prožitku neprahnul, tomu vhod několika-
dílný přehršel pod jménem: „Na kus řeči“ nebo později již nepokrytě s názvem: „Rozborové semináře s recitátory sólisty“ přijde. Tam se vůbec v jednu chvíli víc porotců než účinkujících vylouplo. A co slovo to perla, drazí erudovaní fundovaní porotci, a perly sviním házet, to se přeci nevyplatí! Kolikrát tedy z úst posuzovatelů zazní, že přece na národní přehlídce (Radovan Lipus - režisér ND Moravskoslezského, Ostrava) jsme a že by se zde toto vyskytovat nemělo. I další se přidávají. Jednou to špatné důrazy na předložkách (rozborové semináře sólistů) jsou, podruhé linie syžetu opuštění, jak by ji autor jistě (ZUŠ Jesličky, Hradec Králové - „Vzpomínka na dívku ze skla“) dodržel. Na adresu porotců tedy dodám, že historie (bohudík pro mládí) na jejich straně stojí a jednodušší divák jako já při vzpomínkách na předminulé století jen rameny krčí: „Víte, já jsem to nezažil.“ No, co se mi líbilo, to porota svými poučkami lehce přebila. A tak buď porotcův hlas ve vlastním proudu (Alena Zemančíková - redaktorka literární redakce ČRo, která v úvodu svého svého výstupu všechny profese, co jich jen za život okusila, vyjmenovat stačila a u které se mi věta pana Smoljaka vybavila: „Von to nebyl blbej kluk, von byl z Prahy!“) zanikne nebo dychtivě znát názor ostatních se snaží, aby o něčem polemizovat mohl. Prý v rámci provokace k diskusi (zajímavý to pojem) se takových perel dopustili, jako kupříkladu návrh souboru úplně bez kostýmů to radši hrát: „I to je stylizace!“ (PhDr. Mirek Kovařík - recitátor, Praha) Jo a pak se třeba porota u něčeho (ZUŠ Olomouc - Žerotín - Ernst Jandl: „Vesel u vesel“) s publikem neshodla, zda geniálně podané to je nebo tak blbě zdá se, a radši celé představení za herce Miloslav Maršáleka - herce HaDivadla, Brno - obhájil. Herci z Olomouce sice naprosto nepochopili, o čem že hrají,

Foto: Václav Bartoš

ale ty chytré řeči kolem se jim náramně líbily. To je další důvod, proč do melancholie upadnout, neboť školní svět zaběhnutých klišé si nás v Prostějově právě našel. Li-Di, Litoměřice s Hanušem Jelínkem: „Zpěvy sladké Francie“, Dohráli jsme z Uherského Hradiště s Ray Bradburry: „Cecy“ a (Ne)Smysl, Luhačovice s Pavlem Vašákem: „Lori, láska moje“ jsem nestihl. Snad jen, že u diváků největší ohlas přeci jen Karel Hynek a nasazení divadla De facto mimo největší ohlas přes pozdní noční hodiny mělo.

Pak už jen na nás je, jaký bude festival spád mít. Podotknout musíme, že se jedná o setkání mladých a talentovaných lidí, kteří už z pouhé zvědavosti se poznávat chtějí. Někjaké elitaření by tu prostor mít nemělo už jen proto, že na národní přehlídce jsme. Nadto opravdoví fachmani sem nepáchnou, leda by jim jako porotcům někdo štědře honorář vyplatil.

V neposlední řadě nezapomínejme, že krom Wolкера, kterého na jeho festivalu pořadatelé málem opomněli, nám přístřeší (nejen to myšlenkové) pan Kotěra poskytl, význačný to český secesní architekt, jenž Národní dům (divadlo, v němž se část přehlídky odehrává) navrhl a vyprojektoval. Takto tu mezi secesním divadlem a panelákovou Duhou (dalším dějištěm festivalu), revnivostí a vroucností, dnem a nocí pendluje. Tolik k tomu, jak porota v historických exkurzech (PhDr. Miroslav Kovařík, jehož snahu s povděkem vítám, ale rozborový seminář inscenace přednáškou o všech jejích aspektech historických není) si libovala.

Snad by do příštích let udělat vřelější atmosféru šlo a nějaký ten seznamovací večírek (třeba hned v přilehlých sadech, jehož kouzla pořadatelé také skoro vůbec si nepovšimli) uspořádat. Porotcům více vřelých slov a věcnosti do vínku stejnou měrou dát by neškodilo. Snad by méně pláče a křiku bylo, více lásky, objetí a pohody se objevilo. A nyní pouze na Vás záleží, zda o příštím ročníku i Vy nějaké to milé shledání zažijete, jestli Vám někdo do noty padne nebo dokonce učaruje.

Nakonec se tvůrcům královéhradeckého evropskoregionového festivalového Hadriána (podobného Wolckrovým Prostějovínám) omlouvám, že jsem jejich glosářovou mluvu vykradl a na přetřes tudíž i je si vzal.

Václav Bartoš

Nehodlám vůbec polemizovat s příspěvkem Vaška Bartoše, neb jest osobností svéprávnou, navíc jsem v epicentru letošního WP nebyl, co když má pravdu... Svou juvenilní pravdu má však zcela určitě a já piši tyto řádky pouze proto, abych tuto nepřehlédnutelnou personu té většiny nezasvěcených čtenářů představil.

Takže: Vašek je obrovsky talentovaný kluk z Hradce Králové a určitě o něm ještě uslyšíme. Jeho mateřskou scénou jsou Jesličky, měl jsem tu čest s ním několik let dělat, nyní je jeho lidrem Honza Dvořák. Vašek píše, pořádá různá autorská čtení, fotografuje, zajímá se o filmový scénář, je skvělým recitátorem...

Šíře jeho záběru je obrovská a já se už nesmírně těším, až se na něco vrhne ze všech sil v zúženém koridoru.

A třeba budou jeho výsledky tak vynikající, že pocítí nezřízenou touhu po zrcadlech, nikoli ovšem těch v petrínském Bludišti.

Josef Tejkl

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM

Zpravodajství
z Loutkářské Chrudimi

Vybráno ze závěrečného slova
poroty:

Musím s potěšením konstatovat, že letošních 21 představení, které prošly výběrem regionálních přehlídek poskytuje poměrně reprezentativní průřez divadelní tvorbou, kterou lze řadit do oblasti loutkového divadla a divadla vyjadřujícího se prostřednictvím předmětů. Byly zde zastoupeny v podstatě všechny typy souborů – od tradičních marionetářů až po amatérská seskupení používající netradiční postupy a syntetizující předmětné hraní s hereckým divadlem. Také poměrně masivní účast souborů zájmových uměleckých škol zakládá naději růstu loutkářského potenciálu. K této oblasti lze přiřadit i soubor Tlupatlapa Dramatické školy ze Svitav. Inscenace „Pastýřka“ je bezesporu přesvědčivým důkazem existence takového potenciálu.

Snad nejfrekventovanějším druhem loutek byli maňásci, ale málokterý soubor skutečně zvládl tento loutkový žánr a jeho zákonitosti. Nejlépe se v „maňáskárně“ zabydlel plzeňský Střípek.

Přehlídkou prolinající téměř sociální fenomén Dno vytvořilo skutečnou atmosféru divadelního svátku a především jeho inscenace „Okolostola“ nenechá snad nikoho na pochybách, že autorská tvorba loutkářských souborů není na dně...

...Přeji vám všem pohodové prázdniny, vroucný polibek múzy a přízeň patrona loutkářů svatého Jana Nepomuckého. 52. Loutkářskou Chrudim jsme přežili, ať žije 53.!

Za lektorský sbor Karel Vostárek

Čestná uznání

- Jakubu Vašíčkovi za osobitý dramaturgicko-režijní přístup k inscenaci „Smrt si říká Pablo a Pedro“
- Tomáši Machkovi za herecký vztah k předmětu v inscenaci „Před lesem, za lesem“

- Jiřímu Polehňovi za výtvarné řešení scény a loutek v inscenacích „Vitr z Apalačských hor“ a „Na stropě“
- Jakubu Štrbovi za tvůrčí interpretaci hudební složky v inscenaci „Mausa musaka“
- Ericce Čičmanové za výtvarné řešení loutky k inscenaci „Anatomie“
- Lence Košťákové za loutkohercecký výkon v inscenaci „Nezbedná kůzlátka“
- Romaně Hlubučkové za metodické vedení divadelního souboru Tak co?! Chlumec nad Cidlinou v inscenaci „Dokud nás čápi nerozdělí“
- Miloslavu Lerchovi za herecký výkon v inscenaci „Kouzelný mlejn“

Individuální ceny:

- Janě Štrbové za masky a hudební a pohybovou složku inscenace „Mausa musaka“
- Jiřímu Jelínkovi za režii inscenací „Anatomie“ a „Okolostola“
- Martinu Škeříkovi za herecký výkon v inscenaci „Okolostola“
- Karlu Šefrnovi za světelnou režii a režijní podíl na inscenaci „Pastýřka“
- Janě Mandlové za scénář a režijní podíl na inscenaci „Pastýřka“
- Tereze Dvořákové za herecký výkon v inscenaci „Pastýřka“
- Ivaně Faitlové za režii a hudbu k inscenaci „Kouzelný mlejn“

Ceny za inscenace:

- Souboru DNO Hradec králové za inscenaci „Okolostola“
- Souboru Tlupatlapa Dramatické školy ze Svitav za inscenaci „Pastýřka“
- Souboru Střípek Plzeň za inscenaci „Kouzelný mlejn“

Nominace na Jiráskův Hronov:

Inscenace „Pastýřka“ souboru Tlupatlapa ze Svitav

Doporučení:

„Okolostola“ – Dno Hradec Králové
„Kouzelný mlejn“ – Střípek Plzeň

Ze zpravodaje Loutkářské Chrudimí, který pod názvem Lávka tvořil mimo jiné i pár Janička Portyková a Michal Drtina, vybíráme recenze našich východočeských souborů, opět z pera členky poroty Alenky Exnarové. Těch představení z východočeského regionu bylo celkem 11 z 21 představení LCH a do Chrudimí připutovaly z přehlídek v Hradci Králové a Turnově.

Druhák Hradec Králové VÍTR Z APALAČSKÝCH HOR

Zaděláno na sympatické a zábavné představení ve stylu Limonádového Joa. Nápad zasadit western do klasického loutkového kukátka je bezvadný, figury přesné. Reminiscence na pokleslou literaturu a staré loutkové hry (včetně zařazení Kašpara) je evidentní. Loutky jsou výtvarně pěkné. Také textová předloha má své nesporné kvality. Ale: jako by byl kladen důraz především na slovní interpretaci textu a nikoliv na dramatickou situaci, akci s loutkami. Chvillemi se bavíme nápaditými fóry (viz kankánové tanečnice a podobní Indiáni, poletující ptáci...). Přesto se vzhledem k jednotvárnému temporytmu představení vleče. Je to nejspíš tím, že s loutkami by se dalo zahrát daleko víc věcí, s větší razancí a švihem. Trochu také vadí, že Kašpara (zvláště tak, jak je tato postava trakována) nemluví muž, ale žena. Škoda, že se nepodařilo dobré nápady v samotné realizaci dotáhnout a dopracovat.

Záchvat Hradec Králové NA STROPĚ

Představení začalo slibně. Rozběhlo se rychlým tempem s náznakem maňáskům vlastní rakvičkárny (například „zastřívání“ babičky, reálné rekvizity...). Pěkná je výprava a nepostrádá vtip. Vtipné je také nastolení situace s ateliérem na stropě. Ale právě od tohoto okamžiku se hra stává více konverzačkou, než rakvičkárnou. Přitom původní text Jirky Polehni není určitě bez šancí. Jen by stálo za úvahu rezignovat na některé sekvence, které celek zbytečně retardují (například zbytečně časté vstupy sousedek) a hru proškrtat, aby mohla

inscenace dostát zvolenému žánru. Také v herectví nejsou principy rakvičkárny dotaženy – nejen ve hře s loutkou, ale především v hlasovém projevu některých postav. V tomto ohledu nejlépe vychází maminka a obě děti, nejméně pak tatínek a novinářka. Tak zvané „erotickou“ scénu novinářky pak rozhodně nelze považovat za zdařilou. Jinak by ale tato v podstatě anekdota, evokující Doktora Zvonka Burkeho, po určitých úpravách mohla být skutečně dobrou zábavou s čitelným hořce společenským podtextem.

Tak co?! Chlumec nad Cidlinou DOKUD NÁS ČÁPI NEROZDĚLÍ

Chlumečtí nás rozhodně potěšili a pobavili, jak svou invencí a řadou pěkných nápadů, tak radostí ze hry a vlastní existence na jevišti. Problém vidíme v nevyrovnanosti úrovně jednotlivých epizod, veršů i nápadů a v kompozici celku, kterému přece jen chybí gradace. Protože nejlépe, nejčistěji a nejnápaditěji jsou provedeny počáteční epizody a pak už se nápady poněkud opakuji. Pokud jde o výtvarnou stránku, líbily se nám loutky z ponožek, čepic... Ale prasátko je najednou poněkud jiného ražení. Možná by také mohlo být více využito skutečnosti, že paraván kryje herce jen částečně a pokusit se více herecky se prosadit (řech nohou). Přes uvedené připomínky je ale nesporné, že inscenace vychází ze založení, možností a schopností mladých herců, z jejich citění práce s loutkou.

DNO Hradec Králové ANATOMIE, GOMÉZ

Anatomie je výtvarně, hudebně i herecky precizně vybudovaná miniinscenace. Zaujala nás doslovností metafory (například „sežrání laskou“), loutkohereckým projevem, přesným „timingem“ i zřetelnou pointou. To jsou věci, které jsou Dnu vlastní, stejně jako energie, která z veškerých jeho produkcí vyzařuje. Goméz se v představení, které porota viděla, poněkud rozpadl ve vyznění pointy. A to i přes improvizaci schopnosti herců při hledání neplánovaně ztraceného Goméze (střápečku z klobouku). To je jen důka-

zem toho, jak důležitá je u miniinscenací Dna přesnost provedení. Že to, co na první pohled vypadá jakoby nahodilé, je ve skutečnosti promyšleně vypracováno.

Dospělá embrya Hradec Králové NEZBEDNÁ KŮZLÁTKA

Je to úžasné loutkové divadlo, kdy se část těla herečky osamostatní a stává se loutkou. Už když se před námi rozprostře paraván-louka z hereččiných svléknutých šatů, zpozorníme. Sledujeme zodpovědný obličej a jakoby vážné vyprávění dětem a proti tomu decentní, citlivou a něžnou práci s „marionetami“ – ženskými půvaby (kůzlátky) vedenými ramínky podprsenky. Košílka se stává domečkem pro kůzlátka, lyžařská rukavice vlkem, který je sežere. Je to představení esteticky čisté a cudné, protože eros není v žádném případě pornografií. Právě proto, že se herečka Lenka Košťáková do choulostivých věcí nepokládá a interpretuje je decentně a zcela samozřejmě a s čistotou.

Čmukaři Turnov KAM SE PODĚLY KOČÍČÍ JAZÝČKY

Je nesporně dobrým nápadem vybrat si pro děti žánr detektivky. Ale v jeho realizaci sledujeme v inscenaci Čmukařů řadu problémů, které jsou podle našeho názoru převážně dramaturgicko režijního charakteru. Nejsou zcela jasně definovány postavy. Jaká je vlastně čarodějnice Sáva? Proč klade detektivovi překážky? Jen pro své potěšení nebo má nějaký důvod a má být jeho záporným protikladem a soupeřem? A kdo je vlastně vypravěčem příběhu? Taký trochu zaniká „zmanipulovanost“ koček. Čokoládové kočíčí jazýčky jsou nám jasné od počátku. A proč úvodní módní přehlídka? Neorientujeme se zcela. Přitom v detektivce, aby nás bavila, měli bychom být ve znalosti vývoje příběhu krok před detektivem nebo alespoň stejně s ním. To se nedaří. Ztrácíme se ve spoustě drobných dějových zápletek. Ale některé jednotlivosti nás baví – Dřímál. Celek bohužel působí poněkud unaveně a přímo zdlouhavě.

DNO Hradec Králové

4 + 1

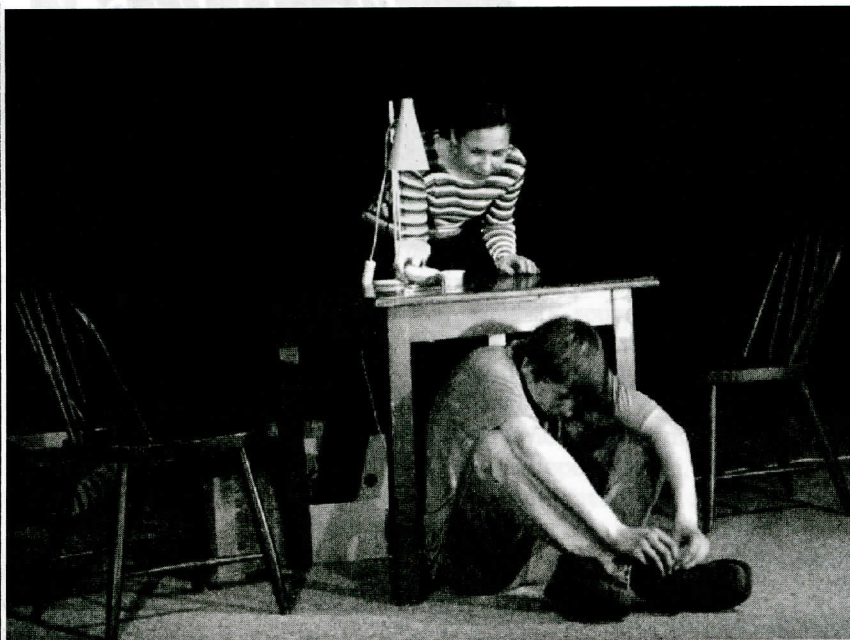
Inscenaci je pokusem o groteskní zobrazení života. Někteří z nás si však kladli otázku, o čem a proč to hrají. O stereotypech, banalitách a mechanismech, o ztrátě komunikace? Ale to přece není „nová“ informace. Čteme to především ve výtvarné složce – v plošných rekvizitách a plošném nábytku. Tato stylizace se do herectví nepromítá, setrvává zcela v realistické rovině. Domníváme se, že textová předloha (připomínající některé hry Václava Havla) nabízí více možností, než se podařilo souboru využít. Televize a příběhy v ní jsou dominantnější než „živý“ plán, a jistě by stálo za úvahu například propojit dění na obrazovce s hereckou akcí, jako jistý kontrast – především tehdy, kdy je ztlumen zvuk a my sledujeme pouze obraz a současně diskusi obou manželských párů. Je zřejmé, že Dno svůj záměr naplnilo a my jsme vnímali, co se nám snaží sdělit, ale mnohé z nás inscenace nezasáhla.

DNO Hradec Králové
OKOLOSTOLA

Inscenace má zřetelné téma: konflikt reality s infantilitou, snaha o komunikaci, která není naplněna. Neпоstrádáme dramatickou situaci, partnerka po marných snahách promluvit si, nevydrží a odchází. Přitom partner si hraje nejen pro sebe, ale především pro ni (vždyť potřebuje publikum, i spoluhráče). Herecky je inscenace velmi dobře zvládnutá, jen se domníváme, že v představení, které jsme viděli, nevyšla tak docela pointa. Kreativní je práce s loutkami-hračkami vytahovanými z krabice v překotném tempu, jejich použití v nečekaných situacích a s odpovídajícím pojmenováním. Také herecké partnerství obou protagonistů velmi dobře funguje.

Tlupatlapa Svitavy
PASTÝŘKA

Viděli jsme jednolitou inscenaci, která nás emotivně zasáhla. Křehkost tématu koresponduje s křehkostí příběhu. Funkční, odpovídajícím způsobem využívaná je výprava (plachta) a také loutky – jak postavy na tyčích,

DNO Hradec Králové - Okolostola, foto: M. Drtina

tak zajímavé řešení oveček (jakýchsi rukávníků s „živou“ rukou hereček jako hlavičkou). Hlavy na tyčích fungují často jako atributy a ve vypjatých situacích se stávají nositeli děje (především scéna milování). Navíc je třeba zmínit funkční a prostorově vymezující svícení, které pro toto představení zbytečně velký prostor zintimnilo a pocitově zmenšilo. Takže šlo představení přes rampu. Oceňili jsme herecký projev především Terezy Dvořákové jako Pastýřky, ale i všech ostatních. Nádherný je obraz vodopádů, ale i závěr – smrt. Spíše popisně však působí stínohra – reminiscence znásilnění Pastýřky.

Jeden Eda Hradec Králové
PROČ MAJÍ SLONI CHOBOT?

Na „one woman show“ Mirky Venclové jsme ocenili kreativitu a syntetičnost projevu. Také čistotu ve výtvarné složce i v provedení. I když slůně se trochu odlišovalo, ale nejspíš proto, že to byla ústřední postava a tato odlišnost (jakási „hotovost“ loutky) byla záměrná. Líbila se nám řada pěkných nápadů, kdy se loutky, předem netušené, vynořují ze změti látek a hudebních nástrojů a „udělátek“ zavěšených na paravánu. Například lávka – krokodýl či žirafa. Půvabně také bylo vyřešeno vytažení

chobotu slůněte. Jen se domníváme, že slůně příliš málo zlobilo na to, aby je ostatní zvířata okamžitě posílala za krokodýlem. Že jeho otázky jen málo obtěžovaly. Jistě by šlo řešit vše nejen slovem, ale také pohybem a zvukem. Můžeme ale konstatovat, že celková úroveň inscenace je v mnohém daleko vyšší, než řada představení nabízených za finance školám a školám.

LS BOĐI Jaroměř
KAŠPÁREK NA SKALNÍM
HRADĚ

Představení, které jsme viděli, nefungovalo a také tomu odpovídal vlašný ohlas v hledišti. Působilo poněkud jako skanzen a příliš jsme se nebavili. Snad s výjimkou, kdy duch zažebal o pus. Postrádali jsme postoj odkrytých loutkoherců k příběhu. Přitom si umíme představit, že by částečný odstup nebo důsledné „vážno“ v interpretaci mohly vnést do inscenace vzrušení a mohli jsme se pobavit. Postavy nejsou dostatečně charakterizovány. Přestože jistě existují lepší texty, než je tento, dovedeme si představit, že by se mohl stát dostačujícím podkladem pro živou a zábavnou inscenaci. Není nám zcela jasná věková adresa, pro kterou je inscenace určena.

D I V A D E L N Í

VE SLUŽBÁCH THALIE

Vladimír
ŠAUER
* 37. 7. 1943

VESELÁ KOPA

Litomyšl, město slavných osobností. Smetana tu byl zrozen, i Nejedlý Zdeněk, Němcová i Jirásek tu našli přichýlení, malíř Váchal a sochař Zoubek toto město jaksepatří taky poznamenali, mnoho pamětních desek a pomníků... Jednou ji možná bude mít i Šauer Vladimír, místní učitel, osvětář, divadelník, člověk veřejný - neb tu je slyšet jeho hlas zahajovače Smetanovských slavností, tu se prezentuje v místním tisku, tu něco napíše a pak sehraje s litomyšlskými divadelními fotbalisty (či fotbalovými divadelníky) a myslím, že slovo má i v místní politice. Je prostě člověkem známým.

Před spoustou let jsme spolu zasedli do škamen někdejší "lidové konzervatoře", jak se jmenovalo ono bohumilové zřízení, které zformovalo několik generací východočeských divadelníků. Bylo to koncem sedmdesátých let minulého již století, v čase nezapomenutelných setkání - s tehdy podstatně mladšími než my dnes profesory a myslím, že tehdy ještě docenty - Janem Císařem, Františkem Štěpánkem, Pepíkem Vinařem, s půlkou DAMU, která si našla čas a trávila ho s divadelními nadšenci. Vladimír Šauer platil ve třídě za toho z Litomyšle, co dělá dětské kabarety. Obdivovali jsme jeho obrovský záběr činnosti s dětmi - psal písničky, muziku, režíroval, pěstoval v dětech vztah k divadlu. I když ty jeho inscenace měly poněkud estrádní rozměr, jak se mi už dnes jen honí v paměti, byl dětmi milován a ctěn a pár jich taky přivedl k celoživotní oddanosti Thalii (např. královéhradecký he-

rec Tomáš Lněnička, Nikola Šuhaj z Balady pro banditu, je jeho odchovancem)

Vlád'a dělal vždycky divadlo pro potěšení, s láskou a humorem. Když jsem asi před rokem viděl jeho představení s "fotbalisty" v jedné do posledního volného místečka narvané litomyšlské hospodě, padal jsem smíchy ze židle stejně jako štamgasti. Vladimír znovu a znovu dokazuje, že je kopa veselá. Kopa je vlastně číslovka, veselé číslo - "šedesát" - a přesně tolik mu letos v lednu bylo. A protože určitě má o čem psát a koho bavit, přejme mu pevné zdraví a krásná léta budoucí, neb si to zaslouží.

Saša Gregar, spolužák konzervatorní

P e t r
H A K E N
* 1. 2. 1963

Pedagog, vedoucí bezpočtu dětských dramatických seskupení, která nám před očima rostou a mládnou. Jako herec okusil i profesionální prkna v Hradci Králové. Absolvoval množství seminářů a vzdělávacích projektů, z nichž očividně nejvíce jej ovlivnil režijní kurz v Jaroměři pod vedením profesora Jana Císaře a praktické dílny režiséra Sergeje Fedotova. Dokáže velkoryse zorganizovat zájezd divadelníků do Francie, stejně jako přehlídku mladého divadla ve městě "Modrého kocoura", v Turnově. Dokáže být kamarádkým a rozmáchlým společníkem všem generacím. Ke svým čtyřicetám dostal dárek nejkrásnější, stal se podruhé otcem. Gratulujeme k jubileu i k synáčkovi.

Karla Dörrová

H R O M A D A

J i ř í
ZAHÁLKA
* 5. 2. 1933

SEDMDESÁTNIKEM

Jiří Zahálka je výraznou osobností východočeského loutkářství, režisér, herec, člen poradních sborů, jeden z vedoucích osobností Loutkové scény Smiřice, které zůstává věrný dodnes. Amatéřskému loutkovému divadlu věnuje všechnen volný čas. Pokračuje v tradici, kterou založil jeho otec, Petr Zahálka, když v roce 1926 vybudoval loutkové divadlo v místním Sokole.

Znám Jirku od roku 1956, kdy jsem sám s loutkovým divadlem začínal. Byl jedním z prvních, kteří mně pomáhali hledat orientaci a informace o něm. V té době již úspěšně zastával funkci předsedy krajského poradního sboru, ve které byl uznáván, neboť pracoval velice zodpovědně a cílevědomě ve prospěch rozvoje loutkového divadla ve východních Čechách. Při tom aktivně hrál a režisoval v základním mateřském souboru a mimo to vedl skupinku mladých, se kterou propagoval nové formy loutkového divadla. Rád bych připomenul jejich svižnou a nápaditou maňáskovou inscenaci O pejskovi a kočičce. Nemohu nevzpomenout jeho iniciaci vydávání Krajského loutkářského zpravodaje, později Mladého loutkáře, ze kterého ještě později vzešla známá Mladá scéna, řadu let úspěšně vedená Františkem Drahoňovským. Zanikla až roku 1989.

V padesátých a šedesátých letech patřilo smiřické divadlo k nejlepším v kraji. Úspěšná éra souboru byla završena v letech šedesátých pětinasobnou účastí souboru na Loutkářské Chrudimi. Započala překvapivými a velice úspěšnými inscenacemi s plošnými loutkami, Lamkových Králem Abecedou a Bezděkovou Generálskou operkou, se kterou soubor reprezentoval čsl. loutkářství při měsíčním pobytu v Itálii. I další tři inscenace nesly znaky výrazné tvořivé práce. Po tomto úspěchu soubor dál pokračoval a stále neúnavně pokračuje v pravidelné činnosti a hraní pro místní diváky. Stále v pěkné, účelné stále scéně vybudované z bývalé mateřské školy převážně vlastními silami souboru již v roce 1953.

S Jirkou se opět setkáváme v sedmdesátých letech v tehdy nově ustaveném krajském poradním sboru a s jeho souborem na krajských přehlídkách v České Třebové i přehlídce v Libčanech. Pak se na čas ve funkcích odmlčel, postavil domek v Hradci Králové, stal se ředitelem Veterinární školy v Hradci Králové,

ale smiřickému souboru zůstal věrný. Dodnes pravidelně dojíždí na zkoušky a účastní se činnosti souboru. Vloni se dokonce objevil s dětským loutkářským souborem na reg. loutkářské přehlídce s incenací Kačátko. Byla to první inscenace kultivovaného dětského souboru. Letos budou hrát opět. Na nové loutkářské pokolení ve Smiřicích je založeno. V souboru už velice aktivně účinkuje Jirkův vnuk. Rodinná tradice zůstane zachována. Loutkové divadlo ve Smiřicích se již dlouholetou činností souboru několikanásobně zhodnotilo. A to také zásluhou věrnosti a pracovitosti loutkáře, našeho přítele a nynějšího oslavence, Jirky Zahálky.

Milý Jirko, přeju ti hodně sil a invence ke splnění úkolu, který jsi s dětmi opět započal, aby ti přinášel hodně radosti. V osobním životě pak zdraví a spokojenost ještě dlouhá léta.

Jan Merta

Libuše
ČERMANOVÁ
* 7. 2. 1923

Když jsem nedávno s Ládou Novákem a Jirkou Otomarem kráčeli na Nové Město v Lomnici nad Popelkou k Libuše s gratulací a dárkem od výboru našeho spolku, tak jsme cestou dávali dohromady tu pestrou mozaiku, kterou v lomnickém ochotnickém divadle dosud poskládala naše služebně nejstarší a stále aktivní ochotnice. Na prkna Tylova divadla poprvé vstoupila již v roce 1944, takže k dovršení plných 60 let ochotničení již chybí už jen pouhý rok.

Počet rolí obdivované jubilantky je obsáhlý, nastudovala a sehrála téměř stejné množství, kolik má za sebou odsloužených let. Kolegové a pamětníci dodnes vzpomínají na její Mahulenu, Hortenzii z Babičky, Mimi z Loupežníka, Evženií Grandetovou, paní Vodičkovou z Veselých paniček, paní Vačkovou z Třetího zvonění i na královnu Elišku z Noci na Karlštejně. Naposledy si skvěle zahrála mlynářovu babičku ve známé Lucerně. Osobně jsem ji poprvé viděl v přírodním divadle v Popelkách coby ještě dítě, později v mnoha dalších rolích. V posledních letech ji obdivuji jako skvělou nápovědu, jako členku výboru a pokladní, kde svými zkušenostmi dokáže přispět k dobrým závěrům. Spolu s manželem i dcerou vytváří vynikající ochotnickou rodinu. Do dalších let ji všichni přejeme hlavně hodně zdraví, pěkné role a ještě mnoho krásných chvil s její největší láskou – ochotnickým divadlem.

Lád'a Kubát

D I V A D E L N Í

Ladislav
SEZIMA
* 10. 3. 1943

Našeho „dědka“, jak někdy důvěrně říkáme Lád'ovi, znám moc dobře od roku 1970, kdy jsme se pravidelně odpoledne scházeli spolu s dalšími mladými ochotníky v malé kancelářičce KaSSu na náměstí a kde jsme vymýšleli co budeme dělat v Tylově divadle, alias „naší zlaté kapličky“ v nejbližších dnech. Byla to doba Dostálových Výtečníků, ochotnických plesů ale i pravidelných brigád na úpravách a přestavbě divadla. V té době měl už Lád'a za sebou řadu pěkných rolí vedle zkušených herců i počátky režisérské práce s mladými. Od roku 1961 jeho cesta do práce vede do divadla, kterému věnuje všechny svůj volný čas. Svůj nenapodobitelný komediální talent uplatňuje nejen jako herec, ale v poslední době stále častěji coby režisér. Nezapomenutelný byl zejména v titulní roli jako Charleyova teta, školník ve Výtečnicích, sedlák Šmejkal nebo o pár let později jako krejčí Fiala v Našich furiantech, svatý Petr v Jak přišla basa do nebe, šlejiř Nožence v Tvrdohlavé ženě, kostelník v Dalskabátech, Franc v Lucerně a v této sezóně jako anděl strážný v Zapeklité komedii. Vždy, jak vejde na scénu dokáže rozesmát diváky. Je jedním z herců, na které se doma i na zájezdových štacích „chodí“. Osvědčil se i v rolích režiséra. Ze 17 inscenací se nejvíce zapsal do srdcí diváků s muzikálem Výtečníci, dramatickou hrou Než kohout zazpívá (doporučenou na Jiráskův Hronov), Študáky a kantory a v minulé sezóně Lucernou. Zvláštní uznání a obdiv si zaslouží za režii celé řady pohádek pro děti a při zapojování mladých herců a hereček do ochotnické práce.

Bez něho se prostě v našem divadle neobejdeme. Je jevištním mistrem při hostování souborů v Tylově divadle, pomáhá budovat scénu svými šikovnými nápady, přičemž využívá svoji řemeslnou zručnost. Je to náš „všeuměl“. Lád'o, díky za všechno, cos pro náš spolek dosud vykonal a hlavně zdraví a elánu do další šedesátky!

Lád'a K.

Bohuslav
VEJNAR
* 16. 3. 1948

Třetím nepřehlédnutelným lomnickým jubileantem je v těchto dnech známý a oblíbený ochotník Slávek Vejnar. Z rolí milovníků se postupně propracoval mezi všestranné herce. V posledních nejúspěšnějších letech našeho divadelního spolku J.K.Tyl se pravidelně uplatňuje ve významných rolích. Z nich zvláště výtečně ztvárnil postavu Mateše v Dalskabátech, Šumbala v Našich furiantech, měšťana Vodičku ve Veselých paničkách, šumaře Kláska v Lucerně, pána strašidel v Rozmarné princezně a nyní čerta Koniáše v Zapeklité komedii. Umí malovat, což uplatňuje na poutacích pro programy v Tylově divadle, umí skládat básně a rýmováčky, čímž dovede poctit oslavy výročí našich členů umí dát dohromady vystoupení na vodnických slavnostech Pivovaru v Nové Pace, umí připravit půlnoční scény na příchod nového roku a podobné akce sestavit, obsadit a zorganizovat. Prostě patří do party lidí, bez nichž by náš ochotnický spolek a naše divadlo nemohlo žít. Hodně dobrých nápadů, hodně dobrých rolí a hodně zdraví pro divadlo i horolezectví přejí kamarádi!

L.K.

Mirek
BEIER
* 15. 4. 1953

Pamatuji si to přesně. Mirka Beiera jsem si všimla v Hronově. V diskusním klubu reagoval jakousi poznámkou, která mi připadala nějak mimo diskutovaný problém. Zaujala mne a jistou dobu jsem se jí zabývala. Později se mi to s Mirkem přihodilo při podobných příležitostech ještě několikrát. Pochopila jsem, že jeho uvažování jde jakýmysi vlastními, osobitými cestami, které jsou mi těžko přístupné. Musím se přiznat, že Mirka neznám pořádně vlastně dodnes. A je skoro drzost, odvažovat se o něm při příležitosti jeho kulatého jubilea psát. Leč, jubileum je tady, Mirek se nedá

Н К О М А Д А

Дорогой Мирек!

Поздравляю тебя с твоим
50-летием! Ты настоящий
театральный деятель.

Ты мне очень помог
в становлении в Чехии
системы Михаила Чехова.

А также моей личной
театральной методой.

Спасибо, друг!

Сергей Федотов.

Федот

z mnoha důvodů pominout, a já jsem byla požádána.

Co tedy vlastně o Mirkovi vím? Vystudoval Střední zemědělskou školu v Hořicích – obor pěstitel - chovatel. Počátkem 80. let začal spolupracovat s ADS Klicpera v Trutnově. Zúčastnila jsem se tehdy jakési zkoušky na Tartuffa, kterého režíroval Pavel Harváněk a Mirek tam hrál. Vlastní režijní pokus si za konzultace s Milošem Preinigerem z hradeckého profesionálního divadla odbyl na textu Nataši Tánské Oblázek na břehu mořském. Sama si více pamatuji na Goldoniádu, kterou realizovala příjemná studentská parta, jejímž členem byl i Jan Hančil, současný dramaturg ND. Mirek se na té inscenaci podílel, nevím přesně v jaké podobě. Ale byla to záležitost svěží, inteligentní a úspěšná. Víím také, že jistou dobu spolupracoval s DS Kunčicích. Každopádně jsem se ale s ním setkávala v řadě vzdělávacích akcí, které organizovalo KKS a později Impuls v Hradci Králové. Dostávalo se mu tam mouder od Císařů, Štěpánků, Vínářů, Lédlů, Martínkových a posléze pak i od současného ruského mága Fedotova. Byl vždy zaujatým posluchačem, ale zároveň přikládal ruku k dílu nezištně a obětavě všude tam, kde bylo třeba. Přesto, nebo třeba i právě proto, s vědomím získaných zkušeností se do konkrétního divadla dál nepouštěl. Zakotvil na nějakou dobu v ZUŠ v Trutnově a pokud vím, s dětmi dál pracuje v Trutnově v Domě dětí a mládeže. Bohužel, s výsledky této práce jsem už neměla možnost se seznámit. V revolučním a porevolučním kvasu roku 1989 byl účasten řady setkání při vzniku VSVD. Později byl i členem jeho širší rady a ještě později platným členem revizní komise. Mirka jsem vždy viděla tam, kde se kolem divadla v našem regionu něco dělo, a to jak v oblasti profesionální, tak amatérské. Jeho osobní reflexi těchto setkání neznám. Myslím ale, že zejména v posledních letech bude čitelná

v jeho dokumentech, které svou kamerou hojně natáčel. Musí to být spousta hodin materiálu. Pokud vím, Mirek posledních pět let zdokumentoval z této oblasti kde co. Já sama jsem viděla natočenou jednu z přednášek mého muže, profesora, k situaci, kterou zaznamenal na režijním kurzu v Jaroměři. Nemohu proto posoudit, jak tento jeho určitě cenný a zajímavý materiál, který shromáždil, může být využit. Rozhodně by měl být však někdy trpělivě zhlédnut. Nemyslím, že by ještě někde existovala tak zaujatá a obsáhlá dokumentace. Vlastně se divím, že si ještě doposud nikdo ten čas nenašel.

Mirka neznám, přesto, že ho znám tak dlouho. Ale vím, že je svým zvláštním způsobem součástí toho mnohovrstevnatého procesu, ve kterém se divadlo stává součástí našich životů. Ostatně do mého života zasáhl on sám pomocnou rukou s Kájou Dörrovou v době, kdy jsem na tom byla špatně a kdy se mi zdálo, že můj život se bude muset bez divadla obejít. V době mého pobytu v Oční léčebně v Nových Zámcích. Těch lidí, kteří mne svou návštěvou obdarovali, nebylo zase tak moc.

A tak jsem chtěla o Mirkovi napsat, přestože ho dodnes neznám a přesto, že vím, že jeho přijímání v divadelní komunitě není zdaleka jednoznačné. Divadelní svět je široký, mnohohlasný a barevný. Nějakou jeho součástí je i rozporuplný Mirek Beier. Přěji mu při příležitosti jeho jubilea hodně zdraví. Pokud mu bude dopřáno, bude se jistě i nadále v našem divadelním světě pohybovat.

Mirka Císařová

J i ř í
POŠEPNÝ
* 15. 5. 1963

Hoteliér z Vysokého

V květnu mu bylo čtyřicet. - Jiří Pošepný, slavný herec a režisér stejné slavného souboru z Vysokého nad Jizerou. Vstoupil-li na jeviště, stane se nepřehlédnutelným a okamžitě zaujme. Je ho totiž pořádán kus. Konečně, hlavní profesí rozšafný hoteliér... Divadlo začal hrát ve svých pěti letech.

...Šel jsem prostě ve šlépějích svého otce, který byl velký ochotník. Poprvé jsem hrál Šmudlu ve Sněhurce. Ale, bohužel, s rolí trpaslíka jsem se od té doby nepotkal, roky přibývaly i kila na váze, přibývaly role, také větší a těžší – ovšem nejkrásnější byla role Lorda Baberlyho v Charleyově tetě. A samozřejmě miluju tu nejposlednější ve Sluhovi dvou pánů.

Tuhle hru s vaším souborem nastudoval Milan Schejbal, umělecký šéf pražského Divadla ABC (mimořádně „čestný člen VSVD“). Jak k takové spolupráci došlo?

Byla to taková životní škola, poučná, při práci s profesionálem se člověk stále učí, nejen že hraje... S Milanem Schejbalem jsme dlouhá léta přátelé, poznal jsem ho prostřednictvím Mirky Císařové už kdysi, když se pořádaly východočeské Inspirace a Milan tam jezdil do porot.

Přivodně jsem ochotničil v Semilech a když jsem pak přesídlil do Vysokého nad Jizerou, Milan tam pomáhal připravovat jednu inscenaci. A tak slovo dalo slovo. Milan je kamarád a pozná se to i na tom, že při zkouškách, tedy především vůči mně, si nemusí brát žádné servítky. Všechno řekne pěkně přímo do očí. Každý o něm ví, že je to citlivý, noblesní a galantní člověk. Nikdy by třebaš herečce neřekl křivé slovo a když už je opravdu zle, tak podotkne „no, slušelo vám to!“ Jo, a jeho Sluha dvou pánů má obrovský úspěch, už máme přes třicet repríz.

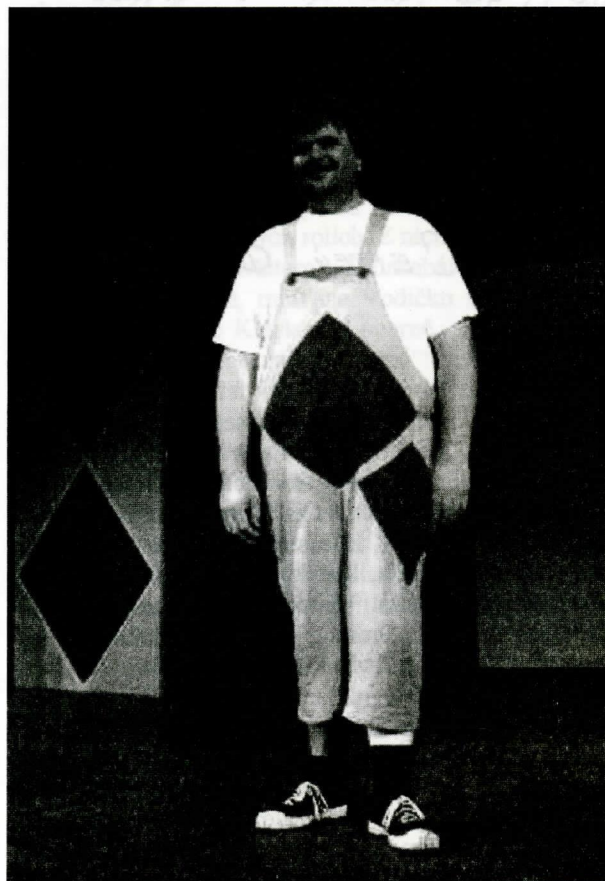
Vysoké nad Jizerou má obrovskou divadelní tradici. Jak ty, jako náplava, vnímáš toto ojedinělé, divadlem prosycené prostředí.

Do Vysokého jsem přišel před osmi lety. Nejdřív mě oslovil Honza Hejral a já mu za to byl vděčný, protože pro celý široký okolí, pro celé Semilsko je divadelnictví ve Vysokém nad Jizerou úplný mýtus. Mě to přišlo jako nějaká odměna. Ale zároveň mě oslovila taky paní Trunečková a já nastoupil do rozdělaný už inscenace Kdes byla včera v noci. Takže do spolku jsem jaksi nenápadně vplul. Moc si toho považuju. Vysocký soubor je vlastně takovou historií rodiny Hejralových. Ti především udržují tu tradici, vždyť se starší pan Josef Hejral v budově divadla Krakonoš i narodil.

Přiznám se, že Vysockou divadelní tradici taky miluju a obdivuju. A zdá se mi až nepřipadné, že vysocký soubor nehraje jen ty pašijovky a hry Metelkovy, že hraje i takový ten jakoby „komerční“ repertoár, komedie, veselohry, jako jakýkoliv jiný soubor bez zázemí oné ojedinělé a zachované tradice. Takže, jaké plány máte teď ve Vysokém v divadle? Máte za sebou řadu úspěchů, Sluhu dvou pánů, Noc na Karlštejně, hráli jste v poslední době v Třebíči, na Hronově.

Ve Vysockém souboru pracuje několik skupin souběžně. Na repertoáru máme v současné chvíli pět inscenací! O dvou jsi se zmínil, ale hrajeme ještě

Vzbouření v ústavu šlechticů, které režírovala Slávka Hubačíková, Honza Hejral udělal Daňkovu hru Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo, a konečně nová parta kolem Petra Pýchy secvičila jeho vlastní hru, Republiku za koně aneb Obrazy z let Havlase Pavlaty, takovou dobu lidového divadla, jaksi „sklepovského, cimrmanovského“ – a postoupila na letošní Divadelní Třebíč.

Jiří Pošepný v představení Sluha dvou pánů

Jirko, civilním povoláním jsi hoteliér. To bývají lidé, kteří se o podnikání musejí starat doslova od rána do noci, po probuzení dohlížet na snídaně a pozdě v noci zamykat za hosty... Jak nacházíš čas pro tak náročnou věc, jakou je divadlo, být na zkouškách, na zájezdech, učit se role...

Já si našel báječnou životní partnerku, divadlo miluje jako já (a jako já ji a ona mě), takže na divadlo pak vždycky bývá čas. Nějak těch sedmdesát lůžek v penzionu musíme zvládnout. Divadlo je pro mě taková droga. Někdo kouří, pije alkohol, já hraju divadlo. Bez divadla bych nedokázal být a nedovedu si představit, že bych ho nehrál, nezkoušel. Je to pro mě

H R O M A D A

ventil. Někdo se třeba rád řítí autem někam do neznáma, já se rád řítím životem představ a fantazie, protože to je vlastně divadlo, to je něco, co povzbuzuje energii, aby byl člověk rád na světě...

Máš nějakou vysněnou roli nebo hru?

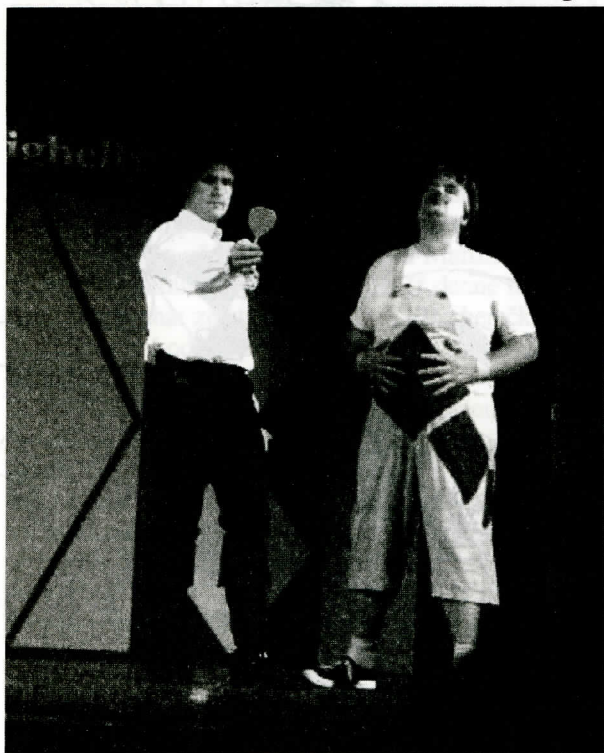
Mám. Rád bych si jednou zahrál Moliérova Lakomce, snad to přijde. Ale teď chystám pro děti Růži pro princeznu od Pavla Gryma (premiéra na Velikonoce). Třeba se najde nějaký režisér, který přijde a nabídne mi „životní“ roli.

Pokud by takový režisér byl, a já věřím, že se najde, protože zájem o tvé herectví je permanentní, pak bych mu, jako dramaturg, doporučil, aby ti dal roli Falstaffa - ve Windsorských paničkách nebo dokonce ve Werichově úpravě Jindřicha IV. Postavu na to máš bohatýrskou a um nepřehlédnutelný.

No, my narostlejší, jak rád říkám - prostorově výraznější, nejsme herci malých jevišť, protože se na ně prostě nevejdeme...

Takže, těšme se, jak velký Jiří Pošepný bude hrát další krásný velký role na velikých jevištích. K tvé čtařičtce, Jirko, - hodně zdraví a radosti ze života, ať ji sám šíříš ještě dlouho vůkol, za což tě máme rádi.

Saša Gregar

Anna
PŘIKRYLOVÁ

* 13. 5. 1943

13. 5. 1943 se v moravských Boskovicích narodila Anča Přikrylová. V těch časech ještě Šefrnová, jedna z těch, kteří založili před víc jak třiceti lety svitavské Céčko. Po válce se rodina přestěhovala do Svitav a tam žije dodnes. Maturita, pedagogická fakulta, defektologický postgraduál... Myslím si, že byla výborná učitelka. Dneska je už v penzi, ale pedagogicky nezahálí. Má hodného muže Borka, dva syny, tři vnuky. No a protože bude mít brzo narozeniny, a to značně kulaté, rozhodli jsme se, že si budeme „jako“ o ní povídat. Já, bratr její a Jarda Tabery, zvaný Krték.

K: Jak jsi potkal Anču?

J: Bylo to v Céčku před 33 lety.

K: Čím Tě nejvíc oslovila a čím byla pro Tebe nezapomenutelná?

J: Měl jsem to štěstí, že jsem s ní hrál víc než deset let v Céčku. Mohl jsem se radovat z její vášně pro hudbu, scénické zvuky a zpěv. Když začne zpívat, každého získá. Myslím si, že loutkové divadlo bylo to pravé místo, kde mohla uplatnit svoje schopnosti a temperament. Její skromnost a pracovitost byla tenkrát příkladná. Byla nám vzorem. Ale řekni mi, jak a kdy se dostala Anča k loutkám?

K: No, asi nejdřív to bylo doma. Táta koupil rodinné marionetové divadlo a tak se doma hrálo. Kašpárek a Škrhola, pobaví vás sami dva... Když dokončila vysokou školu a za pár let se vrátila do Svitav, to už

D I V A D E L N Í

byl na vrcholu svých sil loutkářský soubor Jitřenka. Nic netrvá věčně. Jitřenka končila a mladí založili Céčko, Anča se stala zpívající loutkářkou. Myslím, že tehdy velmi mimořádnou.

J: Řekni mi, kdy začala tak báječně zpívat?

K: Začalo to už ve škole. Chodila do klavíru, ale její zpívání dostalo tu pravou šťávu až když vzala do ruky kytaru. Kdyby se zpívání s kapelou věnovala profesionálně, myslím si, že by z ní vyrostla velká zpěvačka.

J: Stejně by mě zajímalo, kde bere tu sílu rozdávát kolem sebe dobrou náladu?

K: Já si teda myslím, že je to v muzice. Muzika je v ní, tam někde uvnitř schovaná a když se jí dostane příležitosti, vyskočí na povrch a uděje se zázrak změny člověka. Anča hraje, zpívá, září. Společnost je okouzlena, začne zpívat s ní. To je dar. Tak, jako ona, tohle umí málokdo. Rád si s ní zazpívám, zahraju na piano. To jsou opravdu krásné chvíle. No a na konec, co bys jí Jaroušku popřál k narozeninám?

J: Hodně zdraví a nová představení v Céčku, mnoho krásných písní a hodně dobrých skutků.

K: K tomu není co dodat. Amen.

Ve Svitavách 18. 3. 2003 Jarda a Karel

Petr Mohr v inscenaci souboru "C" Slon

Určitě si to Petr nijak moc nerekapituluje, ale už udělal pro divadelní život hodně práce! V posledních letech ho můžete vidět v rolích odvážného herce v inscenacích Céčka. A kdyby tam jen hrál! Stará se o ty nejdůležitější věci, které jsou pro fungování amatérského souboru zásadní. Myslím, že ho podporuje jeho otevřenost a vlídnost. Nám pak může nenápadně odvážně říkat - neboj se, to vyjde, to bude určitě dobré...

Blanka Šefrnová

P e t r
M O H R
* 4. 6. 1963

...měl 40 let. Tento mladý muž, napůl z Jičína a napůl ze Svitav, vstoupil dobrovolně do mnoha divadelních sfér s klidem a inteligencí. Myslím, že už si mnohého užil. Začal, odhaduji, tak ve 2. třídě, coby tvůrce a pořadatel loutkového bytového divadla. Bedna jeho vlastních loutek je toho ještě u něj doma svědkem. Pak byl na zkušené v jičínském Srdíčku. Jen nevím, kdo si tam zkusil víc... no nic, inspirován, založil s bratrem Pavlem a mnoha šikovnými kamarády skupinu BARET S. Jejich inscenace byly chytré, sebevědomé a úspěšné. Dobře se na ně vzpomíná a obstály by i dnes. Nenápadně, při práci divadelní, existovaly v produkci Baretu i dílny a zároveň malé přehlídky zvané POSEDY, které Petr tematicky určoval.

Ve Svitavách se Petr Mohr stal šéfem kulturního střediska a kina. A tak i hlavním pořadatelem divadelních prezentací ve městě. V abonentních cyklech naplňuje sál pro 600 diváků svou, městu na míru stavěnou, dramaturgií dovážených představení. Vedle toho mohou Svitaváci vidět díky kulturnímu středisku spoustu divadla v sále Trám, na divadelních burzách a během léta taky na náměstí a v parcích.

H R O M A D A

lenka
JÁNYŠOVÁ
* 4. 5. 1963

Nina
MARTINKOVÁ
* 2. 7. 1953

Jana
PORTYKOVÁ
* 18. 9. 1963

Olga
STRNADOVÁ
* 19. 9. 1963

S kyticí mladým dámám

Každá odjinud a jinde, přesto všechny pohromadě na tom našem východočeském dvorečku. Žamberská Olga Strnadová, stálice mezi předními pedagožkami divadla dětského. Kdysi také okoušela činoherní prkna, ale našla se báječně v práci s dětmi, v níž je vynikající a mnohé inspirující. Lenka Jányšová urputně nasává režiséřské vědomosti a dovednosti, které už několikrát zúročila na ústeckoorlickém gymnaziu. Bez Jany Portykové by Jesličky v Hradci Králové byly o poschodí nižší – umí to se svými svěřenci i – především coby herečka – ve „velkých inscenacích“, sám jsem ji poznal nejlépe při Veselohře na mostě a v Žebrácké opeře, které navíc vybavila i svým výtečným výtvarným viděním, schopností z mála udělat moc a z ničeho vše. A konečně Nina Martínková, žena s šarmantním hlasem, který téměř denně můžeme dnes poslouchat ze stanice Vltava ČRo, herečka různých sdružení od Pardubic k Jičínu a recitátorka skvělá, hvězda kdysi Prostějova...

Milé dámy, všechny vás (se svolením Nadi) miluju (milujeme vás oba). Kde bychom my, mužští a ženští, bez vás byli. A být toho máte již dosti za sebou, zvlášť úspěchů obdivných a zkušeností životních, jak se na lidi divadelní patří, přeju Vám, abyste v dobrém zdraví a rozmaru zvládli všechno, co máte ještě před sebou – abyste svěží, skvělé, půvabné a krásné přijaly svazek pomyslných růží barvy medu, které vám s políbením na obě tváře alespoň takto posíláme...

Saša Gregar

10 let

DRAMATICKÉ
ŠKOLIČKY
VE
SVITAVÁCH

SLÁVA, NAZDÁÁR, HURÁÁÁ, TRAMTARARÁ!

Dramatická školička má 10 let. Za těch deset let prošlo jejími zdmi mnoho a mnoho lidí, človíčků, dětí, velkých i malých. I ona za tu dobu prošla mnoha změnami - „STARÁ“ DOBRÁ ŠKOLIČKA (se zdí, kde se vyjímaly otisky rukou zasloužilých, s mušličkami, kamínky, knihovničkou a dalšími maličkostmi, stolem, u kterého se nejen jedlo a pilo, dokonce se na něm i tancovalo) byla přestavěna na „NOVOU“ DOBROU ŠKOLIČKU (se sousedícím divadlem Trám). Jen jedno zůstává stále - „STARÁ“, pardon, vlastně „MLADÁ“ DOBRÁ JANA, Jana Mandlová. Když se řekne Dramatická školička, první, co se mi vybaví, je právě ona.

SLÁVA, NAZDÁÁR, HURÁÁÁ, TRAMTARARÁ!

A o čem ta Dramatická školička vlastně je? Je to celkem ojedinělý počín v naší republice. Většinou je dramatická výchova, kterou se zabývá i Dramatická školička, v rámci základních uměleckých škol. Ve Svitavách dramatická výchova funguje pod Střediskem kulturních služeb a je dotována městem. Ještě jednu výhodu zde využívá, a to spojení s divadelním sálem, který umožňuje využívat divadelní techniku a divadelní podmínky. To je všechno FORMA, formou je divadlo, ale nezapomínejme na OBSAH Dramatické školičky. Tím je hravost, tvořivost, spolupráce, setkávání lidí, jedinečná atmosféra vznikající při neopakovatelných činnostech, hrách, práci. Nejdůležitějším je však výchova k lidství, člověčenství.

SLÁVA, NAZDÁÁR, HURÁÁÁ, TRAMTARARÁ!

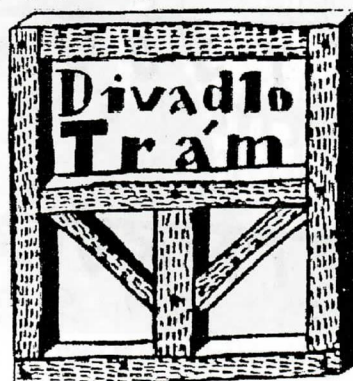
A co se děje uvnitř Dramatické školičky? Kromě pravidelné výuky dramatické výchovy, se zde recituje, pořádají se recitační soutěže, průvod Lucek, školičkové vánoce, letní tábory, závěrečné školičkové Trámtadyjá, soustředění a další a další zajímavé akce. To vše a ještě mnohé se mi vybavuje při slově Dramatická školička. Ale lepší bude, když se přijdete přesvědčit sami. U nás je každý srdečně vítán.

Monika Formanová

D I V A D E L N Í

10
LET

OSLAVA

5
LET

V SOBOTU 7. 12. 2002 - divadlo TRÁM

Program: 15,00 ~ setkání tříd DŠ

16,00 ~ premiéra filmu

17,00 ~ kapela - TRSTENICKÁ

(změna programu vyhrazena) STEZKA
Vstupné: DOBROVOLNÉ
buckly, limuzíny, róby, vílány

Taková malá oslava

V říjnu 1992 byla ve Svitavách založena Dramatická školička a tak jsme v prosinci 2002 oslavili malé desetileté výročí.

Původně jsme si říkali, že je to příliš krátká doba na jakékoliv oslavy, ale nakonec v nás zvítězila chuť setkávání. Zrodil se totiž nápad uskutečnit společné setkání těch, kteří do Dramatické školičky kdysi chodili i těch, co ještě chodí.

Za těch deset let prošlo Školičkou dětí nepočítaně. Malých i velkých. Někteří dokonce chodit nepřestali a tak rostou společně se Školičkou. (Vlastně Školička roste společně s nimi.)

Je to pěkný pohled na ty, co už dávno nejsou děti, jak rostou do krásy a zrají. A jsem vděčná, že jsem měla možnost být u toho, pozorovat ten růst dětí i cestu k jejich lidské zralosti a byla bych pyšná, kdyby se mi podařilo přispět k tomu, aby z nich vyrostli slušní a dobří lidé. Protože dramatická výchova, ať chceme nebo nechceme, je přece jenom výchova. Výchova uměním, skrze umění a k umění. K divadlu, k vnímání krásna, vnímání světa jako místa setkávání rozdílného a k učení se toleranci. K učení chápat se a s láskou přijímat sebe i druhé.

Píšu to asi příliš vzletně, s dětmi si to většinou takhle nepojmenováváme, ale dobře víme, o co jde. Aby nám spolu bylo dobře. A aby druhým bylo dobře

s námi. A abychom se za to, co spolu prožíváme a děláme, nemuseli stydět. A věřte mi, že pokud se tohle podaří, není to málo.

A že kromě toho ještě stihneme připravit několik inscenací do roka, zúčastňujeme se různých soutěží, divadelních přehlídek krajských i národních (letos i mezinárodních), a že většinou ještě utržíme nějakou tu cenu je příjemné, určitě příjemné, ale ne to nejpodstatnější. Ceny nevypovídají o povaze, ani o kvalitě bytí.

Deset let Dramatické školičky jsme oslavili v sobotu 7. prosince 2002 v 15,00 hod. v divadle Trám ve Svitavách.

Vzpomínalo se, a nejen to. Každá třída, která prošla Dramatickou školičkou si připravila 5 minutový úryvek ze hry či inscenace, kterou vylovila z paměti.

Součástí oslav byla také premiéra filmu Hora pětí králů, který jsme v létě 2002 natáčeli s Dramatickou školičkou na táboře ve Chmelíku (podle vlastního scénáře). Kamery a režie se chopil Marian Polák.

K tanci a poslechu přišla zahrát kapela Trstěnická stezka, která v létě korunovala naši táborovou „dotočnou“.

Kdo měl smysl pro recesi, přišel v příslušné hollywoodské róbě, která dodala punc premiérovému večeru.

Jana Mandlová

50 let

Loutkové scény Dětem pro
radost v Náchodě

Ve středu 14. 5. 2003 uspořádali členové loutkové scény Dětem pro radost ve spolupráci s Městským divadlem Dr. Josefa Čížka, první část oslav k výročí založení souboru. Zahájily je slavnostním Literárně hudebním večerem ve velkém sále náchodského divadla, který byl směřován k náchodské veřejnosti a příznivcům loutkového divadla. Druhá část oslav se konala v sobotu 17. 5. v loutkovém divadle v Sokolovně a mířila více ke členům souboru a jejich známým.

O souboru Dětem pro radost jsme se již v Hromadě zmiňovali článkem Nové divadlo v Náchodě, v 30. jarním čísle /s.57/. Tehdy 13.1.2001 náchodští loutkáři otevřeli oficiálně svoje nové působiště v Sokolovně, neboť o to staré přišli v restituci. Nové působiště budovali převážně vlastními silami za finanční pomoci města. Podepsali se Sokolem Náchod smlouvu o desetiletém bezplatném pronájmu s tím, že si Sdružení členů souboru, které před tím ustavili, bude platit veškeré náklady na energie nezbytné pro provoz. Že se jedná o soubor pilný svědčí i to, že na nové scéně odehrál již 85 představení, která shlédlo více než 4000 malých i dospělých diváků. Soubor hraje pravidelně každou sobotu od 15 hod. v období říjen-duben a jednou za tři neděle navíc představení v 17 hod. Orientuje se výhradě na tvorbu pro děti. Hraje hry ze svého bohatého repertoáru v obnovených premiérách, nebo věci "z konzervy", kdy používá původních nahrávek mluveného slova a nově je interpretuje prací s loutkami. Ale nezřídka se ani hraní s odkrytým vedením marionet a "živým" hereckým projevem. Nyní má 21 členů a stejně tolik jich působilo v souboru více jak deset let. V malé výstavce při slavnostním večeru byly k vidění všechny běžné typy loutek, které soubor používal nebo stále používá. Marionety původní i z Únanova, maňásky, javajky i loutky vyrobené v souboru.

Slavnostní večer byl poměrně obsáhlý. Členové souboru toho měli mnoho na srdci, čím chtěli diváky oslovit. Pořadem nás provázeli moderátorka Romana Jirmanová-Kožíšková, která řídila průběh večera a její otec ing. Miloš Jirman, který později podával vysvětlenní k ukázkám z původních představení, či k jejich

video záznamům. V úvodu byla řečena slova k historii souboru i k jeho současné činnosti. Také byli osloveni někteří diváci, aby si zavzpomínali na svou účast v souboru, na loutkové divadlo a vyjádřili i svůj vztah k němu. Ryčná písnička v podání členů souboru pak předznamenala loutkářskou část večera. Nejprve úvod do světa loutek s vysvětlením fungování jednotlivých jejich druhů a pokračováním ukázek s loutkami vybraných z původních her a už zmíněných ukázek videozáznamů. Prostě večer to byl pestrý a obsáhlý a dával nahlédnout do aktivit souboru a jeho vášnivého vztahu k loutkovému divadlu a k dětem, jejich divákům. K výročí byla vydána i brožurka z pera Miloše Jirmana, ve které jsou uvedeny důležité informace o vzniku a vývoji divadla a představení současní a zasloužili členové souboru. Jsou tu také připomenuta jména těch, kteří soubor opustili do nenávratna - B. Pšeničkové, J. Šotoly st., Z. Šindlera i dlouholetého principála M. Klicpery. Jejich vkladu si nynější soubor neobyčejně váží.

„Několik slov závěrem....“

(přepsáno z vydané brožurky):

„Společným cílem všech stávajících členů souboru je i nadále poskytovat dětem radost tak, jak to stojí v samotném názvu souboru. Vede nás k tomu i odkaz a úcta k tradici souboru založeného před padesáti lety našimi předchůdci.

Jsme hluboce přesvědčeni, že práce s dětmi a pro děti má stále, a v současné době o to více, smysl. Loutkové divadlo v tomto snažení shrává nezastupitelnou roli.

Věříme, že dnes mladá, nastupující generace, mnohdy pokračující v rodinné tradici, přivede v novém tisíciletí náš soubor k dalším metám a naváže na všechno dobré, čím byl, je a bude náchodské veřejnosti i jejímu okolí v budoucnosti.“

Přejeme jim do dalších let, aby se jim dařilo a vyplnila se všechna jejich předsevzetí.

Jan Merta

DIVADELNÍ

2000

**SUKUS neboli výťah podstatného
z obsáhlého seriálu Karla Uhlíře
o dvousetleté historii
divadelního spolku
ZDOBNÍČAN Vamberk**

Motto:

*A tak v letech, kdy národ český z těžkého se spánku
probouzel, bylo ochotnictvo české buditelem, křisite-
lem... šířitelem zlaté naší mluvy a získalo si proto ...
zásluh neskonalých“.*

Úryvky z Památníku ochot. Divadla ve Vamberku

Přesný počátek divadelní činnosti ve Vamberku stanovit nelze, letopočty se mírně rozcházejí, ale dle výše zmíněného Památníku vedeného před desítkou let jistým panem Josefem Králem – vydáno 1903 – mějme zato že rokem zrodu byl 1803.

1803 – 43

se hrály texty podle bible. Komédie o sv. Panně mučednici Barboře a Komédie o sv. Janu Nepomuckém se našly v pozůstalosti vambereckého měšťana Dominika Víška. Hrál se ve stáji, pak ve stodole. Kolem r. 1820 byla zřejmě nejoblíbenější Lidožroutská opera s titulními postavami lidožrouta Perho a Žerho. Jde o překlad díla spisovatele Josefa Jakuba Tandlera, nar. 1765, do Vamberka přišla ze Žamberka, kde se hrála určitě r. 1812 v zámeckém divadle. Před koncem tohoto období se ochotníci přestěhovali ze stodoly k panu Karešovi na náměstí a tam se přešlo už jen k hrám světským. Hitem byli Loupežníci na Chlumu, Mečislav a Jitka i Čech a Němec, téma tehdy žhavě současné. Ostatně viz motto.

1843 – 1870

Ochotníci hledají, kde se usadit. Stěhování skoro každou sezónu mezi hostinci Panský dům, Na milence, na půdě kůlny pro formanské vozy. Poprvé se mezi ochotníky objeví jméno Kubias, které nezmizí po celých sto let ani poté, to už Kubiasovi jsou vyhlášenými majiteli řeznictví a uzenářství. (Vamberecké párky !!). Rozvětvená rodina nedá na ochotnické divadlo dopustit. R. 1847 podepsalo deset ochotníků žádost o koncesi provozovat divadlo – povoleno, hraje se. Kolem r. 1860, to zejména o prázdninách vypomáhají

**Václav Podolský vskočil jako čertík nejen do
pohádky Český Honza, ale do celého divadelního
dění tehdejšího Vamberka**

studenti, existuje zápis o uvedení devíti inscenací za šest týdnů !! Texty nejsou ledajaké: Paní Marjánka, matka pluku od Tyla, Klicperův Divotvorný klobouk. Roku 1862 nachází divadlo svůj první důstojnější stánek: v novém hostinci Na hradě. Vyvýšené jeviště s výbavou malovaných kulis pro různé příležitosti zasvěceno 13. března 1863 Klicperovou hrou Loupež.

1870 – 1885

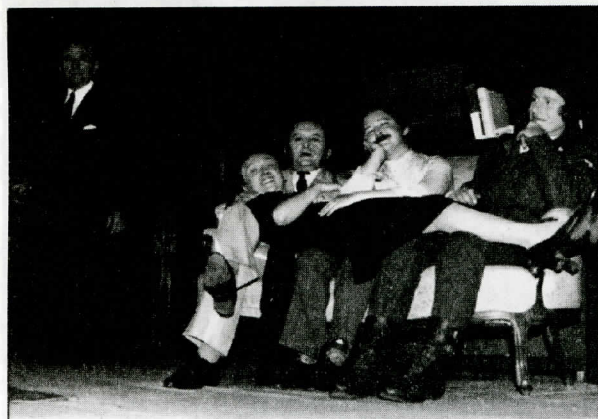
Smutnou tečku za předchozím obdobím sehrál požár hostince Na hradě v lednu 1870, ale už v únoru téhož roku ochotníci vstávají z popela: nákladem 1000 zlatých jeviště obnoveno, ak. mal. Eduard Herold nama-

**Na fotografii ze šatny při Vodníkovi Mařence pan
Ladislav Frejvald - byla to bohužel jeho poslední
spolupráce s ochotníky.
Vedle něho Marie Chaloupková**

luje soubor nových kulis a oponu a již v září je v „novém“ uvedena Sardouova Vlast, v níž vystoupilo **sedmdesát** ochotníků. Čtyři léta na to se reprizuje opět nestárnoucí Nestroy – Zlý duch Lumpacivagabundus, který ožije za dalších sto deset let znova, aby se stal šlágregem roku 1986. Nicméně kronikář si všímá jistého poklesu v činnosti Zdobničanu předminulého století a jistých řekněme „povolovacích obtíží“. To když rychnovské hejtmanství nepovolilo uvést hru J. J. Kolára Pražský žid, popisující události v Čechách po r. 1620 a verdikt potvrdilo i místoředitelství v Praze, takže vamberečtí musí v rychlosti znova bleskově nastudovat představení náhradní (za tři dny!). Pražský žid se nakonec hrál v lednu r. 1881 a bez škrtů. Udání nedošlo. V témž roce se spolek stěhuje, a to do budovy nové radnice na náměstí a

**Chvilu uvolnění po premiéře Matky.
Ležící: H. Podolská, sedící z prava : K. Sedláček,
K. Uhlíř a Urbánek, stojící v pozadí B. Přibyl.**

20. listopadu k této příležitosti dávají Goethova Egmonta. Bohužel však výsledek se minul účinkem, „souhra vážla, hra nerozehřála“ zní nesmlouvaný zápis v kronice. Náprava se ale zřejmě dostavila brzo, tituly se střídají, Mlynářovo dítě i Jedenácté přikázání či Paličova dcera jsou v povědomí dodnes.

1885 – 1903

18. října r. 1885 schváleny stanovy spolku a zvolen jeho historicky první předseda, pan Jan Stöhr. Zdobničan kromě jedenácti inscenací do roka organizuje společenské dýchánky i vycházky, jejichž cílem byla vždy útulná restaurace, kde bylo sehráno několik výstupů a poté se účastníci věnovali družné zábavě. Z ledna 1887 pochází zmínka o prvním divadelním plese a zvláštní péče je věnována dramaturgii. K nejoblíbenějším hrám tohoto období patří snad všechny hry dobrušského rodáka a prvního ředitele ND Františka A. Šuberta, zejména Jan Výrava s dvaceti devíti herci je v kronikách zmiňován, dává se Hilbertova Vina a mnoho dalších. Když pak bylo rozhodnuto, že v budově radnice bude zřízena měšťanská škola, ochotníkům nezbylo, než se vrátit opět Na hrad. V následujícím roce pak oslavili sté výročí narození Františka Palackého a ve stále činnosti se pomalu, ale jistě blížilo i sté výročí divadla.

1903 – 1927

Proč padl los na letopočet s trojkou na konci, to se můžeme jen snad dohadovat. Ono se totiž hrálo ve Vamberku ještě před rokem 1800 česky. Ať je tomu jak chce, rok 1903 byl prostě rokem jubilea a basta. Blahopřejné telegramy a dopisy přicházely od kolegů z blízkého i dalekého okolí, ale i třeba od Svatopluka Čecha, Jaroslava Vrchlického, F. A. Šuberta. V roce 1904 u příležitosti odhalení sochy M. J. Husa na náměstí uvedli ochotníci stejnojmenné Tylovo drama a rok nato oslavili sté výročí narození J. K. Tyla Paličovou dcerou. Činnost ochabuje v těžkých letech 1. světové války, aby zase po vzniku republiky neztenčenou měrou pokračovala.

V roce 1926 se uskuteční dávný sen ochotníků, na který sbírali poctivé peníze už od roku 1895: mít nový sál. 26. září 1926 se Tylovým Pražským flamendrem loučí po šedesáti letech Na hradě a o měsíc později uvedou Naše furianty na novém jevišti zbrusu nového hotelu Kubias, v němž dotýčný pan hoteliér, dědic někdejšího jména slavných vambereckých ochotníků a sám rovněž milovník amatérského divadla, pamatoval na dobře vybavený sál. Inventář divadla v majetku spolku byl v té době vyčíslen na sto tisíc prvorepublikových korun.

1926 -1946

Dvacetiletí, které následuje teď, se vyznačuje m.j. také vznikem loutkové scény kroužku Kopecký ustaveného v roce 1929. Kronikář píše, že se „několik nadšenců pod vedením pana Bedřicha Sedláčka, který se podílel na vzniku loutkového divadla i finančně, pro-

D I V A D E L N Í

**Tři protagonisté inscenace Lumpácivagabundus:
Zprava PhDr. S. Brabec, K. Uhlíř, a O. Doležal**

jevilo velkou pílí a ochotu, a tak mohla mít již v tomto roce premiéru první loutková inscenace. Bylo to Posvícení v Hudlicích či Oldřich a Božena. Rádi dodáváme že loutkové divadlo se drželo skvěle, prožilo období zákazu v době německé okupace, z mrtvýchvstání r. 1947 až do roku 1964, kdy si vamberecký Kašpárek zahrál pro děti naposledy. Jeho zbytky, rekvizity, kulisy, loutky však byly bohužel zničeny zubem času, nepoučenými vandaly či rozebrány možná do domácích podmínek.

Ale vraťme se k divadlu Zdobničan. Po r. 1926 vznikají další dvě skupiny, jedna hrála v Lidovém domě, druhá, což byl dramatický obor Církve českomoravské, v hotelu Helgoland. Řevnivosti prý nebylo, skupiny si pomáhaly. Z výtěžků představení přispívali tehdy ochotníci třeba Klubu českých a slovenských turistů, dotovali spolkové slavnosti – jednou z nich byly třeba devadesátiny pana Josefa Kubiase, který ten rok oslavil i šedesát dva let ochotnické činnosti, sedmdesátiny čestného občana Vamberka Antonína Bednáře, rovněž dlouholetého obětavého předsedy spolku atd. atd.

Hrálo se stále. A to i za 2. světové války, až do r. 1944 kdy byla budova sokolovny předána k dispozici německé armádě. Nejstarší pamětníci často uvádějí hostování Eduarda Kohouta či Zdeňka Štěpánka, členů ND.

1946 – 1968

V těchto letech zápisů ubývá. Existuje pouze zápis o sloučení tří spolků v jeden, ví se o ztrátě jména Zdobničan, které přešlo na Městské divadlo. Kromě Polské krve byl velmi často připomínán Shakespearův Sen noci svatojánské. Další oblíbené komedie, jakými byly Talenty a ctitelé či Sluha dvou pánů, uváděných v roce 1950. Začátkem 50. let byla ukončena činnost ÚMDOČ, vamberečtí přecházejí pod patronaci n. p. Masna a od roku 1953 pod ROH Železáren Antonína Zápotockého (ŽAZ).

Legendami opředený Sen noci ... hráli vamberští 23. června 1955 v přírodě za Lidovým domem, před pěti sty sedmdesáti třemi diváky..., za dvanáct let na to chtěli dávat v přírodním divadle v Častolovicích ještě Sládky, ale došlo na slova Karla Čapka, jak znamenal kronikář, že „Hrát divadlo v přírodě je proti Pánu Bohu, a proto pokaždé prší“. Koncem 50. let se kolem pánů Frejvalda a Přídala vytváří estrádní skupina, která si na své vystoupení zve tehdy proslavenou kapelu DIXI, neboť zpěvohry, operety, hry se zpěvy, zkrátka muzika patřila snad do všech vambereckých vystoupení a inscenací. Myslím živě! Z významných inscenací si dodnes ve Vamberku pamatují na Manon Lescaut a Naše furianty z r. 1957 a o rok později uvedený Deník Anny Frankové, který měl díky hlavní představitelce velký ohlas široko daleko. Začátek šedesátých let patří Pygmalionu, Hrubínově Křišťálové noci, Čapkově Bílé nemoci a Věci Makropulos. Ochotníci slaví 700 let Vamberka Strakonickým dudákem a v r. 1967 se ocitli na mezikrajské přehlídce v Táboře s Kischonovým Oddacím listem.

1968 – 1983

Kvalita souboru dovoluje nastudovat náročnou Rolandovu Hru o lásce a smrti a v srpnu 1968 pohotově Tylova Jana Husa. Přichází „druhá okupace“ či také vstup bratrských vojsk. Dramaturgie se v nastalém čase normalizace uchyluje ke staré dobré operetě. Rok 1969 a Na tý louce zelený Jára Beneše. Účinkovalo osmačtyřicet ochotníků. Vystupoval balet ve výpravných, pro tento účel zvlášť ušitých kostýmech. Podívaná i poslouchaná měla šestnáct repríz. V dubnu ovládla scénu Uličnice, proslavená zejména filmovou

**Oldřich Doležal v jedné z jeho
nejpůsobivějších rolí - rybář Jürgen v Krysařovi**

**V Lumpácivagabundech se nejen hrálo a zpívalo, ale i tančilo.
Při kankánu z prava: J. Kostková, L. Kroul, M. Tupcová, K. Uhlíř, J. Kubíčková**

verzí s Věrou Ferbasovou v titulní roli. Ta vamberecká nezůstala příliš pozadu. Z vážných her zaujala velmi citlivě nastudovaná Marie Octobre s Marií Hlaváčkovou v hlavní roli v roce 1970.

V tomto roce zavítali do Vamberka „družební“ přátelé ze Slovenska se hrou Ivana Bukovčana Snůh nad limbou a na oplátku uvedl domácí soubor Veselé paničky windsorské s neopakovatelnými sestrami Janou Kostkovou a Marií Tupcovou v titulních rolích. Tehdy měl soubor šestatřicet členů a další mladí přicházeli prostřednictvím inscenací Výtečníci aj. Divadlo hrané dětmi, o něž měl svého času zásluhu mimořádný pan učitel Ludvík Poslušný, to by byla celá další kapitola. V r. 1979 ve spojitosti s Kácením máje vzniká studentská potulná společnost Kubélie, která pak po dalších neuvěřitelných šest let putovala léto co léto plachtou pokrytým a koněm taženým vozem po celém podhůří. Jakmile ale dostudovali, stavše se tu právníky tu jinými doktory, činnost skončila, následovníků nemajíc.

1983 - 2003

Vstup do posledního dvacetiletí své činnosti oslavili Vamberáci Klicperovou veselohrou v úpravě E. F. Buriana Každý něco pro vlast, nastudovanou k Roku českého divadla. Pak se jakoby začala projevovat únava, prý není co hrát. Oživení nastává vstupem Vaška Podolského, který se tehdy vrátil ze zahranič-

ních služebních cest po Blízkém východě. Dávají se pohádky a příští rok na to se Václav pouští do inscenace Matky, uvedené v květnu 1985. V následujícím roce ožívá už zmíněný Zlý duch Lumpacivagabundus a o rok později Dykův Krysař, který ve Václavově režii opustil kukátkové jeviště. V prosinci 1988 spatří světla ramp koktavý Trepifajksl a hubatá Plajznerka a spol. a opět pohádky, zejména pro děti. Po Sudím na římse zaujala pozornost diváctva na počátku 90. let Balada z hadrů a ještě Jak šla basa do nebe Marie Kubátové. V r. 1994 byl znovu obnoven název Spolku divadelních ochotníků Zdobničan a na oslavu tohoto aktu uvedli vamberečtí komedii René de Obaldii Vitr ve větvích sasafrasů. Následovala inscenace tří Čechovových aktovek a oslavy 110. výročí založení spolku. A téhož roku se odehrála velká přehlídka osmi ochotnických spolků z východních Čech, které tak výročí Vamberanů zvýraznili i oslavili. Jubilejní rok zakončili domácí Jedenáctým prikázáním.

Hlavou současného pětadvacetičlenného spolku Zdobničan je Oldřich Doležal, herec i režisér, a o tom, co chystají pro jubileum letošní, dvousté, jsme četli v rubrice „Prkna praštěla...“.

Do dalších dvou set let Vamberákům čest a sláva, ba zlomte vaz !

Podle Karla Uhlíře Jana Albrechtová, 24. 6. 2003

DIVADLO 200

LUŽE JE MAGICKÉ MÍSTO, MÍSTO S GENIEM LOCI

Kde jinde mohou slavit 200 let nepřetržité ochotnické činnosti, než v tomto hnízdě, jímž kráčely dějiny a jehož malebnost až kulisovost sváděla zdejší rodáky ke zdravému lokálpatriotismu a vlastenčení až po dny současné?

Neodolal jsem půvabné Janě Roubínkové, když mi osobně až do Jesliček přinesla pozvánku na výstavu v lužské synagoze, právě k tomuto výročí. Z mnoha důvodů. V Luži jsem dva roky kantořil a vzpomínky jsou stále sladké. Do Luže jsem později jezdil za Jiřím Šotolou a vyznával se z obdivu k jeho Tovaryšství Ježíšovu. V Luži jsem našel inspiraci ke své Kalvárii, v Luži, v poutním chrámu byl 28. 11. 1993 pokřten můj zvěčnělý syn Jakub... Luži prostě miluji.

Takže jsem se nestačil divit, jak pěkně je opravena stará synagoga, o níž jsem za svých kantorských časů vůbec nevěděl, neboť „hostila“ sklad kůží.

Na slávu vyvezl jsem celou svou rodinu, ale u Voletic si můj Wartburg postavil hlavu a poslední kilometr jsme došli pěšmo. Právě včas, neboť před synagogou zastavil kočár, tažený valachem. Z povozu vystoupilo osazenstvo pohledné a krojované, zvláště jeden dekolt působil oprávněný rozruch svou vyzývavou hloubkou. Historické postavy se rozrostly a když jich bylo asi tak deset, došlo mi, že vlastně před námi defilují figury Gogolovy Ženitby.

To už ovšem pan Jiří Roubínek v oficiálním pozval všechny přítomné na premiéru této hry N. V. Gogola 6. září 2003 v lužské sokolovně. Poté se různými deklamovánkami přidali ostatní a přítomný národ zmizel v synagoze.

Lužáci jsou ovšem neskutečně operativní. Jirka Roubínek ještě v kostýmu nastartoval traktor s připravenou plošinou a když se děti povozily kočárem, byl tento naložen na plošinu a odvezen do stodoly v nedalekých Domanicích. Na zpáteční cestě byl připraven naopak můj Wartburg a vyjednána protekční péče u automechanika Nováka.

Teprve poté, v klidu, mohl jsem vplout do hájemství lužské ochotnické historie. Leccos z ní jsem už znal a myslel jsem, že mne nic nemůže překvapit. Viděl jsem scénografickou tvorbu Aleše Němečka, doma mi ukazoval i řadu aktů, jež namaloval olejem...

To by ovšem nesměli být Lužáci, aby mne nedostali. V synagoze jsou vystaveny snad dvě desítky velkoplošných divadelních plakátů – originálů, které Aleš vytvářel pro každou tehdejší premiéru. Pastva pro oči! Jsou mezi nimi i protektorátní dvojjazyčné.

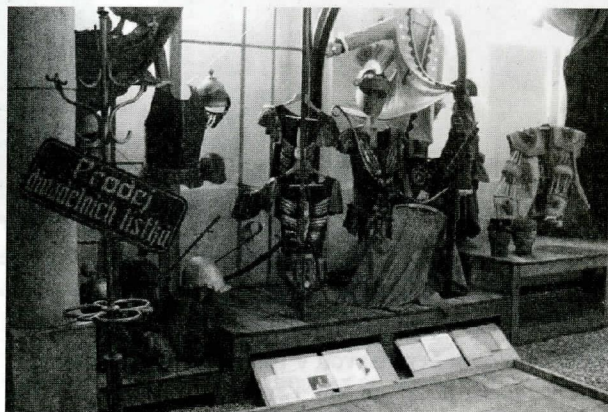
A v malém předsálíčku běžel záznam z produkci

lužských ochotníků, ozýval se upřímný smích a mně bylo jasné, že v Luži bude divadlo žít dál i v éře poněmečkovské, že všichni ti Roubínkové a Michálkové... atd. atd... už kvůli Alešovi nedopustí konec tradice. Tradice velkolepé a úctyhodné. A to by si Lužáci, kdyby ovšem chtěli, mohli vetknout do svých klop odznaků s datem podstatně starším. Protože v roce 1685, těsně před tím, než hořický architekt Minelli začal vršit navážku, na níž stojí Chlumek (doufám, že teď jsem dostal, milí Lužáci, já vás a berte to jako můj osobní archivní dar), vznikla ve zdejší jezuitské rezidenci Rakovnická hra vánoční a byla zde také provedena.

Ale kdepak Lužáci, ti jsou paličatí. Když nepřetržitě - tak nepřetržitě!

A já vám tu nepřetržitou paličatost, přátelé v Luži, závidím.

Váš Pepa Tejkl

SMUTNÁ ZPRÁVA

Dušan Hartman

16. 1. 1935 – 21. 1. 2003

Celý svůj život proměňoval svoji lásku k divadlu v radost svého okolí na jevišti, v hledišti i v úzkém kruhu svých blízkých a přátel. Divadlo obohacovalo jeho osobnost a pomáhalo formovat jeho životní postoje a zvyky. V Jaroměři a v Hradci Králové věnoval mnoho času také dětem a mládeži v turistických kroužcích i mimo ně, jim i nám všem byl spolehlivým kamarádem. Za jeho příklad obětavosti naplněného života mu patří dík, stejně jako za statečnost v boji s těžkou nemocí.

Karla Dörrová

H R O M A D A

PELMEL (MÍŠMAŠ)

BUDUJEME OCHOTNICKÉ MUZEUM

Než se podzimní loňská Hromada s letošní letní Hromadou setkala, stala se u nás v Miletíně pěkná řádka událostí. Nejen že pilně hrajeme divadlo, nejen že organizujeme přehlídky, ale po úspěšné výstavce k 175 letům našeho Divadelního souboru Erben **uzrál plán vybudovat expozici ochotnického divadla v miletínském zámku.**

Přítel a sponzor Ondřej Stýblo, majitel zámku, renovoval část jeho přízemního traktu a dává prostory k dispozici. My, jako tradiční miletínský ochotnický spolek, ruku v ruce s obecním úřadem se **ujímáme organizátorské práce** a zajišťujeme přípravu instalace. Pokoušíme se - snad ne marně - získat potřebné finance z grantů ministerstva kultury a krajského úřadu, ale hlavně hledáme opory ve spřízněných duších spolupracovníků.

Přijali jsme zatím základní námět Jiřího Valenty z pražské Artamy, který navrhuje, aby expozice, kterou chceme nazvat **Národní divadlo Podkrkonoší** (to ovšem chápeme velmi volně jako území od Jizerských po Orlické hory až k Hradci Králové - chcete-li jako severovýchodní Čechy), ukázala kořeny, tradici a současnost amatérského divadla u nás na dokumentech převážně z našeho území. Severovýchodní Čechy byly a jsou územím, které pro dokladování vývoje divadla na českém venkově je jedním z nejpřesvědčivějších.

Námět předpokládá, že návštěvníka provede centrální chodbou dokumentující **uzlové body vývoje českého amatérského divadla** a v jed-

notlivých sálech pak ukáže tematické celky naplněné doklady ze severovýchodních Čech.

První sál chceme nazvat **Podkrkonošské prameny** a ukázat v něm podobu obřadního a sousedského divadla, druhý sál **Rozmach ochotnického hnutí** v 19. a 20. století, třetí sál koncipujeme jako **Vklad Miletína** a pokusíme se na zajímavých exponátech doložit divadelní historii naší obce. Expozici uzavře sál nazvaný **Východočeské impulzy 20. století**. Chceme doložit vybrané inscenace, které pohnuly vývojem amatérského divadla, připomenout práci vybraných osobností, tvůrců ale i organizátorů amatérského divadla. Chceme ukázat ochotníky jako organizátory výstavby budov divadel, naše Podkrkonoší jako úrodnou krajinu divadelních přehlídek, jako oblast organizující zajímavé metody vzdělávání.

Starost o exponáty, které by zajímavě dokumentovaly naši práci již začala. Spojili jsme se s řadou muzeí (Hořice, Jičín, Vysoké nad Jizerou, Hradec Králové) a o spolupráci požádali přední teatrology (Prof. PhDr. Františka Černého, Prof. PhDr. Jana Císáře, Vojtěcha Rona). Nezklamali, ale nicméně osud expozice leží v ruce souborů a kulturních zařízení.

Voláme proto z Miletína: Pomůžete, milí přátelé?

Ze samých fotografií, plakátů, lejster a nápisů těžko zplodit zajímavou expozici. Hledáme **trojrozměrné exponáty**, které byste mohli nabídnout jako trvalou zápujčku pro expozici a zároveň tak dokumentovat tradici a vklady vašeho souboru.

Co máme na mysli? Tak třeba: dřevěný sud jako základní prvek stavby podií, jednotlivé části starých jevišť (nebo dokonce celé malé vesnické rozkládací jeviště s vybavením

sufit a prospektů, malovanou oponou na válci atp.), stromy na síti, prefabrikované kulisy (např. Pepa Máca), části osvětlovací techniky od karbidek po petrolejky, po staré součásti elektrického osvětlení. Nebo typické výrazné kostýmy amatérské výroby, kryty na nápořední budky, zajímavé přístroje na zvukové efekty, ale třeba i makety scénických návrhů, makety divadel atp. Ovšem budete-li mít dvourozměrný dokument mimořádného významu, který bychom mohli využít při tvorbě scénáře jednotlivých částí expozice, neváhejte a dejte vědět.

Zatím uvítáme **stručný popis předmětů**, kterými byste se mohli v expozici reprezentovat. Teprve po porovnání možných řešení bychom projednali podmínky zapůjčení nebo darování.

Expozice musí mít řád a nesmí překypovat opakováním již předvedeného. Nezbyvá než vás poprosit o důvěru v naše odborné spolupracovníky, garanty výběru exponátů, vyváženosti a zajímavosti celku.

Víte, že s výjimkou Muzea loutkářských kultur v Chrudimi zatím neexistuje žádná stálá expozice, která by ukázala význam divadla v české společnosti, natož divadla amatérského?

Využijme této příležitosti.

Vaše nabídky, návrhy očekáváme na adrese:

Divadelní soubor Erben

507 71 Miletín

e-mail: obec.miletin@iol.cz

Tel: 493 693 132

DIVADELNÍ SOUBOR V MEZIMĚSTÍ

má už také své internetové stránky, kde se dovíte vše možné o souboru i jeho historii.

Takže jestli máte zájem tak je to:

www.mezimesti.cz/divadlo

D I V A D E L N Í

P O U Z Á V Ě R C E

★ ★ ★
THEATRE
EUROPEAN
REGIONS
★ ★ ★

INTERNATIONAL FESTIVAL
KLICPERA'S THEATRE
1940-1945 - CZECH REPUBLIC

*A na závěr informace ze
(zatím poslední) letošní akce*

POD ŠIRÝM HRADECKÝM NEBEM

Začalo to zástupy lidí lačných divadelního zážitku. Fronta v předprodeji Klicperova divadla byla v půli května pětihodinová a jakoby signalizovala, že společnost si uchovává jisté duševní zdraví, že není tak úplně povrchní a debilní a zachváce-na prožraností hypermarketů, Mac Donaldů a jejich marketingových pastí...

V tu dobu se již rodil konkrétní Open Air program, který po čtyři roky doprovází mezinárodní festival Divadlo evropských regionů. První přihlášky jsme rozdali na loňském Jiráskově Hronovu, mejlem i poštou přišel letos nebývalý počet – 57 souborů chtělo vystoupit ve východočeské metropoli, na dohled Annie Girardot, Činoherního klubu, Bartošky s Hubou a Tábořským, divadelníků ze Slovenska, Rakouska, Velké Británie, Francie, Maďarska, Polska, Belgie, Izraele, Austrálie a Japonska.

Nakonec jsme jich zaregistrovali o sedm méně, některé jsme museli odřici, protože technicky by nedopadli nejlépe – nemáme klavíry, nemůžeme zaručit tmu kolem osmé večer – dvě představení pak zrušil déšť.

Mezi dvacátým a třicátým červnem nastalo krásných deset divadelních dnů. V oficiálním programu zahrálo 41 souboru celkem 68 předsta-

vení, vystoupilo v nich 312 účinkujících na scénách Klicperova divadla a 291 v Divadle Drak, 603 dohromady. Open Air se vůbec nekrčil vzadu – před kostelem P. Marie, na Letní scéně Klicperova divadla, v Atrii Radnice a Městské hudební síně nakonec hrálo 47 souborů 64 představení – v nich 446 účinkujících. Všude bylo plno, jen představení OAP navštívilo víc než 10 tisíc diváků, z toho několik tisíc dětí na pohádkách...

Letošní IX. ročník festivalu celkem hostil 87 souborů z 11 zemí světa, sehrála se 132 představení, v nich vystoupilo 1049 účinkujících. Dohromady je vidělo cca 49 tisíc diváků, noční koncerty na Letní scéně – hlava na hlavě. Přesto v těch samých časech bylo na představeních Open Air zcela plno, lidé co se nevešli, migrovali od scény ke scéně. A po ulicích bylo živo dlouho do noci, festival krásně běžel, s výtečnými

diváky, patnáct set se jich namačkalo na koncert Radůzy, na Gulliverovi u Draku se fantasticky bavila i malá skupinka lidiček s mentálním postižením, tak dětsky se radovali krásně, že oko leckterého kritika jihlo.

A hrálo se opravdu všechno, o všem a pro všechny, v oficiálním programu i v OAP – jakoby různorodost témat, prostředí a diváckých adres přitakávala potřebě multikulturalnosti a otevřenosti, bez níž do té Evropy bychom asi lezli s hekáním. Letošní regiony byly určitě „blíže k sebe“, navzdory titulu zahajovacího představení, z něhož nejeden pruděrní divák mohl mít a měl zřejmý šok. I v OAP se hrálo nadmíru otevřeně a snesli to jak dospělí, tak malá děcka.

„Ty vole, ten festival musí být dost dobrej“, zaslechl jsem mladého muže na zastávce trolejbusu až na Ulrichově náměstí. „Jo, je to tam

hustý“, pravil jeho kolega, „včera jsem se tam dobře spařil“ - festival si našel své příznivce ve značném okruhu - rodinky s dětmi, studenty a baťůrkáře, místní honoraci, milovníky divadla krystalické podoby, domácí i přespšní, o kritikách nemluvě, i mládež nezasaženou uměním, leč přívábenou prostředím, které bylo uprostřed města najednou nové, nezvyklé a jedinečné. I věčné osazenstvo předzahrádek hospodských bylo zasaženo, zadek sice od sklenic nezvedlo, když zrovna něco někde zabubnovalo, zahudlo – na rozdíl od západních zemí, kde všichni vylezou a jdou s sebou - ale bylo u toho. Prostě dělo

se něco „hustýho“.

Ó, strhující Tartuffe, magický Lorco hradecký i pražský, ó Mirku Tábořský, Vítů Marčíku, fantastický Misanthrope z Činoheráku, naše úcta paní Girardotová – velký aplaus ovšem Open Air programu! Souborům novojičínským, kosteleckým, Divadlu Líšeň, Neslyšicím z Brna, Jarmilce Vlčkové, Jesličkám ve všech jejich proměnách (letos několikrát!), Divadlu DNO, studentům AMU i JAMU, které jakýsi funkcionář akademický chtěl málem z Hradce odvolat, že mu o tom neřekli..., studentům Akademie výtvarných umění, kteří si přijeli zaperfo-

manovat, Divadlu bez zábran, které představilo herce z 4% menšiny, vynikající tanečnici Natálii Slováčkové, dojemně půvabnému Donu Quiotovi Martina H. Fryse, a raděj končím, stejně nemohu vypočítat všechny skvělé Open kumštýře...

Všechny soubory, až na drobnosti, nabídly svou účast výtečně a spolehlivě, s vědomím, do čeho jdou. Hráli jen za ubytování, příspěvek na dopravu a dobré slovo, když měly štěstí, tak se vnutily na představení oficiálního programu. Přesto musíme vzkázat cosi kritického, v tom smyslu i upravíme podmínky pro účast - organizačně totiž nejsme schopni zajistit speciální přání souborů nad rámec sjednaných podmínek. Ty zahrnují i přesný výčet vybavení scén OAP. A navíc, kdo uvede, že se prezentuje pouličním představením a pak po pořadatelích žádá připojení elektriky, rekvizity, kulisy, odklonění dopravy apod. neví vlastně nic o pouličním divadle. V Avignonu jsem viděl vynikající pouliční produkce – herci měli všechno přizpůsobené onomu drsnému pouličnímu prostředí, co šlo složit bylo skládací, muzika na baterie, samonosné dekorace, pokud jich bylo vůbec třeba, nic se nepřitloukalo, nelepilo, ale za provázky věšelo – jinak policajti nablízku... České pouliční divadlo, které

D I V A D E L N Í

nepotřebuje židle a stůl je bílou vránou. Přesto máme dojem, že se nám podařilo zvládnout všechno dobře, není pochválen, kdo se nepochvává sám. Je třeba představit i produkční tým - dramaturgii, financování, propagaci a tak nějak vůbec všechno tvoří po celý rok pouze Saša a Nad'a Gregarovi, o festivalu je doplní ještě dvě hostesky (letos vynikající Dominika Špalková, kterou bereme do produkčního týmu) a dva technici obsluhující atria. Samozřejmě, že musíme poděkovat pracovníkům Impulsu za vynikající ekonomickou spolupráci, správcům Radnice a Městské hudební síně, technice Klicperova divadla, firmě AWK která nám zapůjčila billboardy na propagaci, firmě Garamon za tisky a především městu Hradec Králové a Královéhradeckému kraji za to, že všechno zaplatili, aby se nemuselo vybírat vstupné...

Festival měl nakonec výrazný vliv i na zasedání městského zastupitelstva – „vyhlášku proti obtěžování hlukem“, která nařizovala končit br-

zo před půlnocí, zastupitelé pod dojmem té každonoční noční nádhery vyhlášku v průběhu festivalu sakumprásk a bez náhrady zrušili. Divadlo regionů v Hradci Králové se tak ukázalo jako mocné a uštědřilo i pár lekcí z tolerance. Konečně, jak jinak

zkoumat schopnost vlastní sebereflexe a lásky k bližnímu. Divadlo je k tomu stvořeno. Třeba se jednou bude i méně krást...

-sg-

Účastníci Open Air programu při

IX. mezinárodního festivalu Divadlo evropských regionů v Hradci Králové 2003

Skupina historického šermu

Non Multi Cheb

GOTICKÁ POHÁDKA a GOTICKÝ TURNAJ

Divadlo Xaver Praha/František Watzl

KAŠPÁREK V DRAČÍ JESKYNI

Kulturně divadelní spolek

Puchmajer Praha / M. J. Švejda

HOŠI Z NÁRODÁKU ANEB ZABILI KEMRA, PARCHANTI

Václav Bartoš a spol.

PRVNÍ HRADECKÉ ČTENÍ (2x)

Esence Praha / Carlo Gozzi a Lev Birinskij

LÁSKA KE TŘEM POMERANČŮM a MUMRAJ V ZIMNÍ KRAJINĚ

Tři na tři Nová Paka / Hans Sachs

TŘI STŘEDOVĚKÉ FRAŠKY

XXXH*X XO*XXOXX Ostrava

SUBNOIZZ CHAPITÓ

Přirození AVU Praha / Vladan Kolář

I'M JUST ONLY ON HOLIDAY

Tyjátr na káfe Hořovice / Slávka Hozová

-Václav Vážný

PŘEPESTRÁ LEGENDA O KATEŘINĚ PANNĚ

Divadlo Kámen Praha / Lotte Ingrisch

RAKVIČKY

Divadlo U staré herečky / Jarmila Vičková

TYGRÍK PĚTA, O LÍNĚ LIDUNĚ, POPELKA

ENVOI Praha

JEŘÁBÍ TANEC

Nanukovo divadlo Praha

PANOPTIKUM / VRAŽDA (zrušeno pro déšť)

Poli Hradec Králové / Jiří Polehňa

POSVÍCENÍ V HUDLICÍCH

Jesličky Hradec Králové

Košťáková - Dvořák

KŮZLÁTKA (2x)

Jesličky Hradec Králové

Boccaccio - Zámečnicková

NĚCO Z DEKAMERONU I. – IV. (2x)

Divadlo Neklid Praha / Josef Topol

KOČKA NA KOLEJÍCH

(zrušeno pro déšť)

Mono&most Praha

JAK SE PEČE POHÁDKA

Jesličky Hradec Králové

Ema Zámečnicková

TŘI SESTRY, ČERTOVA NEVĚSTA A ZATRACENÝ CHLAPI (2x)

V Soukolí Haviřov

POSEČ SI SVOU LOUKU

D I V A D E L N Í

Jesličky Hradec Králové
Phil Coe - Jiří Polehňa
**VÍTR Z APALAČSKÝCH HOR
NA STROPĚ**

Divadlo Ostrava
POSTEL

Zafoukej Praha / Jan Švec
RYBY KDYBY DRACI MRACI

Jesličky Hradec Králové / Jiří Polehňa
VEČER MALÝCH TRAGÉDIÍ

Vikadlo Praha
Miloš Samek a Jana Straková
REPRÍZA

ToDivadlo Nový Jičín / Tadeusz Dziupla
JOSEF GOLEM

Neslyšm Brno / Zoja Mikotová
VĚC NENÍ VĚC

Panoptikum Maxe Fische Teplice
Martin Ryba
KROČENÍ DRAVÝCH RYB

Divadlo DNO Hradec Králové
EXKLUZIVNÍ EXPOZICE SO“CH“
(Únor, Gornéz, Anatomie, Rybstory aj.)

ToDivadlo Nový Jičín / J. B. Molière
DON JUAN

MYDWA Most / Jiří Středa
JEN POČKEJ, LIŠÁKU

Martin Heřman Frys
**VY TOMU VĚŘÍTE
ANEB DON QUIOTE**

Jiří Studený a spol.
PRVNÍ HRADECKÉ ČTENÍ

Studenti DF AMU Praha
Sławomir Mrożek
STRIP - TEASE

Bradatá divadelná dvojica Piešťany, Slo-
vensko/ Kalinčík – Nikodem – Cami
BEDUÍNI (2x)
a JEDNOALKTOVKY H. P CAMIHO

Blahová, Slováčková, Ahmedová
Eva Blahová
ŽIVOT PODLE JEPICE

Kabaretiéři Praha
VČERA, DNES A ZÍTRA

Divadlo bez zábran Praha
Markov - Brabec
ZVONOKOSY

Na cucky Olomouc / Felix Mitterer
ÚČTOVÁNÍ V DOMĚ BOŽÍM

Figures in a Landscape Praha,
Paříž / Pierre Nadaud
FIGURES IN A LANDSCAPE

Divadlo LÍŠEŇ / Pavla Dombrovská a kol.
DOMOVNÍ REQUIEM

Martina Čermáková
ŠANSONOVÝ RECITAL

TEArTR RAJDO Praha
Doubrava - Otevřelová
**RAGNARŮK ANEB RECEPT
NA SEVERSKÉ RAŽNIČI**

JAMU Brno / Jolana Kubíková
DOBROU NOC

Pohyblivé divadlo Brno
podle Arnošta Golflama
BEZPEČNÉ VZRUŠENÍ S A.G.

Černí šviháci Kostelec n. O. / Josef Tejkl
AMATÉŘI

Ex Dred Náchod / Andreas Pummer
MLUVÍCÍ KRÁVA

JIŘÍ JELÍNEK: BOMBA

(první text)

Ve vojenském prostoru XL 56 leží časovaná bomba. Leží, pozoruje oblohu a nemyslí celkem na nic. Ve vojenském prostoru XL 56 leze šnek. Leze pomalu a leze domů. Ve vojenském prostoru XL 56 to za pět minut bouchne.

Časovaná bomba není žádný fanatik, nemá nic proti šnekům. Nemá nic proti nikomu...

A tak plže osloví, vysvětlí mu, že neuteče-li v příští pět minut 236 metrů, bude mít zaručeně zkažené odpodné. Tohle varování je přinejmenším naivní. Hlemýžď neušel 236 metrů za celý svůj život. Jeho rodina bydlí necelé dva metry odtud a všechny přátele, co má, od sebe nedělí ani 10 metrů. Nemá cenu se někam řídit. A tak si sedá a povídá si raději s bombou.

Vypráví jí o celém svém životě, o předcích, kteří utekli do Čech z Francie. O své nenávisti ke gurmánům, o rodinných zvycích a jiné věci, které říká tvor už pár sekund před smrtí. A bomba poslouchá. Překvapeně si uvědomuje, jak nudný byl život v muničním skladu,

5 minut uplyne a NIC.

Bomba překvapeně zírá na to, že nebouchla. Šnek je radostí v sedmém nebi a z vděčnosti vypráví bombě další a další historky.

Tou dobou ve velicím štábu zjistili, že dvanáctá bomba v prostoru XL 56 neexplodovala. Povolají pyrotechnika, a ten jde. Nejde se mu lehce. Smrt má jen málo světých stránek. A najednou už ji vidí, nervózně se blíží a rozšlápne šneka. Ve vojenském prostoru XL 56 vybuchla časovaná bomba hořkým litočným pláčem.

A pan Novák měl dojemný pohřeb, plakali na něm nejen jeho děti, manželka, ale i mnoho přátel. Neboť to byl velice hodný člověk.

Pozn.

Bomba je vůbec prvním textem Jiřího Jelínka pro divadlo DNO, který byl veřejně interpretován - a to Vendulou Šepsovou, herečkou divadla DNO

Z výtvarné tvorby Jiřího Jelínka

